

ŽELEZAR

REDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 10. FEBRUARJA 1977

ŠTEVILKA: 5. LETO: XXVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

USTVARJALNO UVAJANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU V PRAKSO

O zakonu o združenem delu je tekla beseda v širokem krogu delavcev predvsem v času, ko je bil pred nami še kot osnutek, v sedanjem času pa se je o njem in o njegovem uresničevanju preselila razprava bolj v strokovne kroge in na različne seminarje, kar je nedvomno prav, čeprav bi o njem in predvsem o njegovem ustvarjalnem uvajanju življenje morala teči razprava predvsem v sindikalnih organizacijah. Kot spodbudo za širšo razpravo in za boljše razumevanje nekaterih temeljnih vprašanj zakona smo za naše bralce priredili povzetke razmišljanj predavateljev na seminarju, ki ga je organiziral inštitut za delo pri pravni fakulteti in so bili objavljeni v Gospodarskem vestniku številka 4 z dne 27. januarja.

SAMOUPRAVNO ODLOČANJE

O tem je na seminarju govoril Janez Sinkovec in stvari opredelil takole:

Bistvo samoupravnega odločanja ni v tem, da delavci, oziroma delegati glasujejo o določeni zadevi. Na ta način bi se brez predhodnih pri-

prav na odločanje, odločanje kaj hitro spremenilo v farso demokracije. Odločanje je končna faza, pred tem pa so potrebne ustrezne priprave, predvsem pa seznanjanje delavcev s problemi, o katerih bodo odločali, in predhodno zavzemanje stališč, oziroma smernic delegatom, kadar le-ti odločajo v imenu sredine, v kateri so bili izvoljeni. Ta vprašanja je treba obdelati v samoupravnih splošnih aktih. Odločanje pa ima običajno tri faze: pobuda ali iniciativa, oblikovanje predloga, obravnavanje in sklepanje, končno pa še nadzor nad izvrševanjem sklepov in sankcije.

Posebno pozornost zahteva oblikovanje predlogov posameznih odločitev. Vsak predlog mora upoštevati načela ustavnosti in zakonitosti, družbene in ekonomske smotnosti, spoštovanje skupinskih in splošnih interesov ter pravil socialistične morale, med katere sodijo tudi dobri poslovni običaji, in načelo vestnosti in poštenja. Seveda pa mora biti predlog oblikovan jasno in razumljivo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANAŠNJI IZUMI IN IZUMITELJI

Težko je trditi, katero obdobje, oziroma kateri revolucionarni izumi so za znanost in tehniko pomembnejši. Eno pa je gotovo, da so sedaj izumi vedno bolj posledica, oziroma nadaljevanje raziskovalnega dela naših prednikov. Današnji izumi so vedno bolj kombinacija razpoložljivega znanja, medtem ko je bil nekoč izum bliže odkrivanju fenomenov narave in njih izkoriščanja.

Leta 966, ko je papež Silvester II. izumil mehansko uro, so bile razmere popolnoma drugačne kot leta 1942, ko je Enrico Fermi izumil nuklearni reaktor.

V današnjem času omejujemo izumiteljsko dejavnost na delo v zvezi s tehničnimi izumi, katerih rezultat so novi proizvodi in nove tehnične priprave, ki so namenjeni uporabi v proizvodnji. Tako izključujemo iz imenovanega »družbene izume« administrativne in organizacijske, ki spodbujajo človeka k sodelovanju v družbenem napredku. Učinki družbenih izumov ne ekonomsko produktivnost so nedvomno veliki, vendar so grupe ljudi, ki so povezane z družbenimi invencijami, in ureditev, v kateri se takšni izumi porajajo, tako različne od tistih, ki so povezane s tehničnimi izumi, da je zelo težavno obravnavati oboje skupaj.

Naš zakon o izumih in tehničnih izboljšavah, kakor tudi zakoni drugih razvitih držav priznavajo, oziroma ščitijo samo tehnične izume. V nekaterih državah iz izumiteljske dejavnosti celo izključujejo kreativno dela estetskega značaja, pri katerem ekonomska uporaba ni glavni namen.

Danes je izumiteljstvo dejavnost, katero se ukvarja vse več ljudi. To dejavnost gojijo in organizirajo v vseh naprednih gospodarskih organizacijah in družbah. Njen namen je izboljševanje ali kreiranje specifičnih izdelkov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE

Verjetno se vsi dobro spominjamo raziskave, ki jo je o pomenu in delovanju naših samoupravnih delovnih skupin izvajal center za raziskovanje samoupravljanja pri Republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije v sodelovanju z Železarno. V raziskavo je bilo po metodi slučajnih izborov vključenih 41 skupin s prek 800 delavci. Naše temeljne organizacije so se celo odločile, da raziskavo, ki jo je poleg republiškega sveta financiral sklad Borisa Kidriča, delno sofinancirajo.

Pred nami so rezultati analize, o katerih bodo v nekaj nadaljevalnih spregovorili avtorji — Valentin Jež, Vojko Antončič in Albina Tušar. Prepričani smo, da jih bomo z zanimanjem spremljali, saj bodo rezultati dobra osnova za nadaljnji razvoj samoupravnih delovnih skupin. Danes pričujemo s prvim prispevkom avtorja VALENTINA JEŽA.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PROIZVODNJA IN PORABA NAFTNIH DERIVATOV V SR SLOVENIJI IN ŽELEZARNI

Predlog energetske bilance za leto 1977, ki navaja proizvodnjo in porabo naftnih derivatov, je izdelan na osnovi energetske bilance za obdobje 1976—1980. Letna bilanca pomeni tudi analizo uresničevanja srednjeročnega plana, eventualnih odstopanj od njega v preteklem letu ter v tekočem planskem letu. Za tako spremljanje nas obvezuje tudi resolucija o izvajanju družbenega plana v letu 1977 SR Slovenije.

Bilanca naftnih derivatov in plinov pomeni v strukturi korišćene energije skoraj 60 odstotni delež celotne porabe. Proizvodnja naftnih derivatov je v SR Sloveniji prisotna le v Lendavi, in to v okviru SOZD INA. Njena proizvodnja je iz leta v leto večja. V letu 1977 predvidevajo proizvodnjo okoli 555.000 ton vseh naftnih derivatov (tudi za neenergetske namene). Oskrba iz Lendave za Slovenijo bo znašala okoli 400.000 ton, kar pomeni okrog 20 % pokrivanja vseh potreb v letu 1977, pa naftnih derivatov v slovenskem gospodarstvu. Poraba je v letu 1976 v SR Sloveniji znašala okoli 1.800.000 ton in raste po stopnji 7 %. V l. 1977 pa je predvidena 1.980.000 ton, kar je za tri odstotke več, kot jo je predvidevala bilanca v srednjeročnem planu.

Poraba kurilnih olj (mazut in ostala kurilna olja) je bila v letu 1976 za 10 % večja kot v letu 1975, kar pomeni dva odstotka več, kot je bilo predvideno v srednjeročnem planu. Od celotne porabe milijon ton je 234.000 ton samo kurilnega olja za gospodinjstva. Ta del je narasel za 15 % v primerjavi z letom 1975. Ostala poraba pa se je povečala za 9 %, zaradi porabe v termoelektrarnah. To predvsem za-

radi elektroenergetske stiske v začetku leta.

V letu 1977 se predvideva poraba okoli 1.120.000 ton kurilnih olj, kar je za osem odstotkov več kot po srednjeročnem predvidevanju. Tak odstop je utemeljen s potrebami v ogrevalne namene in za termoelektrarne, predvsem industrijske elektrarne, ki bodo začele letošnje leto obratovati.

Poraba tekočega naftnega plina (propan — butan) je v letu 1976

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREDSEDSTVO OK SZDL O USMERJENEM IN DRUŽBENO-POLITIČNEM IZOBRAŽEVANJU TER AKTIVNOSTI ŽENSK

Na ponovno sklicani seji predsedstva občinske konference SZDL Jesenice, 3. februarja, ker pred tednom dni ni bila sklepna, je predsednik Zdravko Črv predložil v obravnavo program usmerjenega izobraževanja v občini Jesenice, predlog družbenega dogovora o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju v občini Jesenice, problematiko delavske univerze Jesenice in program dela sveta za spremljanje družbenega položaja žensk pri OK SZDL Jesenice.

Poleg sklepov in ugotovitev delovne grupe za preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje v občini Jesenice, ki deluje pri svetu za vzgojo in izobraževanje pri ob-

Sodelavec v žarilnici

Z LETOŠNJI JUBILEJI BOMO PRAZNOVALI REVOLUCIONARNI BOJ DELAVSKEGA RAZREDA

Po vsej Sloveniji so v tem času v največjem razmahu priprave na letošnje proslavljanje 40-letnice ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije, ki je časovno in vsebinsko povezano s 40-letnico prihoda tovariša Tita na čelo Komunistične partije Jugoslavije in njegovim 85. rojstnim dnevom. Tudi v jesenški občini pri komiteju občinske konference Zveze komunistov že deluje odbor za pripravo proslav teh jubilejev, ki se bodo v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah odvijale v času od 1. marca do 25. maja. Odbor pa je tudi že osvojil predlog, da bo osrednja občinska proslava 21. maja na Pristavi v Javorniškem rovtu, povezana z vsakoletno osrednjo prireditvijo mladine jeseniške občine ob dnevu mladosti. V te priprave in proslave se v občini vključujejo poleg krajevnih skupnosti in delovnih organizacij tudi vse družbenopolitične organizacije, interesne skupnosti, vzgojno izobraževalne organizacije, društva in informacijski mediji.

Vsi navedeni jubileji so bili izredno pomembni pri reševanju socialnega in nacionalnega vprašanja ter sploh razvoja slovenskega naroda. Takrat so na ustanovnem kongresu na Čebinah ugotovili, da je kljub hudim preizkušnjam, bojem, uspehom in udarcem, ki jih je skoraj dve desetletji premagovala Komunistična partija Jugoslavije v Sloveniji, delavski razred v Sloveniji sposoben in pripravljen prevzeti zgodovinsko odgovornost za usodo slovenskega naroda. To sposobnost in zrelost je delavski razred na Slovenskem pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije že večkrat do tega časa pokazal in dokazal, predvsem pa na velikem shodu Svobod v Celju leta 1935 in v velikih stavkovnih gibanjih od tega leta dalje.

Tako enotnost in zrelost je na našem ožjem območju dokazal delavski razred v veliki stavki kovinarjev leta 1935, s katero so dosegli izredno akcijsko enotnost vsega delavstva, ki je bila še kako pomembna za dogodke, ki so sledili — narodnoosvobodilna borba in socialistična revolucija. Leto kasneje, decembra 1936, je bila ta zrelost znova potrjena, ko so na občinskih volitvah na Koroški Beli zmagali komunisti. Vse to gibanje pa je spodbujala in vodila Komunistična partija Jugoslavije, ki je bila kljub terorju in pritiskom sposobna voditi politični boj in krepiti akcijsko enotnost delavskega razreda.

Ravno zaradi teh pomembnih prelomnic za naš nadaljnji nacionalni razvoj, ki jim je Manifest, sprejet na ustanovnem kongresu Komunistične partije pred štiridesetimi leti, dal nadaljnjo idejnopolitično spodbudo in smer, ki je bila zaključena z zmagovito narodnoosvobodilno borbo in socialistično revolucijo, se v ta praznovanja vključujemo vsi, na vseh nivojih in v vseh sredinah. Vključujemo ne samo s pripravami proslav, temveč s spoznavanjem naše prehojene poti, doseženih rezultatov in odmikov na tej poti, kakor tudi z akcijskim dogovarjanjem za našo nadaljnjo aktivnost pri uresničevanju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

PREDSEDNIK RK SZDL MITJA RIBIČIČ DANES NA JESENICAH

Danes je na obisku na Jesenicah predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič, kot gost občinske konference SZDL Jesenice. V dopoldanskih urah ga bodo predstavniki skupščine občine Jesenice seznanili z gospodarsko in politično situacijo v občini, predstavniki Železarne pa s situacijo v Železarni in s pomenom nove hladne valjarne Bela, ki si jo bo predsednik za tem tudi ogledal. Popoldan pa bo najprej imel predavanje za družbenopolitični aktiv občine na temo Jugoslavija pred evropsko konferenco o varnosti in sodelovanju, po predavanju pa bo imel še razgovor s predstavniki krajevnih skupnosti Sava.

(Nadaljevanje na 11. strani)

USTVARJALNO UVAJANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU V PRAKSO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prav gotovo ni le slučaj, da je skupščina Socialistične republike Slovenije v razdobju dobrega leta kar dvakrat zelo poglobljeno obravnavala vprašanja nadaljnjega samoupravnega razvoja krajevnih skupnosti, temveč to nedvomno sodi v okvir nadaljnjih prizadevanj pri krepitvi krajevnih skupnosti kot temeljnih samoupravnih skupnosti. Iz teh razprav v vseh treh zborih republiške skupščine so bila na seji, 8. oktobra 1975, oblikovana stališča, priporočila in sklepi o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji, ponovno pa so na sejah zbora združenega dela, zbora občin in družbenopolitičnega zbora skupščine SR Slovenije, 17. januarja letos, sprejeli stališča o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti v SR Sloveniji. Zadnja stališča pogotovo ugotovitve, da se vloga in položaj krajevnih skupnosti kot temeljnih samoupravnih skupnosti delovnih ljudi in občanov v družbenoekonomskem in družbenopolitičnem sistemu, uresničujeta prepočasno, čeprav ne moremo tudi zanikati določenih pozitivnih premikov.

Če že takoj na začetku apliciramo uvodne ugotovitve na našo jeseniško občino, potem moramo kritično in samokritično priznati, da tem vprašanjem resnično nismo namenili dovolj pozornosti. Nekaj prizadevanj smo sicer vložili za nadaljnjo materialno krepitev krajevnih skupnosti in opravili nekatere zelo površinske analize, medtem ko se globlje v analizo samoupravnega položaja delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih nismo spuščali. Spuščali v obravnavanje tega vprašanja z vidika uresničevanja ustavnih določil, z vidika trajnejšega pomena uveljavljanja krajevnih skupnosti kot socialističnega samoupravnega družbenoekonomskega odnosa in sestavnega ter bistvenega dejavnika oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Prav ta vsebinska vprašanja še niso dovolj prodrla v našo zavest in akcijo, čeprav moramo priznati, da smo v preteklosti precej aktivnosti namenili uresničevanju družbenoekonomskih odnosov v organizacijah združenega dela in v samoupravnih interesnih skupnostih, zaostajala pa je tovrstna akcija na področju krajevnih skupnosti, čeprav se prav tu postavljajo neposredni odnosi med delom in življenjem delovnih ljudi in občanov.

Prav take in podobne ugotovitve so narekovele, da je v skupščinskih stališčih poudarjeno, da bo: »Krajevno skupnost in samoupravljanje v njej treba razvijati in uresničevati veliko bolj povezano z razvojem samoupravljanja v združenem delu in v celotni družbi, v kateri mora biti krajevna skupnost enakopraven in odgovoren nosilec nadaljnjega socialističnega samoupravnega razvoja in skupnost, v kateri se krepijo vzajemnost, solidarnost in humani odnosi.«

Da bi lažje razumeli vso to širino samoupravnega položaja krajevnih skupnosti, si obudimo določilo iz naše slovenske ustave, ki pravi:

»V krajevni skupnosti delovni ljudje in občani odločajo o uresničevanju svojih skupnih interesov in o opravljanju nalog ter o solidarnem zadovoljevanju skupnih potreb na naslednjih področjih: medsebojni odnosi v naselju, urejanje naselij in drugega prostora ter prebivanje, upravljanje stanovanj, otroško varstvo in socialno skrbstvo, zdravstveno varstvo, vzgoja in izobraževanje, prosveta in kultura, javno obveščanje,

ZA NADALJNI SAMOUPRAVNI RAZVOJ KRAJEVNIH SKUPNOSTI IN VEČJO POVEZANOST Z ZDRUŽENIM DELOM

telesna kultura in rekreacija, komunalne in druge dejavnosti za neposredno zadovoljevanje njihovih potreb ter potreb družin in gospodinjstev, varstvo interesov potrošnikov in uporabnikov, splošni ljudski odpor in družbena samozasčita, varstvo človekovega okolja, kulturnih in zgodovinskih spomenikov, upravljanje stvari v družbeni lastnini ter druga področja skupnega življenja in dela; in sprejemajo programe in plane razvoja te skupnosti, s katerimi določajo tudi način združevanja in uporabe sredstev in dela za opravljanje posameznih skupnih nalog.«

Skrbna obdelava tega določila že sama po sebi odpira vso širino nalog krajevnih skupnosti in vse probleme, ki se vežejo na uresničevanje družbenoekonomskih odnosov v njej in njene uveljavitve kot temeljne samoupravne skupnosti delovnih ljudi in občanov. Če poleg tega izhajamo še iz že poudarjene opredelitve, da je krajevna skupnost kot družbenoekonomski odnos sestavni dejavnik pri uresničevanju oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, potem morajo odpasti vsa parcialna gledanja na uveljavljanje ustavnih družbenoekonomskih odnosov v naši samoupravni socialistični družbi.

Verjetno je ravno ta parcialnost v našem družbenopolitičnem in samoupravnem delovanju vzrok, da premalo celovito obravnavamo uresničevanje ustavnih določil in zakonov, ki so sledili, kot so zakon o združenem delu, temeljih družbenega planiranja, LO, notranjih zadevah in družbeni samozasčiti in druge. Za lažje razumevanje pogledimo le enega izmed temeljev socialističnega samoupravnega združenega dela, ki jih navaja zakon o združenem delu:

» — samoupravni položaj delavca, ki zagotavlja, da delavec pri uresničevanju pravic dela z družbenimi sredstvi enakopravno z drugimi delavci v združenem delu: v odnosih medsebojne povezanosti, odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti odloča o delu in poslovanju organizacije združenega dela, v kateri dela, in organizacij, v katere združuje delo in sredstva; svobodno prevzema obveznosti s samoupravnimi sporazumi in dogovori o osnovah planov ter z drugimi samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori; uresničuje svoj osebni, skupni in družbeni materialni in moralni interes ter pravico, da uživa rezultate svojega živga in minulega dela in pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka; varuje in pospešuje socialistične samoupravne odnose; izpolnjuje svoje delovne in druge sposobnosti ter se razvija kot celovita ustvarjalna osebnost; ... »

Se bi lahko navajali ustavna in zakonska določila, ki poudarjajo to, da je družbenoekonomski odnos in samoupravni položaj delavca razprt od temeljne organizacije združenega dela, prek krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti do občinske, republiške in zvezne skupščine. S tem želimo le poudariti celovitost uresničevanja ustavnih družbenoekonomskih odnosov in pri tem vlogo krajevnih skupnosti kot temeljnih samoupravnih skupnosti delovnih ljudi in občanov.

Seveda pa tak celovit pristop k uresničevanju ustavnih določil zahteva poglobljeno in enotno idejnopolično delovanje vseh organiziranih socialističnih sil, ki bo odprlo širok spekter nalog in problemov uresničevanja teh nalog. Zahteva poznavanje v uvodu navedenih stališč republiške skupščine in ustavnih določil ter že navedenih zakonov, kakor tudi idejnopolične opredelitve komunistov na kongresih Zveze komunistov. Le tako oboroženi, ob kritični presoji stanja, bomo lahko učinkovito in ustvarjalno nadaljevali s celovitim uveljavljanjem samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov.

Vsak predlog bi moral imeti predel temeljnih vprašanj, zlasti pa kvantifikacijo posledic, ki nastanejo na podlagi realizacije predloga. Ravno v tem pogledu pa so številni predlogi pred samoupravnimi organi še nedorečeni, čeprav ni odločitve, ki bi ne imela določenih gospodarskih in družbenih posledic. Zato so že marsikje kar predpisali, katere elemente morajo imeti predlogi pomembnejših odločitev.

Tudi zakon o združenem delu v nekaterih določilih poudarja pomen predhodne obravnave določenega predloga, predno se predloži v dokončno odločitev. Zlasti velja to za primere, ko delavci odločajo z osebnim izjavljanjem, zato tudi nalaga, da statut organizacije opredeli ta temeljna vprašanja.

Natanko je v splošnih aktih treba opredeliti tudi odgovornost za predloge. Poslovodni organi so predlagatelji odločitev, vendar so za te odločitve tudi vedno odgovorni, saj so dolžni zadržati nezakonite, škodljive in podobne sklepe. Nikakor se ni mogoče skrivati za odločitvami delavcev in organov upravljanja. Ravno zato mora biti vsak predlog podpisan, da je tako mogoče uveljavljati odgovornost.

Zelo pogosta je tudi praksa, da poslovodni organi navadno ponudijo predloge brez alternativnih rešitev. Možno je, da je ena sama rešitev optimalna. Vendar poslovodni organ ne more izsiljevati odločitev, če delavski svet ali delavci izrazijo dvom v njegovo pravilnost. Vso pravico imajo do strokovnega mnenja zunanjih institucij. To izhaja iz določila zakona, ki se nanaša na določitev periodičnega in zaključnega računa, kjer se lahko izdelava informacije poveri pooblaščenim specializiranim organizacijam, enako pa izhaja tudi iz določil o samoupravni delavski kontroli.

Ni tako redka niti praksa, da poslovodni organi tudi izsiljujejo odločitve z grožnjo o ostavki. Seveda ima poslovodni organ pravico zahtevati razrešitev, če meni, da ob določenih odločitvah ne more jamčiti ustreznih rezultatov. Toda pravica do odstopa nalaga tudi dolžnost obrazložitve. Zato bi moral poslovodni organ opozoriti, da na podlagi določene odločitve ne prevzema odgovornosti iz povsem jasno opredeljenih razlogov. Za take primere bi se s samoupravnim splošnim aktom moralo predpisati, da se razpravljanje o problemu odloži za določen čas, v tem času pa mora poslovodni organ podati pismeno obrazložitev svojih stališč in se torej odločiti, da sprejme napadeni predlog ali pa ostavko.

POSLOVODNI ORGANI

Peter Toš je o tem vprašanju na seminarju dejal:

Poslovodna funkcija ni funkcija vodenja v organizaciji združenega dela. Z njo so po zakonu o združenem delu povezane delavčeve pravice, dolžnosti in odgovornosti, ki tej funkciji dajejo posebni značaj. Ta pa je povezan z razmerami zelo hitrega razvoja samoupravnih odnosov, ki v dokajšnji meri pogotovo odgovornost poslovodnih organov, oziroma njihov družbeno-pravni status.

Temeljna obeležja poslovodnega organa so obvezna sestavina uresničevanja samoupravljanja v organizacijah združenega dela. Delovno področje poslovodnega organa je zelo široko; vse delovne zadeve pa imajo skupno značilnost, da niso upravljalne in ne spadajo mednje niti tiste izvršilne, o katerih se sme izreči le ustrezen izvršilni organ delavskega sveta. Zakon o združenem delu podrobneje opredeljuje naloge poslovodnega organa, iz katerih so razvidne naslednje značilnosti:

- delovno področje v različnih oblikah OZD ni enotno določeno,
- delovno področje določa skladno z zakonom statut, oziroma samoupravni sporazum,
- poslovodni organ je pri svojem delu samostojen,
- za delo s svojega delovnega področja je odgovoren delavcem in

delavskemu svetu, za zakonitost dela in izpolnjevanje predpisanih obveznosti pa tudi družbeni skupnosti. Zakon nedvoumno govori, da mora imeti vsaka OZD poslovodni organ, nobeno določilo pa ne veleva, da bi ga morale imeti tudi poslovne skupnosti, SIS, skupnosti TOZD. V vseh treh oblikah združevanja dela in storitev bodo sami odločali kako bodo zasnovali poslovodno funkcijo.

V praksi se zelo pogosto pojavljajo dileme ali ustanoviti v OZD enega ali več poslovodnih organov, in prav tako — kdaj in kje zasnovati poslovodno funkcijo z ustanovitvijo individualnega, oziroma kolegialnega poslovodnega organa.

Na prvo vprašanje je odgovor v zakonu jasn. Vsaka OZD ima namreč le en poslovodni organ, ki je lahko individualni ali kolegialni. Odločitev o tem, ali bo smotnejše ustanoviti individualni ali kolegialni

poslovodni organ pa pogotovo objektivne okoliščine, ki so v organizacijah seveda različne — nikakor pa ne bi smele biti odločitve o tem posledice »določenih kadrovskih razmer«. Spričo zelo različne prakse, ki je zdaj tudi v nasprotju z zakonom, pa se zastavlja vprašanje, kako enotno urediti poslovodstvo v vseh OZD brez ponovnih razpisov in imenovanja. Zakon o združenem delu je namreč »z vsoto močjo zakonske norme« odzvel značaj poslovodnega organa vsem tistim, ki to po določilih zakona niso.

V naslednji številki bomo nadaljevali z razmišljanji referentov o samoupravnih splošnih aktih, samoupravni delavski kontroli in o družbenem varstvu samoupravnih pravic in družbene lastnine.

PROIZVODNJA IN PORABA NAFTNIH DERIVATOV V SR SLOVENIJI IN ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

dosegla 60.000 ton, to pa je za en odstotek manj kot v letu 1975 in tudi manj, kot je predvideno v srednjeročnem planu. Velik delež pri tem imajo Slovenske železarnice, ki porabijo kar 35 % celotne porabe tekočega plina. Poraba je bila kar za 14 % manjša kot v letu 1975, ker je bila v začetku leta tudi slabša proizvodnja. V tekočem letu 1977 pa se načrtuje 69.000 ton porabe. Na povečanje največ vpliva železarna Jesenice zaradi pričetka obratovanja nove valjarne Bela. Narašča pa tudi široka potrošnja, ki je že pomemben potrošnik tega gradiva.

Povečuje se tudi poraba mestnega in mešanega plina, ki bo od lanske letošne porabe 20 milijonov kub. metrov narasla na 22 milijonov kub. metrov. Zemeljski plin je dosedaj vezan le na lendarško nahajališče, kjer ga je bilo lanske leto pet milijonov kub. metrov, to je, manj kot v letu 1975. Rafinerija Lendava tudi letos ne predvideva večjih količin, in sicer le okoli šest milijonov kub. metrov in ne deset kub. metra, kot predvideva srednjeročni plan. Navajajo, da je vzrok v pomanjkanju investicijskih sredstev za odkrivanje novih nahajališč. Potrošnja ostalih goriv, kot so bencini in pogonska nafta, raste hitreje, kot je predvideno s srednjeročnim planom, in sicer okrog pet odstotkov. Poraba letalskih goriv pa je približno konstantna.

Oskrbovanje gospodarstva z naftnimi derivati je v SR Sloveniji še značilna slabost. To čutimo tudi v naši Železarni, predvsem v zimskem času. Vzrok za to so premajhne zaloge kurilnih olj. V izgradnji so nove kapacitete za skladiščenje v Mariboru, Ljubljani in Lendavi. Računajo, da se bo stanje v letošnjem letu izboljšalo. Tudi rezervoarski prostori za tekoči plin se bodo v letošnjem letu povečali za 7.700 kub. metrov, kar naj vpliva na izboljšanje stanja pri dobavi, ko je nekaj dneva zakasnitev povzročila težave v gospodarstvu. Niso še rešene skladiščne kapacitete pri plinskih elektrarnah. Kljub povečanju skladiščnih kapacitet za tekoči plin bodo te kapacitete ustrezale le za polmesečno porabo.

Železarna Jesenice je v bilanci porabe pomemben potrošnik. V letu 1976 je porabila 105.451 ton kurilnega olja, kar je sicer manj kot v letu 1975, za okrog 1.000 ton, zaradi manjše proizvodnje. Za leto 1977 pa je predvidena poraba 113.980 ton kurilnih olj. Poraba tekočega plina, ki smo ga brez hladne valjarne porabili okrog 500 ton, bo v letu 1977 s porabo v hladni valjarni Bela narasla na 11.780 ton, v prodajo Vodovodu pa gre še dodatnih 450 ton.

Energetska bilanca bo obravnavana na enih izmed prihodnjih sej republiških skupčin. Izvršni svet, oziroma komite za energetiko je že pripravil predlog stališč in sklepov.

Ugotavlja, da poraba vseh vrst energije raste nad predvidevanji v srednjeročnem planu. Zato je potrebno poleg skrbi za racionalno porabo poskrbeti tudi za večje izkoriščanje lastnih energetskih virov. Predvideva se, da bi s samoupravnim sporazumom med zainteresiranimi organizacijami združevali sredstva za raziskave (zemeljski plin, nafta, premog, uran). Vsi porabniki zemeljskega plina, ki bodo leta 1978 priključeni na magistralni plinovod Slovenije, morajo v okviru SIS za nafto in plin, predvsem pa poslovne skupnosti za plinifikacijo, zagotoviti pravočasno pripravljene kapacitete za prevzem zemeljskega plina. Tu so računane tudi Slovenske železarnice.

Med osnovne naloge gotovo spada zagotovitev večje racionalnosti v proizvodnji in porabi energije. Boljše koriščenje odpadle energije. Morda bi bilo prav, da bi v bilanci koriščenje odpadle energije to še posebej prikazovali. To bi opozarjalo na koriščenje s prikazovanjem rasti ali padanja porabe te vrste energije. Največ odpadne energije se lahko koristi za ogrevanje, za kar porabljamo v Sloveniji kar 30 % do 40 % (glede na bolj ali manj mrzlo zimo) celotne koriščene energije. Te pa 65 % v široki potrošnji in 35 % v industriji.

Predlog sklepov navaja uvažanje daljinskega ogrevanja stanovanj zlasti v novih in večjih naseljih, za kar se odpadla energija industrije še posebej lahko racionalno izkoristi. Ta način pa ima prednost in potrebo tudi zaradi zmanjševanja onesnaženja zraka.

Ker je v zimskem času pomanjkanje električne energije, obstaja predlog za proučitev načina dajanja soglasja za priključek električnih ogrevalnih naprav (termoakumulacijske peči, električni bojlerji itd.).

V železarni Jesenice so, poleg stroškov za surovine, stroški za energijo eden izmed glavnih stroškov proizvodnje. Zmanjšanje specifične porabe energije je ena izmed bistvenih nalog za zmanjšanje proizvodnih stroškov v letu 1977. Čim boljše izkoriščanje odpadle energije (plavni plin, vroči dimni plini, rekuperacije itd.) pomaga pri zmanjševanju stroškov kot tudi izboljševanju energetske bilance nasploh.

N. S.

NOVICE IZ VALJARNE BLUMING-ŠTEKEL

Na valjarskem ogrođu Štekel bodo v dneh od 14. do 16. februarja strokovnjaki angleških firm Davy — Instruments Ltd. in Dystrom montirali avtomatsko napravo za merjenje debeline — AGC. To bo vsekakor pomembna pridobitev za valjarno štekel, saj pričakujejo, da se bo s pričetkom obratovanja te naprave povečal izplen, ker se bodo izboljšale tolerance debelin po dolžini traku. Naprava pa bo omogočila bistveno lažje valjanje trakov za hladno valjarno Bela, predvsem nerjavnih jekel.

V nedeljo, 6. februarja, je začela obratovati potisna peč, z namenom, da se omili pomanjkanje vložka za vse obrate Železarnice, predvsem pa za pločvinski del obratov.

Globinska peč bo obratovala v dveh ciklih, z naslednjim namenom: od 6. do 13. februarja s pomočjo potisne in globinske peči pri ustreznem programu izvaljati čim več toplo valjanih trakov in v času od 14. do 17. februarja skozi potisno peč valjati predblume v gredice za valjarno žice, s čimer se bo omilil izpad proizvodnje, ki bi eventualno nastal zaradi temperaturnih zastojev.

Gorenjci,
berite GLAS!

IZVRŠEVANJA PROGRAMA SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPREME V JANUARJU

	Skupna proizvodnja			Gotova proizv. tuja			Odprema
	Program	Proizv.	%	Program	Proizv.	%	
Plavž	12.400	12.251,8	98,8				
Jeklarna	43.800	43.630,1	99,6				
- SM jekl.	27.500	27.585,8	100,3				
- El jekl.	16.300	16.044,3	98,4				
Livarna	151	167,2	110,7	50	35,9	71,8	35,9
Valj. Bela	37.060	36.807,1	99,3	6.200	5.592,6	90,2	5.926,7
- Bluming	22.360	24.381,4	109,0	200	181,9	91,0	222,0
- Štekel	11.900	9.616,1	80,8	3.200	2.727,7	85,2	2.615,8
- Term. obd.	2.800	2.809,6	100,3	2.800	2.683,0	95,8	3.088,9
Valj. žice in profilov	11.470	12.827,4	111,8	1.000	1.648,1	164,8	1.471,4
- žica	9.460	10.623,0	112,3	1.000	1.648,1	164,8	1.471,4
- profili	2.010	2.204,4	109,7				
Valj. deb. ploč.	7.970	7.448,7	93,5	7.880	7.334,6	93,1	7.937,3
Hlad. valj. Bela	4.000	2.128,9	53,2	3.000	2.050,5	68,4	1.972,0
Hlad. valj. Jes.	2.460	2.420,1	98,4	2.400	2.341,4	97,6	2.386,4
Žičarna	5.800	5.122,8	88,3	4.455	3.715,7	83,4	3.586,9
Profilarna	1.930	1.822,7	94,4	1.830	1.764,4	96,4	1.633,8
Vratni podb.	60	33,2	55,3	60	33,2	55,3	32,1
Jeklovlek	1.440	1.350,9	93,8	1.440	1.350,9	93,8	1.356,7
Elektrodni	1.480	1.580,2	106,8	1.475	1.574,3	106,7	1.461,1
Masa Emona	80			80			
Šamot. masa	400	343,9	86,0		180,5		180,5
Žebeljarna	925	904,4	97,8	925	902,3	97,5	927,2
ŽELEZARNA	131.426	128.839,4	98,0	30.795	28.524,3	92,6	28.908,0

TALILNICE

Plavž

V mesecu januarju so na plavžu plan izpolnili z 98,8 %, specifična poraba koks je bila 668 kg na tono grodja, to je, za dva kg nižja od planirane. Osnovni vzrok za nekoliko slabše delo plavžarjev je predvsem nehomogenost aglomerata in veliko nihanje vlage v koks. Tako je vlaga v koks nihanja med 5 in 15 % in smo včasih dali v oba plavža po 15 ton vode s koksom, drugič pa kar 45 ton vode v enem dnevu.

Agglomeracija

Ker je skladišče surovin na odprtem prostoru, smo imeli precej težav s surovinami za aglomerat, ki so zmrzovale in se spreminjale v grude ali pa so, pomešane s snegom, povzročale težave na presipih in v silosih. Pri tehtanju drobnih surovin je problem nihanje kemične analize sintra, kar kasneje tudi slabo vpliva na delo, proizvodnost plavžev.

Jeklarna

Martinarna je izdelala 27.586 ton jekla, kar je povprečno 920 ton na dan. Trajanje šarže je bilo 7 ur 6 minut. Tako dolgi časi so bili zaradi zastojev (priprava vložka in sneg). Zaradi zaloga jekla v valjarni bluming niso obratovali vse peči. Elektro jeklarna je s 16.044 tonami jekla in z 10,1 šaržev dnevno dosegla lep uspeh. Tokrat je tudi poraba elektrod nižja kot običajno. Povprečno trajanje šaržev je bilo 4 ure 45 minut.

Livarna

Livarji so izdelali 167 ton odlitkov. Izplen je bil tako pri jeklu kot pri barvnih kovinah nad normativom.

Šamotarna

Obratovali so mlinci za mletje mas ter za mletje magnezitne opeke. Vseh mas je bilo izdelanih 344 ton. Šketa - Čop

VALJARNE

Osnovna značilnost pri doseženih proizvodnih rezultatih valjarn v januarju je bila nizka prodaja. Vzrok za to je v pripravi zaloge valjane žice za obdobje, ko bomo v aprilu izvedli v valjarni žice rekonstrukcijo in montirali tretjo žilo. Zato smo januarja prodali samo 1.489 ton valjane žice, namesto 3.500 do 4.000 ton, kot je bilo to običajno v prejšnjih mesecih.

Valjarna bluming

Ta valjarna je obratovala v januarju dosti dobro in je imela 24,85 % zastojev na obratovni čas. To je v zadnjih mesecih najnižja dosežena številka, vendar kljub temu za 1,85 % višja, kot so v poprečju predvideni zastoji v letošnjem gospodarskem načrtu. Preveč je bilo predvsem tehnoloških, pa tudi valjarskih zastojev.

Valjarna štekel

Na štekel ogradju smo imeli v januarju precej težav. Delno zaradi okvar, delno pa tudi zaradi pomanjkanja vložka. Zato za januar programirana skupna in gotova proizvodnja ni bila dosežena. Uspelo pa je doseči programirano proizvodnjo le v oddelku za toplotno obdelavo na Javorniku.

Valjarna žice

Valjarna žice je imela v januarju samo 31,93 % zastojev in je zato tudi precej presežila programirano skupno proizvodnjo. Vzrok za nižjo prodajo je bil naveden že prej.

Valjarna 2400

Ta valjarna je v januarju obratovala dobro in je programirano količino izvaljane pločevine presežila. Ni pa dosegla programirane skupne in gotove proizvodnje. Vzrok je v tem, ker smo z veliko količino gotove proizvodnje v decembru znatno znižali zalogo medfazne proizvodnje. Tako ni bilo možno doseči boljšega proizvodnega rezultata v januarju.

Valjarna profilov

Tej valjarni je tudi v januarju uspelo z dobrim delom preseči programirano skupno proizvodnjo. Tako kot lani, tudi letos gotova proizvodnja ni planirana.

Avzug Karba

HLADNA VALJARNA:

V tem obratu smo planske obveze praktično izpolnili. Zaostajamo samo 1,6 % za družbenim planom in še to predvsem zaradi močno desortiranega programa. Manjši del izpada proizvodnje pa je povezan z nepravčasno preskrbo z vložkom.

ŽIČARNA

Izredno visoke planske zadolžitve v žičarni nismo izpolnili zaradi pomanjkanja delavcev. V januarju je bila izredno visoka bolezenska odsotnost, ki je mejila že na epidemijo. Razen bolezenske, je bila tudi ostala odsotnost nenormalno visoka. Redno pa manjkajo trije žičarji.

PROFILARNA:

Pomanjkanje delavcev je glavni razlog za doseženo manjšo proizvodnjo. Na posameznih profilirnih strojih imamo samo še eno posadko, namesto treh. Program v januarju pa je istočasno predvideval pretežno zahtevnejše profile, pri katerih je proizvodnost veliko manjša.

VRATNI PODBOJI

Pomanjkanje naročil in profilov za normalno proizvodnjo povzroča še vedno glavne težave za normalno proizvodnjo v tem obratu.

JEKLOVLEK

Preskrba z vložkom je osnovni problem obrata. Razdrobljeni program in pomanjkanje naročil za Schumag vlečno napravo pa sta osnovna vzroka za manjšo proizvodnjo. Šele, ko bomo imeli normalno proizvodnjo Schumag vlečne naprave, bomo lahko izpolnjevali planske obveze.

ELEKTRODNI OBRAT

Dobra proizvodnja iz lanskega leta se nadaljuje tudi v tem letu. Zadostna naročila, preskrba s surovinami in vložkom omogočajo, da dosegamo tako visoke rezultate. V rednem delovnem času teh dosežkov ne bi mogli dosegati, zato redno vključujemo delo ob prostih dnevih.

ŽEBELJARNA

Pomanjkanje naročil za bodočo žico je osnovni razlog za manjšo proizvodnjo. Proizvedena količina žičnikov dosega z družbenim planom predvideno količino, a ob pomanjkanju proizvodnje bodoče žice ne moremo pričakovati, da bomo v tem obratu dosegali količine, predvidene z družbenim planom.

Franc Vičar

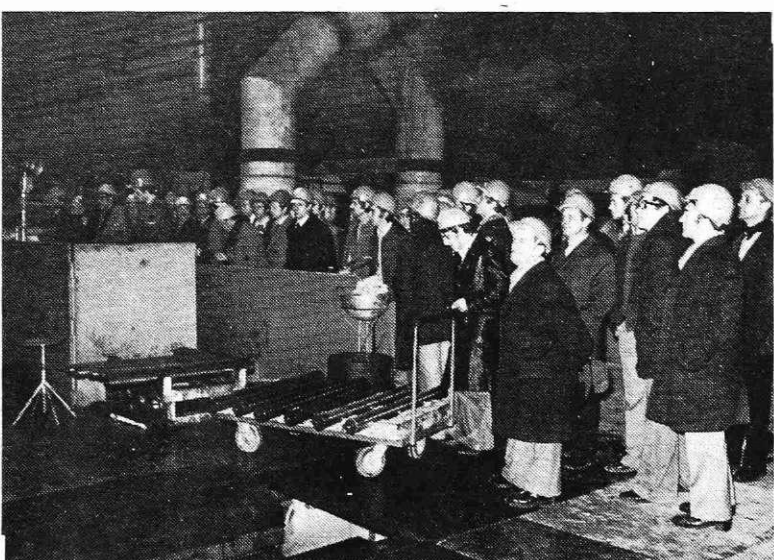
OBVESTILO OBRATNE AMBULANTE

Vse zavarovance, ki iščejo zdravniško pomoč v obratni ambulanti železarne Jesenice, naprošamo, da prihajajo v ambulante v jutranjih urah in ne po deseti uri, kot je sedaj v navadi.

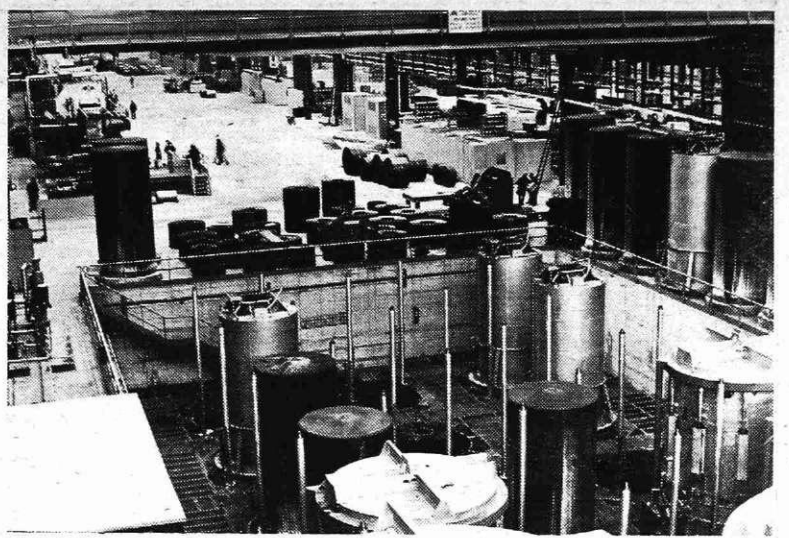
To je pomembno zaradi pregledov v laboratoriju, na rentgenu in zaradi ostalih medicinskih storitev.

Istovrstno bo tako čakalna doba krajša, delo zdravnikov pa bo enakomernije.

Združeni zdravstveni dom
TOZD Obratna ambulanta
železarne Jesenice

Delavci časopisnega podjetja Gorenjski tisk, ki so v 25 letih sodelovali pri oblikovanju Železarja, na ogledu hladne valjarne Bela

Zvonaste peči v hladni valjarni Bela

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 14. 2.	TUMA SLAVKO	BAK DUŠAN
TOREK - 15. 2.	VARL ALOJZ	ZIDAR JOŽE
SREDA - 16. 2.	PRAPROTNIK NIKO	RAVNIK JOŽE
ČETRTEK - 17. 2.	ENIKO VANDA	PEZDIRNIK JOŽE
PETEK - 18. 2.	ZUPAN MIRKO	BEŠTER FELIKS
SOBOTA - 19. 2.	KRAPEŽ BERTI	PRISTAVEC BOŽIDAR
NEDELJA - 20. 2.	MLAKAR FLORIJA	NOVAK FRANCI

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:

vezni telefon je: 358
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni 410
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 14. do 19. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: II. obratna ambulanta.

V soboto, 1. februarja, samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:

dopoldan: I. zobna ambulanta,

popoldan: II. zobna ambulanta.

V soboto, 19. februarja, samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI - JANUAR

V mesecu januarju je bilo sprejetih 44 delavcev, 25 delavcev pa je prenehalo delati v železarni Jesenice.

V tem mesecu ni bil nihče upokojen, nobeden ni šel v JLA niti ni bil izključen.

UMRLI SO: Hašija Bešić, 1949, splošni sektor - 2 leti v ŽJ, Rado Rupnik, 1921, elektro toplotna energija - 32 let v ŽJ in Mirica Zupančič, 1944, raziskovalni oddelek - 13 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

NOVATORSTVO NI IGRAČKANJE S ČUSTVI IN BESEDAMI, AMPAK USTVARJALNO IN KONKRETNO DELO

Prepričan sem, da je v naši železarni še dovolj drugih problemov, o katerih bi morali pisati. Pa vendar me najbolj bodejo v oči članki v novatorstvu, ki jih je zadnje čase tako v Železarni kot tudi v drugih publikacijah kar precej. Na žalost so pisani tako, da v slabše informiranem bralcu zbujajo kaj mešane občutke. Tako mešane, kot so članki, eni polni samohvale in povečevanja, drugi kritični vseppek, tretji pa polni »tesnobe« in skrbi za novatorje, ki v »revni« Železarni dobivajo bojda samo simbolične odškodnine.

Skoraj vsem pa je skupno to, da jih odlikujejo globoko nepoznavanje resničnega stanja in razmer ter očitna pristranost, subjektivnost, ki se ne zaveda niti osnovnih socioloških in ekonomskih zakonitosti, ki inovacijski proces povezujejo s proizvodnjo in družbo.

Mislím, da le preradi samo kritiziramo. Konec koncev je to lažja pot do članka in honorarja. Dokaj lažja kot novatorjeva do uspešne rešitve problema in ustrezne odškodnine. Pa bi le rabili tudi take, ki bi prispevali kakšno ustvarjalno misel in ne le pisali v lahkem zaslužku brez truda in o primitivizmu pri reševanju problematike.

S tem še zdaleč ne mislim trditi, da gre v novatorstvu vse lepo in prav. Delajo in pojavljajo se napake. Predvsem nas zanimajo sistemske, ki lahko v osnovi zavirajo novatorsko dejavnost. Večina nepravilnosti, ki pa jih taki dopisniki objavljajo, pa so že posledice.

Vprašati se moramo tudi to, kaj je za nas pomembnejše. Cilji, kot čimvečji inovacijski dohodek, pravilno gospodarjenje z industrijsko lastnino in čim večje število inventivnih

ustvarjalcev, ali eden več ali manj slaspevov užaljenega novatorja ter koliko milijonov ali odstotkov je kdo dobil preveč zaradi dobre ideje ali premalo zaradi nepravilne ocene. Verjetno bomo o novatorstvu še pisali, apeliramo pa predvsem na objektivno in realno pisanje brez čustvenih primesi in osebne prizadetosti, ki lahko samo škoduje, če ne nakaže ustreznih rešitev. Sam sem namreč prepričan, da je tistih železarjev, ki »še vedno« pošteno mislijo, kar dovolj in da bomo preko DIATI, sindikata in samoupravnih organov obstoječe in tudi pereče probleme uspešno reševali in tudi rešili.

Da pa kdo ne bo trdil, da sam gledam preveč pozitivistično in nočem videti problemov, naj takoj povem, da ne vidim prav svetlih perspektiv, predvsem zaradi znane ozkosti in subjektivizma ter tudi premajhne ustvarjalne revolucionarnosti sodelujočih v inovacijskem procesu.

F. J. ml.

27. SEJA ODBORA ZA DELOVNE IN ŽIVLJENJSKE POGOJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za delovne in življenjske pogoje je sklical 27. sejo odbora za petek, 4. februarja, z naslednjim dnevnim redom: izhodišča za formiranje sklada skupne porabe, razpis gradbenih posojil in tekoče zadeve.

Najprej so sprejeli informacijo direktorja kadrovskega sektorja o izhodiščih za formiranje sklada skupne porabe za leto 1977 in izhodišča za delitev sklada skupne porabe do višine, ki je predvidena, da bo ustvarjena.

Dogovorili so se, da je, glede na višino formiranja sklada skupne porabe, treba izdelati predlog delitve sklada skupne porabe delavcem Železarne na izhodiščih, ki jih določa samoupravni sporazum o uveljavitvi sindikalne liste v 1977. letu (regresi za letni dopust, solidarnostna pomoč, nagrade za delo ob odhodu v pokoj, ob delovnih jubilejih itd.).

Za tem je treba zagotoviti sredstva za družbeni standard, kolektivno življenjsko zavarovanje, storitve družbene prehrane, za osnovno rekreativno dejavnost sindikata in ZSMS ter minimalna sredstva odboru za splošne zadeve in informiranje, odboru za kadre in odboru za delovne in življenjske pogoje. Kolikor bodo oblikovana večja sredstva od potrebnih za zadostitev potreb, ki so zgoraj navedene, bo treba izdelati prioriteten predlog ostalih potreb širše družbene skupnosti, od katerih je treba že sprejete obveze v letu 1976 v prvi vrsti upoštevati. Potrebe širše družbene skupnosti bodo reševane preko krajevnih skupnosti in SIS na osnovi prioritetenih programov.

Od samoupravnih interesnih skupnosti in ostalih, ki jim je Železarna v 1976. letu dodelila določena sredstva, zahtevajo poročilo o namenskem trošenju sredstev.

V skladu s členom 52 in 53 pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarne Jesenice in na osnovi predhodne razprave na stanovanjski komisiji, so sprejeli razpis gradbenih posojil za leto 1977, ki je objavljen v današnji številki Železarja.

Sprejeli so tudi poročilo oddelka za družbeni standard o koriščenju

izredno plačanih dopustov v 1976. letu in ugotovili, da je bilo izkoriščenih 4100 dni izredno plačanih do-

30. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE IN INFORMIRANJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za splošne zadeve in informiranje Maks Klinar je sklical 30. sejo za petek, 4. februarja, z namenom, da pregledajo, kako so bili izpolnjeni sklepi zadnje seje, da razpravljajo in sprejmejo organizacijsko navodilo o opravljanju storitev in posojanju orodja in drugih predmetov delavcem in upokojenecem železarne Jesenice ter drugim delovnim organizacijam in ustanovam v občini Jesenice, da sprejmejo ustrezen sklep v zvezi z uvedbo novega delovnega mesta v hladni valjarni Bela, da odobrijo službena potovanja v tujino, da sprejmejo poročila o uspešnosti opravljenih službenih potovanjih v tujino.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so v redu izvršeni. Sklep 28. seje pod točko 4 pa je bil izvršen v soboto, 5. februarja, ko je 27 sodelavcev časopisno založniškega podjetja Gorenjski tisk Kranj, ki so imeli največ zaslug pri oblikovanju in izhajanju Železarja, prejelo jubilejne značke z listino, na predlog njihove sindikalne organizacije.

Na predlog sektorja za ekonomiko in organizacijo so sprejeli Organizacijsko navodilo o opravljanju storitev in posojanju orodja in drugih predmetov delavcem in upokojenecem železarne Jesenice ter drugim delovnim organizacijam in ustanovam v občini Jesenice, z nekaterimi pripombami.

Strinjali so se tudi s predlogom sektorja za ekonomiko in organizacijo, da se v začasnem normativu hladne valjarne Bela uvede novo delovno mesto »izdelovalec paleta«.

Službena potovanja v tujino so odobrili naslednjim sodelavcem:

— Marinu Gabrovšku v Avstrijo in Španijo,

— Sreču Vengarju in Martinu Brumatu v Zvezno republiko Nemčijo,

— Vinku Rotarju v Zvezno republiko Nemčijo,

pustov, medtem ko je bilo planiranih 4347 dni. Neizkoriščenih je ostalo 247 dni izredno plačanih dopustov iz planirane kvote. Iz rezerve je bilo koriščenih 164 dni IPD, medtem ko je bilo planiranih 253 dni.

Menili so, da je s trendom zmanjševanja izredno plačanih dopustov treba nadaljevati tudi v 1977. letu.

Ob koncu seje so rešili več vlog posameznikov in društev.

Jerca Simnic

— Silvu Bradaškliju v Švico,

— Karlu Ravniku, Francu Smoleju in Antonu Koselju v Anglijo, Zahodno Nemčijo in na Dansko,

— Ernestu Pušniku v CSSR,

— Dragu Grobovsku v Zvezno republiko Nemčijo,

— Valentinu Erjavšku in Francu Ravniharju na Poljsko.

Sprejeli so poročila o izvršenih službenih potovanjih v tujino, ki so jih posredovali:

— Janez Bidovec, direktor nabavnega sektorja, in Jernej Hočevar, direktor prodajnega sektorja, s potovanja v Sovjetsko zvezo,

— Silvo Bradašklija iz TO Remontne delavnice s potovanja v Švico,

— Božo Oblak iz centra za obdelavo podatkov s potovanja v Švico,

— Roman Kosmač in Jože Ambrožič, s strokovne ekscurzije v CSSR.

Sprejeli so tudi poročila o službenih potovanjih v decembru 1976 in službenih potovanjih v letu 1976 ter poročila o porabljenih sredstvih za reprezentanco od 1. 10. — 31. 12. 1976.

Ob koncu seje so rešili več vlog društev in organizacij.

J. Š.

SAMOUUPRAVNE DELOVNE SKUPINE IN KOMUNICIRANJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Samoupravne delovne skupine, ki so jih pričeli organizirati v nekaterih delovnih organizacijah že pred obravnavo osnutka nove ustave, so iz začetnih težej, da bi omogočile ustrezno informiranje delavcev, postale v mnogih primerih tudi ena od oblik neposrednega samoupravljanja. Organiziranje TOZD je v nekaterih delovnih organizacijah tako oblikovanje še pospešilo. Razvijanje samoupravnih delovnih skupin je tako pričelo presegati prvotne zasnove in danes samoupravne delovne skupine v nekaterih delovnih organizacijah predstavljajo dobro osnovno reševanje nekaterih vprašanj odločanja v TOZD.

Vzporedno s praktičnim uvajanjem samoupravnih delovnih skupin kot oblik neposrednega samoupravljanja, so potekala tudi številna teoretična razmišljanja o njihovi vlogi in ne nazadnje o umestnosti takih oblik, gledano v luči ostalih normativno opredeljenih možnosti. Mnenja so si bila največkrat precej nasprotujoča in dileme o samoupravnih delovnih skupinah še danes niso povsem razjasnjene.

Samoupravne delovne skupine so organizirali verjetno prvi v železarni Jesenice. Do organiziranja samoupravnih delovnih skupin je jeseniške železarje privedlo iskanje najprimernejših oblik neposrednega samoupravljanja. Leto 1966 so namreč kot obliko neposrednega upravljanja uvedli zbor delovne skupnosti, ki se je takrat sestajal po zborskih delovnih enot. Ker so zbori enot (takrat so obsegale od 250 do 1250 zaposlenih) zajemali veliko število delavcev, ki jih je bilo težko sklicati v sklepnem številu (tako zaradi velikosti skupine kot tudi zaradi izmenske organizacije dela proizvodnje), se je pokazala potreba po drugačnem načinu samoupravne organiziranosti. Preveliko število članov zbora namreč poleg že omenjenih težav — pa tudi zaradi prostorske raztresenosti delavcev — otežuje resnično, ne le formalno samoupravljanje. Sestanki večjega števila delavcev ne dajejo možnosti za osebno izjavljanje. Možno pa je tudi, da se prav zaradi tega mnogokrat razvlečejo in razvodenijo. Vse to je Jeseničanom nare-

kovalo, da so delovne enote še naprej razdelili na obrate in obrate na delovne skupine.

Od takrat do danes so se samoupravne delovne skupine razvile v popolnejše oblike pomembnega organizacijskega vidika samoupravnega odločanja. Že zdavnaj so prestopile meje jeseniške železarne, kajti ustanavljati so jih pričeli v mnogih delovnih organizacijah.

Okvir dejavnosti samoupravne delovne skupine je v času, o katerem govorimo, obsegal ožek krog pristojnosti. Posamezniku naj bi samoupravna delovna skupina omogočila sodelovanje pri oblikovanju stališč do posameznih vprašanj skupnega pomena, mu omogočala izražanje predlogov in mnenj, sprejemanje in dajanje informacij ter postavljanje vprašanj s celotnega področja dela in poslovanja podjetja. Očitno je, da je imela samoupravna delovna skupina v okviru takih pristojnosti vlogo, da bi omogočila delovanje posameznika, torej tisto, kar mu je bilo v številnih velikih zborskih delovnih ljudi oteženo.

Samoupravne delovne skupine so tedaj pomenile šele začetne možnosti pri poglabljanju samoupravljanja na vseh ravneh. Ugotoviti moramo namreč, da je bilo tedaj samoupravljanje v celotni družbi še v mnogočem drugače opredeljeno, kot je danes. Takrat je bil v okviru podjetja delavski svet tisti samoupravni organ, ki je sprejemal odločitve za celotno podjetje. Samoupravne delovne skupine so bile le torišče razprav o najrazličnejših problemih, dokončno pa je o njih odločal organ upravljanja tovarne kot celote. Ob takem načinu odločanja je bilo mogoče pričakovati, da bodo sprejete tudi odločitve, ki so bile, npr., v nasprotju z interesi večine delovnih skupin nekega dela proizvodnje, če je zanje glasovala na seji delavskega sveta večina predstavnikov, ki so zastopali interese drugega dela podjetja.

Spremembe na področju samoupravnega organiziranja, prav tako pa težnje, da bi našle izhod iz zagate, ki jo pri neposrednem samoupravnem odločanju povzroča veliko število zaposlenih v posamezni TOZD so narekovala številnim organizacijam združenega dela, da so organizirale samoupravne delovne skupine kot enega najprikladnejših načinov organiziranja delavcev v TOZD. Žal, v mnogih primerih ni šlo

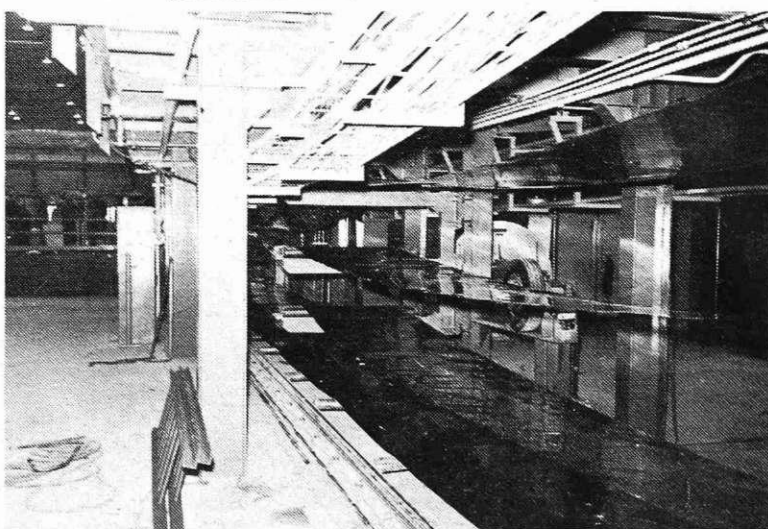
za to, da bi poglabljali samoupravne odnose, temveč so bile samoupravne delovne skupine organizirane pogosto le zaradi njihove prikladnosti za posredovanje informacij. Mnogokrat je šlo celo samo za posredovanje informacij navzdol: od samoupravnih ali poslovnih organov k neposrednemu proizvajalcu. V nekaterih primerih pa so organizacijo samoupravnih delovnih skupin razumeli podobno kot lahko razumemo human relations in avtonomne delovne skupine: možnost za upešnejše manipuliranje elit z delavci.

Pristojnosti samoupravnih delovnih skupin so bile običajno že pred osnutkom Zakona o združenem delu opredeljene s statuti, vendar se te opredelitve med seboj bistveno ne razlikujejo. Področje in vsebina dela samoupravnih delovnih skupin sta skoraj povsod določena tako kot v statutu železarne Jesenice iz leta 1970.

V različnih delovnih organizacijah je tudi zbor delavcev potekal različno. Nekateri organizacije so zato uporabljale samoupravne delovne skupine. V primerih, ko pa so se stališča in predlogi samoupravnih delovnih skupin razhajali, so ustrezno usklajevanje izvajali na zborskih delegatov samoupravnih delovnih skupin.

Prav tako najdemo v raznih delovnih organizacijah še druge različice že v nalogah in pristojnostih samoupravnih delovnih skupin. Mnogokrat pa zasledimo, da so naloge v določilih o delu samoupravnih delovnih skupin kar prepisane iz drugih samoupravnih aktov.

(SE NADALJUJE)

Testiranje linije za silicijeva jekla

DANAŠNJI IZUMI IN IZUMITELJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih proizvodov ali postopkov. Ta dejavnost vedno bolj zahteva pregledovanje literature, teoretično razglabljanje, eksperimentiranje, konstatiranje bistvenih lastnosti novega proizvoda ali postopka, njegovo obdelavo in razčlenbo do operativne oblike. Na ta način je današnji izum vedno bolj kombinacija razpoložljivega znanja in lastnosti materialnega sveta. Stopnja novosti, ki se danes zahteva za priznanje izuma, ima dogovorni značaj.

Tehnični izum je danes vsak pomembnejši nov proizvod, ki zahteva nadpovprečna duševna prizadevanja in je v proizvodnji uporaben. Največ današnjih izumov je posledica načrtnega, raziskovalnega in razvojnega dela v sodobno opremljenih oddelkih. Vse manj je neodvisnih izumiteljev posameznikov, ki z eksperimenti in lastnim izvirnim znanjem ustvarijo izum.

Raziskovalno delo ima danes dve smeri, in sicer bazične ali fundamentalne raziskave in aplikativne raziskave. Bazične raziskave so raziskovalni projekti, ki predstavljajo iskanje osnov za napredek znanstvene vede in nimajo specifičnih gospodarskih ciljev. Aplikativne raziskave pa so raziskovalni projekti, ki predstavljajo iskanje rešitev tehničnih in tehnoloških problemov, na osnovi novih znanstvenih dosegov. Razvojno delo je torej nadaljevanje raziskovalnega dela. Izum pa naj bi bil najvišji dosežek uspešnega raziskovalnega razvojnega dela. Poleg poklicne raziskovalne razvojne dejavnosti je v delovnih organizacijah pomembna tudi množična inventivna dejavnost. Osnovni cilj te dejavnosti je stalno neposredno izpopolnjevanje tehnike in tehnologije v proizvodnem procesu. Znano je, da se tudi v sklopu te dejavnosti porajajo izumi, ki so rezultat uspešnih prizadevanj posameznikov ali skupin iz neposredne proizvodnje.

Domači vir znanja in njegova uporaba v proizvodnji je na sedanji stopnji razvoja odločilno bogastvo, še bolj pa bo to veljalo v bodočnosti. Bogastva pa ni, če ni pravno zaščiten, patent v bistvu ni nič drugega kot, preprosto rečeno, lastnina nad izumom.

Če izum ni patentiran ali kako drugače zaščiten, ga lahko izkorišča vsakdo. Če želimo z rezultati inventivnega dela pravilno poslovati, jim je treba dati primerno obliko, tako pravno kakor tudi tehnično. To dosežemo z oblikovanjem industrijske lastnine. S tem pridobi nosilec pravice, ki so po svoji funkciji, pa tudi po zakonski definiciji osnovna sredstva organizacije. Za zaščito tehničnega napredka delovne organizacije je zato najpomembnejši patent.

Naša dosedanja praksa kaže, da so si nekateri v delovnih organizacijah lastili pravico ocenjevanja, ali je neki predlog samo tehnična izboljšava ali izum. To lahko oceni le pristojni zvezni zavod za patente. Delovna organizacija praviloma lahko odloča samo o tem, ali bo predlog sprejela in dosežek zaščitila ali ne. V drugem primeru lahko avtorji svoj dosežek zaščitijo na lastne stroške, delovna organizacija pa s tem izgubi vse pravice do lastništva nad patentom. Zaradi hitrega razvoja tehnike danes industrija zahteva ustvarjalne delavce izumitelje in jim s sodobnimi tehničnimi sredstvi omogoča, da pride njihova kreativnost do polnega izraza. Seveda je delo teh delavcev tudi usmerjeno po željah in potrebah delovne organizacije, tako da so dosežki, oziroma patenti gospodarsko smiselni.

Z registracijo patentov, ki niso tržno prilagojeni in ekonomsko

upravičeni, ne bi dosegli željenih rezultatov. Težko si je predstavljati, da bi danes izumitelj, ki dela v neki organizaciji združenega dela, izumil neko pomembno rešitev tudi doma, izoliran od sodobnih tehničnih prijemov in pripomočkov, brez upoštevanja ostalih dejavnikov, ki vplivajo na pomembnost in gospodarsko utemeljenost izuma. Zato je danes velikega pomena zaščita avtorskih pravic izumiteljev, ki so svoje izume ustvarili v delovnih organizacijah.

Pri nas in tudi v svetu je zakonska zaščita avtorskih pravic za izumitelje, ki svoj izum ustvarijo v delovnih organizacijah, zelo ugodna. Drugo vprašanje pa je, kako se ta zakonska zaščita pri nas izvaja? V nekaterih delovnih organizacijah vse tehnične dosežke obravnavajo kot delovno dolžnost avtorjev, o zaščiti, oziroma vsaj poskusu patentiranja pa sploh ni govora. Tako delovna organizacija ima dvojno škodo, ker ne zaščiti svojih tehničnih dosežkov in ker ne spodbuja zaposlenih k ustvarjanju novih dosežkov.

Stroški patentiranja in izplačana odškodnina so neznatni v primerjavi s škodo, ki jo povzroči slaba zaščita industrijske lastnine. Zaščita industrijske lastnine je pomemben element v poslovanju organizacij združenega dela. Seveda to ne pride do izraza samo s tem, da skrbimo za pridobitev pravic industrijske lastnine. Te pravice je treba aktivirati in izkoriščati. Pod izkoriščanjem pa v tujini ne razumejo samo uporabe izumov in tehničnih izboljšav v proizvodnji. Znano je, npr., da v razvitih deželah izkoriščajo le okoli 20% vseh registriranih patentov v proizvodnji. Ostali patenti služijo kot blokada in z njimi posredno pritiskajo na konkurenco, ki jih brez odkupa ne sme uporabiti. To pomeni, da mora konkurenca z vlaganjem v lastno raziskovalno razvojno dejavnost najti pot mimo vseh patentov ali pa jih z velikimi stroški odkupiti, kar pa ji zmanjšuje konkurenčnost na trgu.

V današnjem času pa se vse bolj uveljavlja tendenca o dolžnosti izkoriščanja patentov, saj se ravno zaradi izkoriščanja v proizvodnji patent podeli. V našem zakonu o patentih in tehničnih izboljšavah je obveza izkoriščanja indirektno razvidna iz določbe o prisilni licenci. Vendar se zakon ne more vedno vmešati v interne poslovne odločitve OZD. Večkrat se pojavi vprašanje, kaj bomo in česa ne bomo prijavili kot patent? Prvi hip bi dejali, da je vprašanje neumestno, saj je treba težiti k zaščiti, ki zagotavlja izključnost izkoriščanja. Večkrat pa je boljše, na primer, odbrati nov postopek v tajnosti in enostavno proizvajati ceneje. Ko bi omenjeni postopek patentirali, bi ga lahko konkurenca odkrila in ne bi mogli dokazati kršitve patenta, ker bi se lahko izgovorili, da uporabljajo star postopek itd. To pomeni, da v takih poslovnih odločitvah ni zakonitosti in jih je treba prilagoditi okoliščinam.

Iz vsega navedenega si lahko predstavljamo, da je doba »romantičnih« izumiteljev, ki so svoje dosežke ustvarjali skrivaj v svojih lastnih laboratorijih, minila. Pri nas se taki individualni izumitelji še vedno pojavljajo, vendar so njihovi izumi največkrat gospodarsko ali pa tehnično nepomembni. Seveda so tudi izjeme, ki, ne glede na slabe pogoje in pomanjkanje sredstev, ustvarijo pomemben izum. Nekateri teh izumiteljev pritiskajo na industrijo s kritiko, češ da ima industrija premalo posluha za njihove izume in so zapostavljeni. Največkrat pa ni tako in so nekateri od njih zapostavljeni kvečjemu zato, ker jim ni dana možnost, da bi lahko delali na takih delovnih mestih v industriji, kjer bi njihova ustvarjalnost prišla do izraza. Večji problem pa je v tem, kadar izumitelj v delovnem razmerju in v OZD, v kateri se izum uporablja, ne more uveljaviti svojih pravic. Največkrat se to zgodi tam, kjer ne pozna ali pa nočejo poznati zakona o izumih in tehničnih izboljšavah. Takih primerov je v naših OZD še precej, zato bodo morali odgovorni v takih primerih spremeniti odnose do izumiteljev in predvsem spoštovati zakon.

Tone Strajnar

**DOPISUJTE
V ŽELEZARJA**

SEJA SVETA ZSMS SŽ: ZAVZETO IN ODGOVORNO PRI ODSTRANJEVANJU NAPAK

V četrtek, 3. februarja, je bila v Tovilu v Ljubljani seja sveta ZSMS SOZD Slovenskih železarn. Delegati iz vseh kolektivov SOZD SŽ so na seji ocenili nedavni seminar za člane osnovnih organizacij ZSMS, obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD SŽ in akcijski program sveta ZSMS.

Pri ocenjevanju seminarja so bili člani zelo kritični, in sicer so menili, da se razprave pri posameznih temah niso odvijale v pričakovani smeri. Nekatere so bile preveč zahtevne in jim udeleženci niso bili dorasli. Tudi sama organizacija seminarja je precej šepala, saj je bila končna vsebina programa znana šele zadnje dni. Zaradi neuskladenosti med posameznimi mladinskimi organizacijami v kolektivih in med svetom ZSMS, je prišlo do ene neprimernosti, in sicer je na isti datum imel seminar za člane osnovnih organizacij tudi koordinacijski svet ZSMS železarn. Zato je bilo težko zagotoviti udeležbo na dveh seminarjih hkrati. Vrh tega, ne najbolj uspelega seminarja pa je bil neodgovoren odnos posameznih predavateljev iz vodstva SŽ. Člani sveta so sklenili, da se takšni neodgovorni odnosi do dela ne smejo več ponavljati, predsednik KS ZSMS železarn Jesenice Valentin Jekler pa je posebej poudaril, da se morajo v prihodnje akcije pri izvedbi različnih seminarjev uskladiti najmanj štirinajst dni pred rokom.

V okviru razprave o programu dela za leto 1977 so se dogovorili, da je dokončni program treba izdelati do konca februarja. Za letošnja predvidena dva seminarja. Prvi bo tokrat namenjen le članom sveta ZSMS. Poleg izbranih tem bodo govorili tudi o dejavnosti mladih slovenskih železarjev in ob tem sprejeli tudi stališča in sklepe. Drugi seminar bo za člane OO ZSMS iz vseh kolektivov, zaradi bolj timskega dela pa bodo udeleženci razdeljeni po skupinah.

Daljši čas so se člani sveta ZSMS zadržali ob tradicionalnem majskem srečanju, ki ga vsako leto organizirajo mladi delavci v drugem kolektivu. Letos so na vrsti ljubljanci, in sicer ga bodo skupaj organizirali mladi iz Tovila, metalurškega inštituta in skupnih služb SOZD SŽ. Srečanje mora imeti letos večji politični značaj in bolj kot doslej mora biti to manifestacija mladih slovenskih železarjev in predlovalcev. Sprejet je bil sklep, da se podoben program letošnjega majskega srečanja pripravi do naslednje seje sveta ZSMS.

Na seji so govorili tudi o sodelovanju na letošnjih mladinskih delovnih akcijah v okviru združenja jugoslovanskih železarn in o morebitnih delovnih akcijah znotraj Slovenskih železarn.

Sejo so člani sveta ZSMS sklenili z obravnavo kadrovskih vprašanj in

se dogovorili, da bo naslednja seja v tovarni Plamen — Kropa.

Preden zaključim zapis s te seje, pa ne morem mimo nekaterih ugotovitev, med katerimi so jih nekaj obravnavali tudi na seji. Več kot očitno je, da se dejavnost in akcije mladih delavcev premalo čutijo v okviru Slovenskih železarn. Skorajda nikoli se ne sliši o medsebojnih stikih, oziroma sodelovanju OO ZSMS iz posameznih kolektivov, prav tako tudi ne s svetom ZSMS. Ni pretirano, če zapišem, da polovica članov ZSMS v Slovenskih železarnah sploh ne ve, kako je njihova OO ZSMS organizirana naprej izven svojega kolektiva. Očitno je med svetom ZSMS in ostalimi odgovornimi dejavniki v skup-

nih službah SŽ premalo stikov. Se najbolj je presenetila misel izrečena na tej seji, da še vedno ni razjasnjenih pojmov o tem, ali je mladinska organizacija na nivoju Slovenskih železarn sploh potrebna ali ne. Pri svetu ZSMS se ubadajo tudi s stalnimi finančnimi problemi, saj se na začetku vsake akcije zaplete pri denarju.

Člani sveta ZSMS bodo v novem mandatnem obdobju morali o marsikaterih stvareh razčistiti pojme, izboljšati moralno zavest in odgovornost in ne nazadnje, nastopiti s jasnimi in dobro izdelanimi in pripravljenimi stališči do vseh bistvenih vprašanj mladih slovenskih železarjev in predlovalcev ter nadaljnjega samoupravnega razvoja Slovenskih železarn.

J. R.

PRI UREJANJU VOLIŠČ NAJBOLJA OO ZSMS VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Člani osnovnih organizacij ZSMS v obratih in oddelkih so tudi v času zadnjih volitev novih samoupravnih organov in temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih lepo uredili in okrasili posamezna volišča. Komisija, ki so jo sestavili predstavniki družbenopolitičnih organizacij Železarn, je v času volitev pregledala vsa volišča in jih ocenila. Pri tem je upoštevala urejenost in zunanji vi-

dez volišča, sodelovanje mladih delavcev pri pripravi volitev ter njihovo zastopnost v volilnih komisijah.

Po končanem ocenjevanju so največ točk prisodili OO ZSMS valjarne debele pločevine, z enakim številom točk pa so se na drugo mesto uvrstile OO ZSMS žebjarne, valjarne profilov in kadrovskega sektorja.

J. R.

VABILO NA PREDAVANJE

OO ZSMS Javornik — Koroška Bela organizira 16. februarja za člane organizacije v klubu delavskega doma na Javorniku predavanje na temo: Mladinsko gibanje pred in po drugi svetovni vojni. Predaval bo Alojz Tišov — znani družbenopolitični delavec in mentor OO ZSMS Javornik — Koroška Bela. Ker ima Tišov veliko zaslug, da ima mladina na Javorniku svoj klubski prostor, vodstvo OO upa, da se boste predavanja udeležili v čim večjem številu. Povabilu pa naj bi se odzvali tudi člani OK ZSMS.

USPEŠNO SODELOVANJE

Pri organizacijskih pripravah na kurirski smuk v Medjem dolu je članom ZB NOV Javornik — Koroška Bela pomagala tudi OO ZSMS z Javornika. Akcije se je udeležilo 27 članov. Nekaj dni pred prireditvijo so pomagali pri urejanju proge, na dan prireditve pa so prevzeli vlogo redarjev. Za uspešno opravljeno nalogo upajo, da bodo dobili obljubljena finančna sredstva v višini od 1.000–1.500 din, katera bodo namensko porabili za opremo kluba. V bodoče so pripravljeni sodelovati pri vseh podobnih akcijah, žele si le, da bi se v bodoče organizacijske priprave pričele pravčasneje.

Andreuzzi A.

SESTANEK OO ZSMS PLANINA POD GOLICO

V soboto, 29. januarja, smo se mladi iz Planine pod Golico zbrali na mladinskem sestanku v precejšnjem številu. Povabili smo tudi predsednika občinske konference ZSMS Jesenice Franja Kragolnika. Poleg tega so se sestanka udeležili tudi predsednik KO SZDL Jože Stare in tajnik Tomaž Klinar ter predstavnik JLA iz Karavle F. Prešerna iz Planine pod Golico.

Najprej smo pregledali delo v preteklem obdobju, oziroma, kaj smo do sedaj naredili. Nato smo se mladi seznanili s programom dela, ki smo si ga začetli za obdobje januar–december 1977 in o mladinskih delovnih akcijah, kar nam je še posebno dobro razložil tov. Kragolnik. Poleg tega pa nam je razložil potek volitev skupščine in v SIS ter nas opozoril, da se moramo na volitve, ki bodo potekale 1978. leta, kar najtemeljiteje pripraviti in v te organe vključiti čimveč mladih.

Sklenili smo, da se bomo za izvrševanje zadanih nalog še bolj potrudili, obenem pa si želimo, da bi bilo sodelovanje s krajevno skupnostjo še vnaprej tako plodno.

Predsednik OO ZSMS Planina pod Golico Jože Remar

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

GOLOBI — PISMONOŠE V SLO

V tem obdobju so naši golobi-pismonoše preleteli na tisoče kilometrov iz zelo oddaljenih mest, kot, na primer, iz Bukarešte, Skopja idr., s čimer so potrdili svojo veliko vrednost, rejci golobov-pismonoš pa svojo rejsko sposobnost in znanje.

Da bi se ta koristen šport še bolj razvil in da bi ga hkrati uporabljali pri splošni ljudski obrambi, so se v Zagrebu lotili integracije treh klubov »Zagreb«, »Glasnik« in »Arno« v en sam klub z imenom »Zagreb«.

Na podlagi vseh izkušenj, pridobljenih v vojni, lahko sklepamo, da lahko goloba-pismonoša zelo na široko uporabljamo tako v miru kot v vojni, zato ta tema zasluži pozornost tistih dejavnikov, ki se natančneje ukvarjajo z ljudsko obrambo.

PRVA POMOČ PRI ZMRZLINAH

1

Človekov organizem je lahko poškodovan, ker pri nizkih temperaturah izgublja toploto. Med takšne poškodbe spadajo:

- zmrzline,
- ozeblina (lokalno vnetje zaradi mraza) in
- zmanjšana temperatura vsega telesa.

Vsaka izmed teh poškodb lahko nastopi posamič ali pa vse hkrati.

NASPLOH O ZMRZLINAH. Do zmrzlin pride večinoma takrat, kadar je zunanja temperatura pod ničlo. Toda tudi pri temperaturah od 0 stopinj in +6 stopinj C lahko pod vplivom vlage in vetra pride do lokalnih poškodb telesa. Ker ima voda večjo moč prepuščanja kot zrak, na vlažnem zraku in v mokri obleki ter v hladni vodi precej hitreje pride do ohlajevanja kot pa na hladnem in suhem zraku.

Ce neobčlen človek ostane pri temperaturi 1 stopinja C štiri ure, bo njegova rektalna temperatura znašala še naprej 36 stopinj C. Toda, ko bi bil toliko časa v vodi pri temperaturi 1 stopinja C, bi se njegova temperatura že po eni uri zmanjšala na 25 stopinj C.

Da bi se temperatura človekovega telesa zmanjšala na 25 stopinj C, ker se je zadrževal na zraku, pa bi moral ostati pri temperaturi –6 stopinj C kar 14 ur.

VETER pospešuje zmrzovanje in ohlajevanje vsega telesa. Nevaren je zlasti hladen in vlažen veter.

Alkohol razširja krvne žile, zato se takrat, kadar je hladno, pospešuje odvajanje toplote, kadar je toplo, pa alkohol pospešuje ogrevanje.

NIKOTIN zožuje krvne žile. Če človek veliko kadi, se utegne temperatura njegovih okončin zmanjšati za 2 do 3 stopinje, kar povzroči lokalne poškodbe.

Človek, ki je ozebel, je zaradi krčenja krvnih žil v koži bled, zaradi tega pa se zmanjšuje tudi dotok krvi iz glavnih krvnih žil. Tako se pospešuje ohlajevanje izpostavljenih delov telesa, prihaja do podhranjenosti s krvjo in nato do poškodb tkiva — **zmrzlin**.

Pod vplivom mraza utegne postati koža lokalno občutljiva, nato pa človek začne čutiti srbenje in zbadanje. To pa so pravzaprav začetni znaki zmrzovanja. Najbolj so ogroženi nezavarovani deli telesa (nos, ušesa, ličnice in brada) ter prsti na rokah in nogah.

ŠTIRI STOPNJE ZMRZLIN

Stopnja in obseg zmrzlin, oziroma poškodb zaradi mraza se lahko vidita po tem, ko pride do ponovne otoplitve (pogosto šele po nekaj urah), če gre za hujše zmrzline, pa šele čez nekaj dni. V tem času se pojavijo vidne spremembe na koži, na podlagi katerih zmrzline delimo na štiri stopnje:

— 1. stopnja: prehodna rdečica in otečena koža ter močne bolečine;

hiše in oken proti soncu, premajhne strešne površine, neprimer-na usmerjenost in naklon strehe ter pomankanje prostora za velike rezervoarje.

Z ozirom na vse to so primerne ustrezne zahteve za gradnjo novih hiš, ki bi bile primerne za uporabo sončne energije. Dodati je treba še eventualno dodatne instalacije za toplotne črpalke.

Kljub vsem navedenim težavam so avtorji študije mnenja, da bo treba v bodoče nameniti več pozornosti ogrevanju prostorov s sončno energijo. Zato naj bi pri vseh novo grajenih hišah upoštevali možnost uporabe sončne energije za ogrevanje.

MEJE IZKORIŠČANJA SONČNE ENERGIJE

Z ozirom na celotno energetske situacijo so v študiji ugotovili, da bi bilo 200.000 do 400.000 stanovanjskih enot primernih za ogrevanje vode s sončno energijo. Ta ustreza teoretični predpostavki, da bi v letu 1985 lahko na ta način krili 2 do 3 % celotnih energijskih potreb. Ustrezna oprema novo zgrajenih hiš in uporaba sončne energije za ogrevanje prostorov bi lahko ta odstotek še bistveno povečali.

Temu cilju pa stojijo nasproti znatne ovire. Te so: splošne začetne težave, financiranje razlike med ekonomsko znosno in tehnično potrebne cene naprave, zaščita okolice, omejene zmogljivosti za proizvodnjo in montažo naprav, neodločna pripravljenost industrije za dajanje garancij in končno nezanesljiva pripravljenost lastnikov hiš na primernih položajih za investicijska vlaganja.

Iz vseh teh razlogov se pri realni oceni zniža delež sončne energije v skupni energetski bilanci leta 1985 na 0,5 do 2,0 %.

ZAKLJUČEK

Kljub vsem navedenim pomislekom in težavam zasluži še danes uporaba sončne energije vso pozornost. To je razvidno tudi iz objavljenega diagrama. Dolgoročno gledano, bodo cene danes običajne energije nezadržno naraščale. In tako bo enkrat prišlo do točke, ki je označena na diagramu, da bo uporaba sončne energije postala v širokem smislu ekonomsko upravičena. Če bo prišlo pri tem do »sončne eksplozije«, v smislu velike porabe sončne energije, je danes težko predvidevati. Brez dvoma pa je res, da se ne kaže obrniti k sončni energiji šele takrat, ko bo v energetskem smislu človeštvo tik pred točko, navedeno v diagramu. Treba bo to narediti že znatno prej!

feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton —

PREVIDEN OPTIMIZEM ZA SONČNO ENERGIJO

2

MALO PROBLEMOV S PRIPRAVO TOPLE VODE

Ploščati kolektorji so posebno primerni za pripravo tople vode, ki ne zahteva dolgo časa za akumulacijo. Tu dejansko obstaja realna možnost za široko uporabo tega načina izkoriščanja sončne energije.

Za gospodinjstvo s štirimi sobami, ki porabi povprečno preko vsega leta dnevno od 200 do 400 litrov tople vode s temperaturo 40 do 65 stop. Celzija, je potrebna površina ploščatih kolektorjev od 12 do 20 kv. metrov. Za akumulacijo toplote v razdobju nekaj ur, ali v ekstremnem primeru nekaj dni, je potreben zelo dobro izoliran rezervoar z najmanj tremi kub. metri prostornine. Izredno velik pomen ima dobra regulacija celotne naprave. Ta skrbi, da pride voda v pravem času iz kroženja preko kolektorjev do rezervoarja in s tem omogoči doseganje optimalnega izkoriščanja.

Za premostitev obdobja slabega vremena je mogoče uporabiti ogrevalne sisteme, kombinirane s kurilnim oljem ali drugimi vrstami energije. Možna je tudi uporaba toplotne črpalke, ki jo poganja električni tok ali agregat na diesel gorivo. Pri tej zadnji varianti je potrebna za vodo, ki jo je delno že ogrela sončna energija, samo še ena tretjina do četrtine električne energije, da jo ogreje električni bojler na zaželeno temperaturo.

SONČNA KALORIJA JE DVA DO TRIKRAT DRAŽJA KOT OLJNA

Za ugotovitev ekonomičnosti so avtorji študije primerjali v enem letu prihranjen količino kurilnega olja z amortizacijskimi stroški naprave za izkoriščanje sončne energije. Pri tem ni upoštevan amortizacijski odpis na oljno kurilno napravo. Kajti v vsakem primeru mora biti na razpolago še drug kurilni sistem, ki lahko tudi sam krije celotne ogrevalne potrebe.

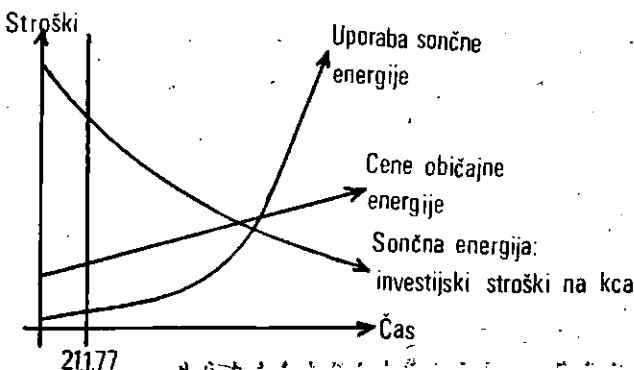
Pri ceni kurilnega olja 35 SFr (švicarski frank je 7,40 din) za 100 kg, 30 % stopnji izkoriščanja oljne ogrevalne naprave, 6 % obrestih amortizacijski dobi 20 let za sončno napravo je kalorija sončne energije dva do trikrat dražja kot oljna. V primerjavi z električno energijo je nepomembno cenejša.

Ta izračun ima za osnovo 9.600 do 18.800 SFr investicijskih stroškov za sončno ogrevalno napravo za ogrevanje vode v enodružinski hiši s štirimi stanovanjci. Vendar kaže, da bo mogoče z racionalizacijo proizvodnje kolektorjev in rezervoarjev ter s poenostavitvijo hišnih instalacij znižati bodoče investicijske stroške na 8.000 do 10.000 SFr.

DODATNI PROBLEMI PRI OGREVANJU PROSTOROV

Pri uporabi sončne energije za ogrevanje prostorov morajo biti v primerjavi s pripravo tople vode kolektorji in rezervoarji pripravljeni za šest do devetkrat večjo in časovno premaknjeno potrebo po toploti. Za že omenjeni model enodružinske hiše je potrebnih 100 kvadratnih metrov površine kolektorjev in veliki rezervoarji. Le-ti morajo omogočiti prenos toplote iz toplega v hladni letni čas in za prehod iz obdobja slabega ter hladnega vremena treh do štirih tednov. Za premostitev enega samega hladnega dne v enodružinski hiši s 125 kvadr. metrov stanovanjskega prostora pri zunanji temperaturi – 5 stop. Celzija, porabi toplote 500 kcal/ stop. C/h in notranji temperaturi 22 stop. C je potreben rezervoar za toplo vodo s skoraj deset kub. metrov prostornine.

V zvezi z akumulacijo toplote nastopa še druga težava. Večina že obstoječih hiš je za vgraditev sončnega ogrevanja neprimernih. Vzroki za to so različni: obstoječe ogrevalne naprave z višjo temperaturo, slaba izolacija, slaba usmerjenost

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEKRETARIAT

V soboto, 8. januarja, je bila letna konferenca osnovne organizacije sindikata. O opravljenem delu je poročal predsednik Alfonz Dornik. Dalj časa se je zadržal pri zakonu o združenem delu ter zakonu o družbenem planiranju, ki narekujejo nadaljnji razvoj skladno z določili ustave. Naštel je nekatere najpomembnejše naloge sindikalne organizacije. Tako ima sindikalna organizacija pomembno politično in družbeno odgovorno nalogo pri utrjevanju delegatskega sistema v združenem delu.

V razpravi so največ pozornosti posvetili organizaciji dvodnevni izletov ter športni in rekreacijski dejavnosti. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je v letu 1975 organiziral dvodnevna izleta, lani pa so načrtovali po en dnevni in dvodnevni izlet v Koper in Črnomelj, ki pa jih niso izvedli zaradi premajhnega števila prijaviteljev.

Milan Polak je razpravljal o novih oblikah dela in poudaril, da se bodo odslej sestajale tudi sindikalne skupine. Sindikalni poverjenik bo imel pri tem pomembno vlogo in bo tudi vodil sestanke sindikalne skupine, kadar bodo v razpravi vprašanja, ki naj jih obravnava le sindikalna organizacija.

Jože Frece je kritično ocenil poročilo predsednika. Meni, da je obveščenost dokaj pomanjkljiva. Imel je tudi nekaj pripomb k sklicevanju sej izvršnega odbora, med tem ko težave nastajajo pri razporejanju letnih dopustov. Omenja še združitev s kadrovskim sektorjem v novo delovno skupnost in poudarja, da bi morali kulturno-prosvetno dejavnost bolje organizirati. V razpravi je sodeloval tudi predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Štefan Šerbič. Največ pozornosti je namenil oblikam dela izvršnih odborov osnovnih organizacij, razpravljal pa je še o rekreacijski dejavnosti, o izletih in o drugih problemih, ki so aktualni za bodoče delo.

PLAVŽ

V sredo, 12. januarja, je bila v prostorih Kazine letna konferenca osnovne organizacije sindikata. Konferenca sta se udeležila tudi direktor TOZD Talilnice Stanko Čop in predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Štefan Šerbič. Predsednik Alojz Bregant je prebral poročilo o opravljenem delu. Govoril je o izpolnjevanju proizvodnih nalog ter o delu samoupravnih delovnih skupin. Povedal je, da je bila sindikalna organizacija prisotna na številnih področjih. Organizirali so dva zbora delavcev, na katerih so razpravljali o osnutku zakona o združenem delu. Imeli so osem sej izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, razpravljali pa so o gospodarjenju v Železarni ter v obratu, pa tudi o pomoči članstvu. Denarno pomoč so odobrili tudi prizadejem ob potresu v Posočju.

Največ razpravljalec je omenjal delovno disciplino ter higienske pro-

store v obratu, spregovorili pa so tudi o zaščitnih sredstvih, ki ne ustrezajo. Več pozornosti naj bi posvetili delu mladih. Predsednik Šerbič je opozoril na zakon o združenem delu ter se zavzel za čimprejšnjo ureditev problemov, ki jih imajo na plavžu z zaščitnimi sredstvi. Stanko Čop, direktor TOZD Talilnice, je zaželel novih delovnih uspehov zlasti še v prihodnjem obdobju, ko uvajamo novo samoupravno organiziranost v Železarni.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata je bila v četrtek, 13. januarja.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je v kratkem poročilu omenil novo samoupravno organiziranost. Plinska in vodna energija bo v prihodnje delovala v okviru temeljne organizacije Energetika. Letni konferenci so bila posredovana še poročila: referenta za športno in rekreacijsko dejavnost, za odlične in izlete ter za kulturno-prosvetno dejavnost. Poleg sodelavcev iz plinske in vodne energije je v razpravi sodeloval tudi Jože Ulčar, predstavnik izvršnega odbora sindikata Železarn. Letno konferenco je pozitivno ocenil in menil, da premalo izkoriščamo možnosti vpliva delavcev, zlasti še po sprejetju zakona o združenem delu. Bolj ko doslej moramo upoštevati vzajemnost ter zavestno delo samoupravljalcev. Ne smemo pozabiti tudi pridobitev proletarske revolucije, pač pa jih je treba negovati, da bi bolje živeli. Jože Ulčar je poudaril, da ima sindikalna organizacija veliko pravic, vendar smo za nje premalo zainteresirani.

Ob sklepu letne konference so navzoči sprejeli štiri sklepe. V obratu plinske in vodne energije predvidevajo odbor osnovne organizacije sindikata, medtem ko naj bi na ravni temeljne organizacije Energetika ustanovili izvršni odbor osnovne organizacije sindikata. Potrebno je usklajevanje pri izplačilu denarne pomoči delavcem, zaradi daljše bolezenske odsotnosti.

VZDRŽEVANJE ELEKTRO NAPRAV

Občni zbor osnovne organizacije sindikata je bil v soboto, 22. januarja, v prostorih hotela Svoboda na Bledu. Občnega zbora sta se udeležila poleg članov sindikata iz obrata še direktor TOZD VET Miroslav Noč ter Vlado Repe, ki je zastopal izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Železarn.

Predsednik izvršnega odbora Peter Ravnihar je v svojem poročilu obravnaval delo dosedanjega izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Poročilo predsednika vsebuje podatke s področja samoupravljanja in gospodarjenja. Kritično je ocenil športno in rekreativno dejavnost v obratu. V nekaterih športnih panogah so bili doseženi zadovoljivi rezultati, manjkalo pa je idej in akcij, da bi dosegli pričakovano množičnost. Omenjal je kulturno prosvetno dejavnost in povedal, da samostojnih akcij na tem področju niso imeli, medtem ko so podpirali akcije, ki jih je organizirala komisija za kulturno-prosvetno dejavnost pri sindikatu Železarn. Govoril je še o problematiki izletov in odhodov ter opozoril na predvideno organiziranost sindikata. Sedanja osnovna organizacija sindikata na elektro vzdrževanju bo ukinjena, člani sindikata pa bodo vključeni v temeljno organizacijo Remontne delavnice in temeljno organizacijo Vzdrževanje. V teh dveh temeljnih organizacijah bodo ustanovljeni izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata, v posameznih obratih temeljnih organizacij pa bodo sindikalne skupine, ki se bodo prek poverjenikov združevale v izvršne odbore osnovnih organizacij sindikata.

Obratovodja elektro vzdrževanja je navzoče seznanil s proizvodno problematiko. V razpravi so sodelovali: sodelavec Vukša, Lado Kržišnik ter direktor TOZD VET Miroslav Noč. Slednji je obrazložil namen nove reorganizacije in povedal, da je sedanja TOZD preobsežna in niso imeli pravega pregleda nad delom posameznih obratov. Poleg Lada Kržišnika je o problematiki rekreacijske in športne dejavnosti razpravljal še Mirko Reboli in predlagal, da se čim več delavcev vključi v športno društvo, zlasti pa je pozval mladino, naj se udeležuje športnih tekmovanj.

MARTINARNA

V soboto, 22. januarja, je bila v prostorih Kazine letna skupščina osnovne organizacije sindikata. Skupščina sta se udeležila tudi direktor TOZD Talilnice Stanko Čop in Boris Bregant, ki je zastopal izvršni

odbor tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarn.

O delu osnovne organizacije sindikata v letu 1976 je govoril predsednik Ignac Brkič, posredovana pa so bila tudi poročila blaginjskega ter referenta za odlične ter poročila obratovodje Alojza Kalana o doseženih rezultatih pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Poudaril je, da so se v lanskem letu kvalitetni pogoji in zahteve bistveno spremenili. Delali so boljše vendar še ne tako, da bi lahko zadostili vedno večjim kvalitnim zahtevam. Tudi Stanko Čop je dalj časa razpravljal o proizvodnih pogojih, predstavnik sindikata Železarn tov. Bregant pa je novo izvoljenemu odboru osnovne organizacije sindikata zaželel veliko uspeha. Predsednik Brkič je navzočim posredoval informacijo o organiziranju petih sindikalnih skupin, v katerih bodo tudi delegati izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Nekaj razpravljavcev je opozarjalo na probleme, ki jih imajo glede starega železa, o letnih oddihih ter o nabavi ozimnice. Glede nabave ozimnice so bili uvedeni novi kriteriji. Med razpravo je bilo postavljeno vprašanje stimulacije. Odgovoril je Stanko Čop, nato pa so izvolili nov izvršni odbor osnovne organizacije sindikata. Ob sklepu letne skupščine je poročal o opravljenem delu tudi referent za športno rekreacijsko dejavnost, nato pa so prizadevnim športnikom iz martinarne podelili nagrade.

SEKTOR NOVOGRADENJ

Občni zbor osnovne organizacije sindikata je bil 27. januarja. V poročilu predsednika so bile omenjene akcije, ki jih je opravil odbor osnovne organizacije sindikata. To velja za pripravo analize samoupravnih odnosov, ki je bila obravnavana v mesecu maju. Takrat so obravnavali tudi osnutek zakona o združenem delu. Odbor osnovne organizacije je sodeloval tudi pri izvedbi referendumov za samoprispevek za izgradnjo šolskega centra na Plavžu in pri vpisu posojila za modernizacijo cest. V letu 1976 so si prizadevali tudi na področju inventivne dejavnosti. Prijavili so štiri izboljšave.

Navzoči so bili seznanjeni tudi s problematiko odhodov ter rekreacijske in športne dejavnosti. Organizirali so izlet v Krško, z ogledom gradbišča jedrske elektrarne. Delavci sektorja novogradenj so se udeležili šestih tekmovanj na ravni Železarn in dosegli prvo mesto v ekipni konkurenci za ženske v veleslalomu in prav tako prvo mesto v moški konkurenci. Solidne so bile tudi uvrstitve v kegljanju na ledu, sankanju, nogometu ter balinanju. V skupnem seštevku so delavci iz novogradenj na 15. mestu. Za vse sodelavce, ki so se udeležili tekmovanj, je referent za športno in rekreacijsko dejavnost organiziral smučarski izlet na Vogel.

Na občnem zboru so dalj časa razpravljali tudi o novi samoupravni organiziranosti v Železarni. Sektor novogradenj, raziskovalni oddelke ter sektor za ekonomiko se združujejo v delovno skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in razvoj ter novogradnje. Bodoča delovna skupnost bo imela izvršni odbor osnovne organizacije sindikata.

Sodelavci, zaposleni v hladni valjarni na Beli so že lani v decembru ustanovili osnovno organizacijo sindikata, prav tako pa bodo vzdrževalci hladne valjarne Bela vključeni v osnovno organizacijo sindikata na vzdrževanju. Problematiko sektorja novogradenj je posredoval direktor Bogomil Homovec.

V razpravi je sodeloval tudi Mirko Zupan, ki je zastopal izvršni odbor tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarn. Govoril je o pristojnosti sindikalne organizacije ter o nalogah, ki so vedno bolj obsežne, in omenjal potrebno prilagajanje osnovnih organizacij sindikata novi samoupravni organiziranosti v Železarni. Pohvalil je našo solidarnost s prizadetimi ob potresu v Posočju, nato pa je poudaril velik pomen zakona o združenem delu, ki narekuje sindikalni organizaciji vrsto nalog.

Ob sklepu se je so izvolili izvršni odbor osnovne organizacije sindikata, ki ga bo vodil Anton Košir iz OTK. Novi izvršni odbor osnovne organizacije sindikata sestavljajo člani sindikata iz vseh sektorjev, ki se združujejo v že omenjeno delovno skupnost.

SEKTOR PRODAJE

Delovna konferenca osnovne organizacije sindikata je bila v petek, 28. januarja. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata železarn je zastopala Stanka Vulelija.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Jože Gračner je prebral

Priznanje kurirju Gorenjskega tiska Hanziju Zupanu za 25-letno vestno in natančno prenašanje rokopisov Železarnja

dokaj obširno poročilo in poudaril, da bo ob novi organiziranosti delo sindikalne organizacije bolj učinkovito. V okviru sedanjih skupnih služb bo ustanovljen več odborov osnovnih organizacij sindikata. Sindikalna organizacija bo v prihodnje v večji meri usmerjena na področje delovanja, ki je specifično za določeni sektor, in bo lahko več prispevala k aktivnemu delu samoupravnih organov. Pozitivno je ocenil sodelovanje vodstva sektorja prodaje s sindikalno organizacijo, ki je bila prisotna pri obravnavanju skoraj vseh pomembnejših problemov upravnega, samoupravnega in družbenopolitičnega značaja. Sindikalna organizacija je aktivno sodelovala pri oceni uspešnosti dela ter pri izvajanju pravilnika o napredovanju na delovnem mestu. Pomoč prizadetim ob potresu v Posočju so podprli z denarnim prispevkom 5.000 din in prispevali po dva enodnevna zaslužka. 100-odstotno udeležbo so dosegli pri vpisovanju posojila za modernizacijo cest in planirano vsoto vpisanega posojila tudi presegli.

Sodelavci, zaposleni v prodajnem sektorju, so bili zelo aktivni na področju rekreacije, zlasti pri izvedbi raznih tekmovanj. Dosegli so solidne rezultate, tako pri tekmovanju ženskih in moških ekip v veleslalomu, v sankanju, kjer so med ženskami ekipami osvojili drugo mesto, Ladica Sodja pa je med 14 nastopajočimi osvojila prvo mesto. Udeležili so se tekmovanj v kegljanju na ledu, kegljanju na asfaltu ter balinanju.

V poročilu predsednika Jožeta Gračnarja so še podatki o izletu v Prekmurje, ki se ga je udeležilo 35 sodelavcev. Spregovoril je še o uveljavljanju sindikalne liste. Dalj časa se je zadržal pri predvideni reorganizaciji, saj so se na referendumu odločili za združitev nekaterih sektorjev. Tako se združujejo v novo delovno skupnost sektor prodaje, nabave ter finančno računovodski sektor.

Poleg Stanke Vulelija so v razpravi sodelovali še Stane Koren, Janez Stojs, Milan Dornik, Jernej Hočvar in Zdravko Smolej. Razpravljali so pozitivno ocenili delo osnovne organizacije sindikata Janez Stojs je kritično ocenjeval sodelovanje članov sindikata na področju rekreacijske in športne dejavnosti. Vedno imajo težave pri sestavi ekip za posamezno vrsto tekmovanj. Milan Dornik je opozarjal na razmerje delitve sredstev za športno in kulturno-prosvetno dejavnost. Prav bi bilo, da bi se člani kolektiva bolj pogosto odločali za ogled gledaliških predstav, opere, koncertov in podobno.

Jernej Hočvar je dejal, da je bilo leto 1976 za Železarno težavno. Delo sekretarja prodaje je vezano na delo celotne Železarn in bodo zato tudi v prihodnje poizkušali delati še bolj kvalitetno. Strinjali so se z vprašanjem Zdravka Smoleja, zakaj je carinska dajatev kupljene aparature za odkrivanje raka tako visoka.

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE

Konstituantna seja je bila v četrtek, 3. februarja. Že na delovni konferenci osnovne organizacije sindikata sta bila Vinko Mežnarc iz finančno računovodskega sektorja in Jože Pernuš iz sektorja nabave izvoljena za predsednika, oziroma podpredsednika osnovne organizacije sindikata. Zato so na konstituantni seji izvolili še člane ostalih komisij. Blaginjske posle bo opravljal Anton Rešetič, tajniške pa Neda Oblak. Referenti za šport bodo: Franc Gubanc, Franc Kežar in Zdenka Rakovec. Referenti za odlične: Metka Urbanec, Tončka Klinar in Marjana Komel. Referenti za pritožbe: Helena Gržetič, Tončka Klinar in Majda Rozman, ter referenti za kulturno prosvetno

dejavnost: Bojan Svetlin, Tatjana Kovačič in Marjana Komel.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen še z predlogom kandidatov za delavski svet za komercialne in finančne zadeve. Dogovorili so se, da bodo vodjem delovnih skupin naročili, da zapisnike sestankov SDS posredujejo tajnici izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Prav tako so se ob sklepu konstituantne seje dogovorili, da bodo denarno pomoč ob upokojitvi sodelavca dodeljevali v višini 500 dinarjev, ob smrti članov kolektiva prav tako 500 din, ob praznovanju 50-letnice 300 dinarjev ter po enomesečni bolezenski odsotnosti z dela 300 dinarjev. Udeležencem športnih tekmovanj bodo prispevali po 30 dinarjev.

JEKLOVLEK

Kot številni drugi obrati, je tudi jeklovlek organiziral v sredini januarja svojo letno delovno konferenco. Na konferenci je osnovno organizacijo sindikata Železarn zastopal Jože Ulčar. Uvodno poročilo je podal predsednik osnovne organizacije Janko Rupar, ki je opisal delovanje sindikalne organizacije v preteklem letu. Odbor je forumsko izpolnjeval svoje naloge, zlasti glede oddiha in športne rekreacije ter nekaterih drugih občasnih nalog. Sindikalna organizacija se še ni vživela v nove samoupravne odnose, zlasti da bi prevzela pobudo v javnih razpravah po SDS in pri razvijanju delegatskih odnosov. V zvezi s tem je odprtih dosti vprašanj, predvsem na področju kadrovske politike, glede politike zaposlovanja in izobraževanja delavcev, plana in proizvodnje, kakor tudi vprašanje nadaljnega razvoja obrata, ki v zadnjih letih stagnira zaradi zastarele opremljenosti, če hočemo slediti tržišču in kvalitnim zahtevam naših kupcev.

Poleg blaginjskega poročila je bilo slišati v razpravi tudi nekaj kritičnih pripomb o večji aktivnosti v športni rekreaciji, zlasti mladih, ki prevladujejo v strukturi zaposlenih delavcev. Boleče je tudi vprašanje kulturne dejavnosti in odnosa do nje, ki je neposredno povezana z vzgojo mladih, predvsem človekove osebnosti in idejno politične usmerjenosti. To vprašanje je pereče tudi zategadelj, ker je izobraževanje pomemben dejavnik na področju proizvodnje in samoupravnih odnosov. Stojan Valodi se je v razpravi kritično dotaknil aktivnosti mladih, vloge in odgovornosti sindikalne organizacije v skrbi za delovnega človeka, zlasti na področju družbenega in življenjskega standarda. Kritično je ocenil sistem nagrajevanja, ki neugodno vpliva na položaj upoko-jencev, glede vrednotenja minulega dela.

V razpravi je sodeloval tudi Slavko Markelj, ki je govoril o pomembni vlogi sindikalne organizacije, predvsem o večji neposredni aktivnosti njenih članov, pri uresničevanju pravic in dolžnosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela. Uresničevanje ustavnih načel se začneja z združevanjem delavcev na osnovi kvalitetnejših samoupravnih in dohodkovnih odnosov, ki se odpirajo z zakonom o združenem delu. V razpravi so sodelovali še nekateri člani, ki so poudarjali večjo odgovornost pri uresničevanju vloge sindikalne organizacije, zlasti pa aktivnost njenega članstva.

V razpravi je obratovodja poročal o doseženi proizvodnji in o rezultatih dela v letu 1976. Pomanjkanje naročil je tudi vzrok, da niso dosegli planirane količine. Ugodni pa so ostali kazalci, zlasti finančna realizacija, glede na kvalitetnejši asortiment. Najbolj uspešna je bila proizvodnja v letu 1975, ki je bila rezultat izrednega obratovanja, znižanja planiranih stroškov zaradi boljšega izplačila delavcev. Pozitivna razlika med lastno in prodajno ceno je najpomembnejši faktor pri ustvarjanju dohodka in doprinos obrata, ki je vreden večje pozornosti, zlasti pri načrtovanju njegove perspektive.

KOMISIJA ZA RACIONALIZACIJE IN NOVATORSTVO DS TOZD VET ZAKLJUČILA S SVOJIM DELOM

Z reorganizacijo samoupravljanja leta 1973 smo v Železarni, oziroma temeljnih organizacijah združenega dela dobili štiri komisije za reševanje inovacijskih predlogov. Te komisije so bile popolnoma samostojne in so bile njihove odločitve tudi dokončne. Komisije so bile organizirane v proizvodnih TOZD in pri TOZD Vzdrževanje, energija in transport. Komisije so reševale samo tiste predloge tehnične izboljšave, ki so bili realizirani v lastni TOZD. To je, po principu, da nima nihče pravice, da odloča o dohodku drugih TOZD.

Komisija pri DS TOZD VET je bila imenovana v septembru 1973, v svoji mandatni dobi je imela skupno devet rednih in dve izredni seji. Število sej je pač bilo odvisno od števila realiziranih tehničnih izboljšav v posameznih obratih ali oddelkih TOZD VET.

Komisija je v tem času skupno obravnavala 27 predlogov tehničnih izboljšav, realiziranih v obratih TOZD VET, od tega so bili trije predlogi realizirani še pred letom 1973, dva od teh je komisija zavrnila, ker sta bila že pri prvi obravnavi dokončno rešena in po takrat veljavnem pravilniku nismo mogli priznati odškodnin, ker nista izkazovala dodatnih ekonomskih učinkov. En predlog pa je komisija ugodno rešila, zaradi tega, ker so bile zadnje merilne komore šele tedaj izdelane.

Komisija je v tem času priznala 18 enkratnih odškodnin in tri dveletne rente in eno triletno, ki pa je pri drugem izplačilu, na osnovi ocene direktorja in računovodje TOZD VET, postala problematična; komisija je na teh osnovah sklep sprejela in namesto druge rente dodelila enkratno odškodnino. Na osnovi pritožbe je DS TOZD zahteval nov izračun in je priznal izplačilo druge rente.

Po številu realiziranih predlogov v posameznih obratih je stanje naslednje: v toplotni energiji je bilo realiziranih v tem obdobju sedem tehničnih izboljšav, vse izboljšave so zelo kvalitetne in je kar pri šestih sodeloval ter nosil iniciativo Franc Novak, ki je bil pred odhodom iz Železarne vodja obrata toplotne energije. Isto število realiziranih tehničnih izboljšav ima obrat transport. Tudi v tem obratu se največkrat pojavlja Jože Košir, šef transporta, nekajkrat tudi skupno z Ivanom Justinom, delovodjem vozovne delavnice. S šestimi realiziranimi predlogi tehničnih izboljšav jima sledi obrat plinske in vodne energije, kjer so se v glavnem pojavljali avtorji: Brelih, Viko Smolej in Zlatko Novak. V vzdrževanju pa je bilo realiziranih pet predlogov tehničnih izboljšav raznih avtorjev.

Rente smo priznali avtorjem: Francu Novaku, Jožu Koširju, Ivanu Justinu in Vikiju Smoleju.

Komisija TOZD VET je imela pri delu razmeroma dovolj težav, zaradi tega, ker se ocene v pogledu prihranka niso ujemale z ocenami oddelka za zaščito industrijske lastnine in vodstva TOZD VET. Vsak predlog smo pred dokončno oceno vsestransko obravnavali na seji, posebno tiste, katerih izračuni prihrankov so kazali večje vsote.

Komisija je bila pri odločitvah razmeroma enotna, pa tudi udeležba na sejah je bila zadovoljiva. V letih 1974 in 1975 smo imeli po štiri seje, v letu 1976 pa smo imeli samo eno redno sejo in dve izredni. Da ni bilo več rednih sej, ni kriva komisija, ker se je ta vedno sestala, ko je bilo s strani službe pripravljeno gradivo. Na izrednih sejah pa smo obravnavali: na prvi spremembe samoupravnega dogovora o podelitvi nagrade Novator leta, na drugi pa stališča

gospodarskega odbora o predlogu tehnične izboljšave št. 2174. Na osnovi stališča gospodarskega odbora smo tudi sprejeli v letu 1975 sprejet sklep o triletni renti in predlagali odškodnino v višini 2.500,00 din, ki pa ni bila plačana.

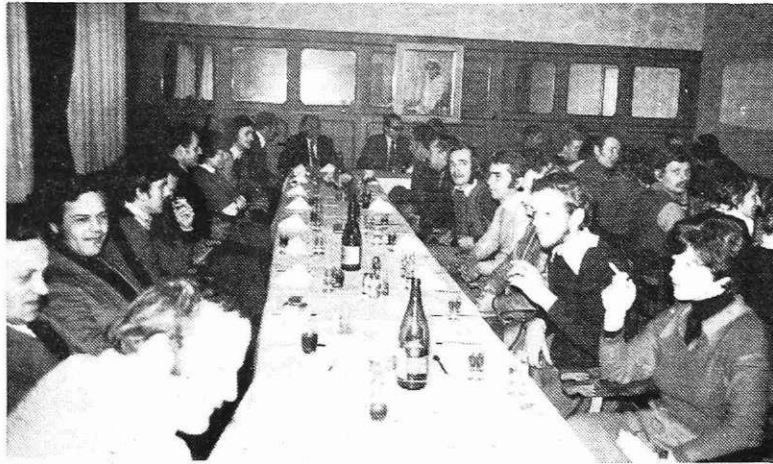
Ob sklepu tega pregleda želim poudariti, da nikakor ne moremo biti zadovoljni s številom realiziranih tehničnih izboljšav na območju vzdrževanja, energetike in transporta,

kajti na tem področju imamo še dovolj tehničnih problemov, ki zahtevajo izboljšave ali racionalizacije. Ne sme nas uspavati to, da veliko avtorjev iz vrst vzdrževalcev zelo uspešno rešuje tehnične probleme v proizvodnih obratih. Celotnemu problemu tehnične inovacije bomo morali dati še več samoupravnega značaja, pri ocenjevanju prihrankov pa imeti več odgovornosti in izhajati iz zavesti, da se vsak izračunan prihranek mora odražati v proizvodnji. Veljati mora princip delitve po delu. Bodočim komisijam v temeljnih organizacijah pa moramo pustiti več samostojnosti pri ocenjevanju realnosti izračunov, vsekakor pa upoštevati mnenje odgovornih v temeljnih organizacijah.

Stane Torkar

SODELAVCI IZ GORENJSKEGA TISKA NA OBISKU V ŽELEZARNI

V program prireditev in srečanj ob 25-letnici Železarja, ki smo jo v Železarni praznovali v lanskem novembru, je bilo vključeno tudi srečanje s tiskarji-grafiki, delavci grafičnega podjetja Gorenjski tisk - Kranj, ki so v teh 25 letih pomagali sooblikovati naš tisk Železar. Do srečanja je prišlo preteklo soboto, 5. februarja, ko nas je obiskalo 45 delavcev tega kolektiva.

Delavci podjetja Gorenjski tisk med podelitvijo priznanj za sodelovanje pri oblikovanju Železarja

Najprej so si v spremstvu ogledali novo hladno valjarno, zatem pa smo se z njimi srečali na tovariškem razgovoru. Na tem srečanju so poleg delavcev uredništva Železarja, sodelovali tudi predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan, predsednik osnovne organizacije Zveze sindikatov Železarne Štefan Šterbič in sekretar Železarne Dušan Stare.

To pozornost najbolj nazorno ilustrirajo pozdravne besede predstavnika Železarne na tovariškem srečanju, ki je dejal, da brez tiskarjev in grafikov ne bi imeli takega Železarja, kakršnega imamo in da le dobro in delovno sodelovanje med uredništvom in delavci Gorenjskega tiska pogojuje tudi redno izhajanje in kakovostno oblikovanje glasila.

Predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan, je zatem delavcem grafičnega podjetja Gorenjski tisk za večletno sodelovanje pri oblikovanju Železarja, ob njegovi 25-letnici, podelil spominske značke z diplomom, ki so jo prejeli: Marjan Ajdovec, Rafko Batistič, Rudi Bizovičar, Doro Bogataj, Jože Bogataj, Franc Cijak, Franc Čebular, Lojze

Erjavec, Marija Grošelj, Leon Kastelic, Anica Kern, Peter Kleč, Jaka Kogovšek, Miro Kosec, Vida Krelj, Stane Markič, Anica Novak, Peter Pečnik, Janko Perčič, Marta Perdan, Franc Planinc, Marija Planinc, Janez Planinšek, Jože Pogačnik, Janez Resman, Vida Savinšek, Lojze Stare, Franc Šilar, Tomo Štromajer, Cirila Tomažič, Franc Urbanček, Peter Zorman in Ivan Zupan.

Sveda je bilo v tem četrtnem obdobju mnogo več delavcev, ki so krajši ali daljši čas sodelovali pri oblikovanju Železarja, in vsem tem je bila izrečena zahvala z željo, da bi bilo tudi bodoče sodelovanje tako uspešno in delovno.

Z enakimi željami in z željo, da bi nova hladna valjarna Bela čimprej dala jugoslovanskemu gospodarstvu kar največ kakovostne hladne valjane pločevine, se je za pozornost zahvalil predstavnik tega, danes 400-članskega kolektiva.

V prijetnem kramljanju, ki je sledilo, je bilo nemalokrat poudarjeno, da le dobri delovni in tovariški odnosi ter spoštovanje dela, lahko pogojujejo tudi dobre poslovne odnose in dobre rezultate dela.

PRODUKTIVNOST V VALJARNI BELA

Valjarna Bela je v sklopu delovne organizacije železarna Jesenice zadovoljena, da prevajata v polizdelke za nadaljnjo predelavo v drugih TOZD železarni Jesenice in končne izdelke, katere neposredno posreduje ostalim OZD doma in v tujino.

Za doseganje tega cilja ima valjarna Bela v organizacijskem sestavu naslednje oddelke:

- bluming - štel,
 - adjustaža bluminga,
 - adjustaža štelka (Bela, Javor-nik).

Na ravni valjarna Bela smo ugotavljali produktivnost dela na osnovi odpremljenih količin polizdelkov in izdelkov in vložnega dela, opre-

deljeno z efektivno opravljenimi urami na delovnih mestih celega obrata.

ODPREMA, VLOŽENO DELO IN PRODUKTIVNOST V VALJARNI BELA

Analiza zajema gibanje odpreme in efektivno opravljenih ur za obdobje od leta 1971 do vključno leta 1976.

Leto	Odpremljene količine v t	Ef. opravljene ure	Produktivnost kg/h ef.
1971	371.894	759.320	490
1972	387.861	751.693	516
1973	403.280	778.618	518
1974	420.992	797.933	528
1975	416.247	800.372	520
1976	418.244	776.016	539

Iz teh dveh osnovnih parametrov (odprema, efektivno opravljene ure) smo ugotovili, da je produktivnost na nivoju valjarne Bela bila v rahlem porastu, v razponu med 490 - 539 kg/hm.

Gibanje odpreme je moč razbrati iz gornje tabele in slike št. 1.

Za presojo vsega obravnavanega obdobja bomo izračunali trend naraščanja odpreme, in sicer po metodi odstopanja najmanjših kvadratov:

$$y = 379.186 + 9.560 x,$$

kjer je: y odpremljena količina polizdelkov in izdelkov v t, x pa zaporedna oznaka obdobja (leto).

Ta izraz nam pove, da je odprema naraščala s stopnjo 2,5 % na leto.

Rezultat je vsekakor ugoden in pozitivno prispeva k produktivnosti.

Na drugi strani pa v negativnem smislu vpliva na produktivnost dela vloženo delo:

$$y = 759.552,5 + 7.109 x,$$

kjer je: y opravljene ure, x opazovano obdobje (leto),

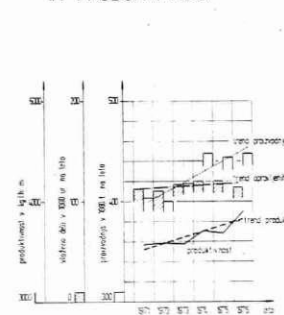
iz česar sledi, da opravljene ure naraščajo v stopnji 0,9 % na leto.

Trend produktivnosti dela je izražen s funkcijo:

$$y = 498,93 + 7,63 x,$$

kjer je: y produktivnost dela kg/hm, x obdobje (leto).

PROIZVODNJA, VLOŽENO DELO
IN PRODUKTIVNOST

Ta izraz nam pove, da je produktivnost dela naraščala za 7,63 kg/hm ali s stopnjo 1,5 % na leto.

Iz izračunanih trendov lahko ugotovimo, da vloženo delo v globalnem znižuje produktivnost dela za cca 1 %.

Ugotovljeni trend opravljenih ur predstavlja povečanje normativa na nivoju valjarne Bela za 3,55 osebe letno. Nihanje opravljenih ur je posledica raznih organizacijskih sprememb, ki so nastale v obravnavanem obdobju.

V začetku leta 1972 je profilarna postala samostojen obrat.

V letu 1973 so opravljene ure narastle, v primerjavi z letom 1972, za 27.000 ur, kar predstavlja povečanje normativa za 13,5 oseb. Normativ se je povečal predvsem zato, ker je bil administrativni kader valjarne Bela prenesen iz služb v obrat. Odprti sta bili tudi dve delovni mesti pri vodstvu obrata (tehnolog in asistent za peči).

Ravno tako so bile čistilke prevedene pod obrat valjarna Bela. V letu 1975 so opravljene ure narastle predvsem zaradi prehoda linije rezanja iz dvozmenskega na troizmensko obratovanje. V l. 1976 je opaziti padec opravljenih ur. Delni vzrok temu je ukinitve pocinkovalnice.

PRODUKTIVNOST BLUMINGA

Prav gotovo je bluming eden izmed pomembnih oddelkov v valjarni Bela, ki vpliva na poslovni uspeh, tako valjarne Bela kot Železarne v celoti.

Nivo proizvodnje je odvisen predvsem od izkoriščenosti obratovalnega časa, intenzivnosti valjanja in asortimenta. V analizi produktivnosti dela in tehnične produktivnosti bluminga so upoštevane količine polizdelkov, ki jih da bluming oddelkom v valjarni Bela v nadaljnjo dodelavo in obdelavo.

Osnovni parameter, to je, proizvodnja polizdelkov se je v šestletnem obdobju gibala med 400.000 ton in 447.000 ton na leto. Najnižja proizvodnja je bila v letu 1972, najvišja pa v letu 1974.

PROIZVODNJA, VLOŽENO DELO IN PRODUKTIVNOST BLUMINGA

Gibanje parametrov, ki vplivajo na produktivnost dela, je podano v spodnji tabeli.

Leto	Letna proizvodnja v t	Opravljene izdelavne ure v letu	Produktivnost kg/hm
1971	403.475,3	112.845	3.575
1972	400.519,6	111.441	3.594
1973	418.046,4	117.233	3.566
1974	446.986,1	120.413	3.712
1975	443.737,6	120.413	3.689
1976	446.965,0	114.611	3.900

V obravnavanem obdobju produktivnosti dela na blumingu je proizvodnja polizdelkov rahlo nihala, vendar je bila v porastu. Trend proizvodnje, izražen z matematično enačbo, je takle:

$$y = 399.761,6 t + 10.744,0 x,$$

kjer je: y proizvodnja polizdelkov v t, x pa opazovano obdobje (leto).

Ta funkcija nam pove, da je proizvodnja naraščala s stopnjo 2,69 % ali 10.744 t/leto.

Ta parameter vpliva pozitivno na produktivnost dela, nasprotno pa vloženo delo (opredeljeno z opravljenimi urami na DM bluminga) vpliva negativno, ker so ure v rahlem porastu.

Trend opravljenih izdelavnih ur je izražen s funkcijo

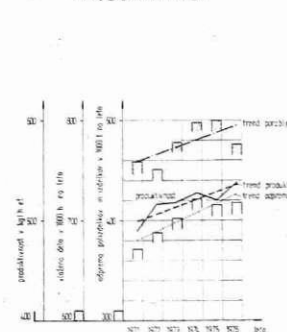
$$y = 113.384,5 + 1.101 x,$$

kjer je: y opravljene izdelavne ure v letu, x opazovano obdobje (leto).

Ta izraz nam pove, da so ure naraščale s stopnjo 0,97 % na leto.

Upoštevajoč gibanje obeh osnovnih parametrov na trend produktivnosti, je ta trend izražen s funkcijo:

ODPREMA, VLOŽENO DELO IN
PRODUKTIVNOST

(Nadaljevanje na 8. strani)

Delavci podjetja Gorenjski tisk, ki so sodelovali v 25 letih pri oblikovanju Železarja, na obisku v naši železarni

(Nadaljevanje s 7. strani)

$$y = 3526,3 + 58,7x,$$

kjer je: y produktivnost dela v kg/hm, x pa opazovano obdobje (leto).

Ta funkcija nam pove, da je produktivnost dela narasčala s stopnjo 1,66 %.

Vizualno so gibanja parametrov prikazana na sliki 2.

Leto	Obratovni čas v h	Efektivno valjanje v h	Izkoriščenje obrat. časa v %	Zastoji v %	Produktivnost t/h obrat. valj.
1971	8.704	5.872	67,5	32,5	69,7
1972	8.720	5.966	68,4	31,6	67,9
1973	8.712	6.156	70,7	29,3	67,9
1974	8.708	6.493	74,6	25,4	68,8
1975	8.570	6.465	75,4	24,6	68,6
1976	8.716	6.325	72,6	27,4	70,7

Iz razpredelnice je razvidno, da je bil obratovni čas minimalno izkoriščen v letu 1971, maksimalno pa v letu 1975. V letu 1975 je bil na blumingu izveden remont (okrog 100 h), ki se smatra kot mirovanje, zato je tudi čas obratovanja najnižji v vsem obdobju.

Trend produktivnosti na uro obratovanja, izražen s funkcijo:

$$y = 45,85 + 1,3x,$$

kjer je: y produktivnost na uro obratovanja v t, x pa obravnavano obdobje (leto).

Iz teh računov sledi, da ima produktivnost valjanja, računana na čas obratovanja, trend (1,3 t/leto) narasčanja, produktivnost, računana na uro valjanja, pa nima te težnje. To pomeni, da povečujemo produktivnost bluminga z boljšim izkoristkom obratovalnega časa, v intenzivnosti valjanja pa ni zaslediti napredka. V analizi ni upoštevan vpliv asortimenta.

VPLIV ZASTOJEV NA IZKORIŠČENOST BLUMINGA

Zastoji so eden izmed pomembnih faktorjev pri izkoriščanju obratovalnega časa.

V obravnavanem obdobju so se gibali zastoji med 32,5 in 24,6 % obratovalnega časa.

Zanemariti ne smemo uspeha, ki je bil dosežen na tem področju.

Trend zastojev, izražen z matematično funkcijo, je naslednji:

$$y = 32,06 - 1,44x$$

Vrsta zastoj	1974 %	1975 %	1976 %	1 % 74-76	2 % 75-76
- mehanski	5,2	6,5	5,5	+ 0,3	- 1,0
- elektro	2,8	1,8	2,0	- 0,8	+ 0,2
- temperatura	6,1	6,0	4,2	- 1,9	- 1,8
- valjavski	1,5	1,6	2,0	+ 0,5	+ 0,4
- tehnološki	2,5	3,6	4,6	+ 2,1	+ 1,0
- sosednje proge	2,9	1,7	4,7	+ 1,8	+ 3,0
- preventiva	2,8	2,4	2,7	- 0,1	+ 0,3
- III. hala	1,0	0,8	1,0	- 0,0	+ 0,2
- energija	0,6	0,2	0,3	- 0,3	+ 0,1
- ostali	-	0,0	0,1	+ 0,1	+ 0,1
- RTA	-	0,0	0,3	+ 0,3	+ 0,3
SKUPAJ:	25,4	24,6	27,4	+ 2,0	+ 2,8

Primerjalna analiza nam ponazarja, kateri zastoji so se v letu 1976 povečali.

Na prvem mestu so se povečali zastoji zaradi sosednjih prog. V tej strukturi zastojev so zajeti tisti zastoji, ki nastanejo zaradi čakanja bluminga na valjarno štel. Vzročni zvezo s tem povečanjem zastojev ima predvsem neugoden program valjanja. Delno so na te zastoje vplivali tudi neugodni tržni pogoji v letu 1976 (pomanjkanje naročil za

mehanski zastoji	: y = 5,96 -	0,08 x	ali	- 1,34 %
elektro	: y = 3,25 -	0,277 x	ali	- 8,25 %
temperatura	: y = 5,90 -	0,14 x	ali	- 2,37 %
valjavski	: y = 1,72 -	0,13 x	ali	- 7,56 %
tehnološki	: y = 3,85 +	0,16 x	ali	+ 4,15 %
sosednje proge	: y = 3,984 +	0,146 x	ali	- 3,66 %
preventiva	: y = 3,381 -	0,186 x	ali	- 5,50 %
ostali	: y = 3,808 -	0,217 x	ali	- 5,69 %

kjer je: y odstotek zastojev, x pa opazovano obdobje.

Ti izrazi nam povedo, da je stopnja pri posameznih strukturah v upadanju, oziroma v porastu, odvisno od matematičnega predznaka.

Zanimiva je ugotovitev, da je v strukturi zastojev sosednje proge v upadanju, kar je v nasprotju z letom 1976.

Slika štiri nam ponazarja nihanje zastojev po strukturi zastojev v analiziranem obdobju.

Iz podanih parametrov sledi, da nam 1 % znižanja zastojev poveča proizvodnjo za okrog 6.100 t/leto.

VPLIV OGREVNOSTI PEČI NA PROIZVODNJO BLUMINGA

Za ogrevanje vložka ima bluming na razpolago tri globinske peči, skupaj devet komor in potisno peč, ki je bila v preteklem obdobju le občasno vključena v tehnološki proces. Z obratovanjem nove hladne valjarne bo ta peč vse bolj vključena v ta proces.

TEHNIČNA PRODUKTIVNOST VALJARNE BLUMING

Izkoriščanje obratovalnega časa je pomemben element, tako za produktivnost dela (živo delo) kakor tudi tehnično produktivnost valjarne (stroj).

Gibanje parametrov, ki zajema obravnavano obdobje, je tako:

Leto	Obratovni čas v h	Efektivno valjanje v h	Izkoriščenje obrat. časa v %	Zastoji v %	Produktivnost t/h obrat. valj.
1971	8.704	5.872	67,5	32,5	69,7
1972	8.720	5.966	68,4	31,6	67,9
1973	8.712	6.156	70,7	29,3	67,9
1974	8.708	6.493	74,6	25,4	68,8
1975	8.570	6.465	75,4	24,6	68,6
1976	8.716	6.325	72,6	27,4	70,7

kjer je: y % zastojev, x opazovano obdobje (leto).

Ta funkcija nam pove, da so se zastoji zniževali s stopnjo 4,9 %, oziroma za 1,44 % na leto.

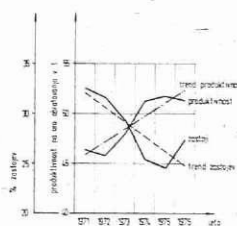
Doprinos k temu zniževanju je bila tudi uvedba stimulacije/penalizacije v sistem nagrajevanja v letu 1974.

Slika tri nam ponazarja produktivnost bluminga, na uro obratovanja in zastoji.

Ugotavljamo, da so se zastoji v letu 1976 povečali nasproti letu 1974 za 2 %, oziroma 1975-1976 za 2,8 %.

Struktura zastojev na blumingu nam daje naslednjo sliko:

TEHNIČNA PRODUKTIVNOST IN SKUPNI ZASTOJI

Najpomembnejši faktorji, ki vplivajo na nivo temperaturnih zastojev, so:

- hladno zakladanje,
- daljše ogrevanje posebnih kvalit,et,
- remont globinskih peči,
- zgrešene in staro železo šarž v jeklarni, ki so se že založile,
- trak - time (čas od konca vli-vanja do konca zakladanja),
- mehanske, elektro in energet-ske okvare na pečeh,
- neugoden program valjanja (možnosti kombiniranega valjanja).

Poleg navedenih faktorjev vpliva na temperaturni zastoj splet okoliščin v tehnološkem procesu valjanja (zastoji na štelu, transportne naprave v III. hali, okvare žerjavov v stripu hali itd.).

V letu 1976 so temperaturni zastoji znašali 377 ur ali 4,2 % obratovalnega časa. Posledica tega je bil izpad proizvodnje v višini 26.650 ton polizdelkov, če idealiziramo te zastoje.

Asortiment	skupni x cmin			min. pov. presledek				cmin.
	čas	n	x	čas	n	%	x	
brama + ingot v	25.897	528	49,05	10.086	398	75,4	25,34	-23,71
slabe	16.991	321	52,93	5.759	237	73,8	24,3	-28,63
ingot v 135 kv.	5.815	77	75,52	2.530	58	75,0	43,62	-31,90
brama v predtrak	1.515	19	79,74	720	15	78,9	48,00	-31,74
ingot v predtrak	21.421	173	124,40	5.480	84	48,6	65,24	-59,16
slab v predtrak	20.047	218	91,96	9.130	136	62,4	67,13	-24,83
ozek	1.714	20	85,7	1.714	20	100,0	85,70	-
ingot v 120 kv.								
x	93.500	1.337	70,0	35.419	948	71,0	37,4	-32,6

Iz tabelarnega prikaza je razvidno, da so povprečni časi presledkov med dvema valjancema po asortimentu zelo različni, tako skupni kot minimalni.

V minimalnih presledkih je opredeljena tista populacija podatkov, ki predstavlja v skupnem 71,0 % podatkov, po asortimentu pa od 48,6 % - 100 %.

Za vizuelni pregled je distribucija presledkov podana na sliki št. pet kot primer.

Po grobi oceni izvalja bluming v enem letu okrog 75.000 blokov. S predpostavko, da bi dosegli minimalni povprečni presledek, je možno prihraniti 407 h/leto, na račun presledkov med dvema valjancema, če le-te malo idealiziramo.

Na čas trajanja presledka med dvema valjancema vplivajo naslednji faktorji:

- dispečer je najpomembnejši pri diktiranju takta valjanja. Pri sedanjih opremljenosti komuniciranja v tehnologiji valjanja v liniji bluming - štel je zelo pomembna odločitev, v katerem trenutku posreduje informacijo žerjavovodju v stripu hali za ponovno izvlačenje bloka iz globinskih peči ali operaterju potisnega stroja na potisni peči, v primeru, ko ta obratuje;
- reakcija žerjavovodje v stripu hali in operaterja potisne peči na posredovano informacijo;
- križanje žerjavov ob istočasnem izvlačenju in zakladanju globinskih peči;
- remont peči;
- odnašanje polizdelka v adju-staži bluminga;
- rezanje 120 kv. na škarkah na kratke dolžine;
- valjanje na štelu (dimenzije, kvaliteta), posebno pri obratovanju potisne peči;
- prehod valjanja iz bluminga na štel;
- kombinirano valjanje (potisna peč).

VPLIV PLANA PREVLEKOV

Kot je že omenjeno, je kosovni čas sestavljen iz presledkov med dvema valjancema in časa valjanja. Valjanje se izvaja na delovnih valjih, katere preko univerzalnega vretena pogonjata dva enosmerna pogonska motorja moči 2 x 3500 HP. Hitrost se regulira pri vrtiljajih 0 do 50 min⁻¹ z napetostjo regulatorjev, pri vrtiljajih med 50 in 100 min⁻¹ pa z slabljenjem polja motorjev.

Normalni delovni moment je pri hitrostih od 0 do 50 min⁻¹ 165 tm, najvišji varnostni moment pa 452 tm. Nad 50 min⁻¹ pa se momenta znižujeta po koeficientu 50 : n zaradi drugačne regulacije motorja.

Pogon omogoča trajno obremenitev 3,7 KA (kiloampera).

Na tem področju je bila narejena analiza za valjanje bram v predtrake. Na osnovi planimetričnega diagrama obremenitve motorja je bila ugotovljena povprečna obremenitev pri valjanju brame v slab 1,6 A ali 70 tm, pri valjanju slaba v predtrak pa 2,4 KA ali 105 tm, kar predstavlja v prvem primeru 44 %, v drugem pa 63,2 % izkoriščanja dopustne trajne obremenitve pogonskega motorja.

Poleg izkoriščanja moči pogonskih motorjev so še drugi pomembni elementi, ki vplivajo na čas valjanja. Na čas prevleka imajo pomemben vpliv še:

- temperatura valjanca,
- oprijemni kot (alfa),

INTENZIVNOST VALJANJA VPLIV PRESLEDKOV NA PROIZVODNJO

V dosedanjem prispevku smo obravnavali izkoriščanje obratovalnega časa v obravnavanem obdobju in elemente, ki vplivajo na izkoriščanje le-tega.

Pomemben faktor pri produktivnosti bluminga je intenzivnost valjanja med časom valjanja.

V terminološkem izrazu poznamo izraz »kosovni čas«. Ta kosovni čas ali ritem valjanja je sestavljen iz:

- časa valjanja bloka,
- časa presledka med dvema blokoma.

Čas valjanja pa je nadalje sestavljen iz:

- časov prevlekov,
- presledki med prevleki.

Za ilustracijo gibanja presledkov podajamo statistično analizo, v kateri so podani presledki po asortimentu, s skupno populacijo 1337 podatkov.

Tabelarni prikaz presledkov po asortimentu.

Asortiment	skupni x cmin			min. pov. presledek				cmin.
	čas	n	x	čas	n	%	x	
brama + ingot v	25.897	528	49,05	10.086	398	75,4	25,34	-23,71
slabe	16.991	321	52,93	5.759	237	73,8	24,3	-28,63
ingot v 135 kv.	5.815	77	75,52	2.530	58	75,0	43,62	-31,90
brama v predtrak	1.515	19	79,74	720	15	78,9	48,00	-31,74
ingot v predtrak	21.421	173	124,40	5.480	84	48,6	65,24	-59,16
slab v predtrak	20.047	218	91,96	9.130	136	62,4	67,13	-24,83
ozek	1.714	20	85,7	1.714	20	100,0	85,70	-
ingot v 120 kv.								
x	93.500	1.337	70,0	35.419	948	71,0	37,4	-32,6

Iz tabelarnega prikaza je razvidno, da so povprečni časi presledkov med dvema valjancema po asortimentu zelo različni, tako skupni kot minimalni.

V minimalnih presledkih je opredeljena tista populacija podatkov, ki predstavlja v skupnem 71,0 % podatkov, po asortimentu pa od 48,6 % - 100 %.

Za vizuelni pregled je distribucija presledkov podana na sliki št. pet kot primer.

Po grobi oceni izvalja bluming v enem letu okrog 75.000 blokov. S predpostavko, da bi dosegli minimalni povprečni presledek, je možno prihraniti 407 h/leto, na račun presledkov med dvema valjancema, če le-te malo idealiziramo.

Na čas trajanja presledka med dvema valjancema vplivajo naslednji faktorji:

- dispečer je najpomembnejši pri diktiranju takta valjanja. Pri sedanjih opremljenosti komuniciranja v tehnologiji valjanja v liniji bluming - štel je zelo pomembna odločitev, v katerem trenutku posreduje informacijo žerjavovodju v stripu hali za ponovno izvlačenje bloka iz globinskih peči ali operaterju potisnega stroja na potisni peči, v primeru, ko ta obratuje;
- reakcija žerjavovodje v stripu hali in operaterja potisne peči na posredovano informacijo;
- križanje žerjavov ob istočasnem izvlačenju in zakladanju globinskih peči;
- remont peči;
- odnašanje polizdelka v adju-staži bluminga;
- rezanje 120 kv. na škarkah na kratke dolžine;
- valjanje na štelu (dimenzije, kvaliteta), posebno pri obratovanju potisne peči;
- prehod valjanja iz bluminga na štel;
- kombinirano valjanje (potisna peč).

VPLIV PLANA PREVLEKOV

Kot je že omenjeno, je kosovni čas sestavljen iz presledkov med dvema valjancema in časa valjanja. Valjanje se izvaja na delovnih valjih, katere preko univerzalnega vretena pogonjata dva enosmerna pogonska motorja moči 2 x 3500 HP. Hitrost se regulira pri vrtiljajih 0 do 50 min⁻¹ z napetostjo regulatorjev, pri vrtiljajih med 50 in 100 min⁻¹ pa z slabljenjem polja motorjev.

Normalni delovni moment je pri hitrostih od 0 do 50 min⁻¹ 165 tm, najvišji varnostni moment pa 452 tm. Nad 50 min⁻¹ pa se momenta znižujeta po koeficientu 50 : n zaradi drugačne regulacije motorja.

Pogon omogoča trajno obremenitev 3,7 KA (kiloampera).

Na tem področju je bila narejena analiza za valjanje bram v predtrake. Na osnovi planimetričnega diagrama obremenitve motorja je bila ugotovljena povprečna obremenitev pri valjanju brame v slab 1,6 A ali 70 tm, pri valjanju slaba v predtrak pa 2,4 KA ali 105 tm, kar predstavlja v prvem primeru 44 %, v drugem pa 63,2 % izkoriščanja dopustne trajne obremenitve pogonskega motorja.

Poleg izkoriščanja moči pogonskih motorjev so še drugi pomembni elementi, ki vplivajo na čas valjanja. Na čas prevleka imajo pomemben vpliv še:

- temperatura valjanca,
- oprijemni kot (alfa),

Kvantifikacija vplivov je narejena na osnovi raznih analiz, ki so bile narejene na tem področju. Pri izkoriščanju kapacitete bluminga je predvsem v izkoriščanju obratovalnega časa in intenzivnosti valjanja, času valjanja.

Ugotovljeni trendi produktivnosti nam kažejo ugodno gibanje proizvodnje polizdelkov.

V cilju, da bi se ta trend še izboljšal, smo poizkušali nakazati področja, kjer se bi še dalo izboljšati produktivnost delovnega sredstva.

Vplivi, ki so odvisni od drugih obratov (jeklarne, transporta), v tem prispevku niso globlje obravnavani, njih vpliv pa ne gre zanemariti na izkoriščanje bluminga (trak - time, zgrešene in staro železo šarž).

Prilagajanje programa ogrevanja v globinskih pečeh programu valjanja na bluming - štelu, programom remontov, tudi doprinaša k pozitivnemu, oziroma negativnemu uspehu (različni časi valjanja, predvsem blumi 120 kv, slabi za 2400 možnosti kombiniranega valjanja bluming - štel, adj. blumingal).

Zastoji so pomemben element uspešnosti. Doseženi uspeh je vse, kakor plod prizadevanja vseh zaposlenih na blumingu in vzdrževalcev, ki skrbijo za vzdrževanje. Doseženi nivo zastojev v letu 1976 pa nekoliko negativno vpliva, še bolj pa obstaja bojazen, da se bodo zastoji zviševali zaradi obratovanja nove hladne valjarne, predvsem v postavitvi »tehnološki zastoji« zaradi uvajanja kvalitetnejšega asortimenta.

V strukturi zastojev sosednje proge je možno te zastoje zniževati samo v primeru kombiniranega valjanja (predtrak - slabi, blumi).

Intenzivnost valjanja je prav gotovo področje, kjer je možno kosovni čas skrajševati. Prevlekov (štih plan) v celotnem mozaiku problemov ne gre zanemarjati. Okvantičirati tega vpliva ni enostavno zaradi mnogih neznank, vendar so dovolj interesantne za raziskovanje.

Takt valjanja, kot sestavni del kosovnega časa, bi lahko doprinesel k boljši uspešnosti bluminga tudi svoj del. V sedanjem tehnološkem procesu je ta vpliv bolj objektivnega značaja (pravočasno lansiranje naslednjega bloka). Ta objektivnost se izraža v tem, da se zaradi prekrivanja več operacij hkrati zamudi s signalom za izvlačenje.

Pomemben parameter, ki vpliva na nivo proizvodnje, je tudi izplen. Zaradi tega, ker se izplen določa blok - gotova roba, je težko določiti vpliv samo bluminga na ta parameter.

Dimenzijski in kvalitetni asortiment sta eden izmed osnovnih faktorjev, ki vpliva na raven proizvodnje polizdelkov. Analizirati ta dva vpliva bi bilo sicer dovolj zanimivo, glede na optimalni dimenzijski in kvalitetni asortiment, vendar pa iz oziroma na takšen, kakršen je v sedanjem tehnološkem procesu in zahtevah železarne neaktualen, ker ga žal ne moremo spremeniti.

Valjarna bluming - štel kot ključni oddelek v valjarni - Bela lahko mnogo prispeva k celotni rasti proizvodnje. Zagotovitev kvalitetnega in kvantitetnega vložka za novo hladno valjarno bo v bodočnosti primarna naloga tega oddelka.

Namen prispevka je bil nakazati vplive, ki po našem mnenju lahko prispevajo k boljši produktivnosti dela, kakor tehnični produktivnosti delovnega sredstva.

Zavedamo se, da omenjenih vplivov ni možno vedno popolnoma eliminirati, menimo pa, da že delni uspeh predstavlja določen napredek pri izpolnjevanju delovnih nalog valjarne bluming - štel.

Marjan Beg

Železarski globus

VENEZUELA

V venezuelski železarni SIDOR bodo zgradili največjo elektro jeklarno na svetu, ki bo pričela obratovati leta 1978. V njej bo obratovalo šest električnih obločnih peči z zmogljivostjo 200 ton in močjo transformatorja 100 MVA. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 2,4 milijone ton surovega jekla.

BRAZILIJ

Konzorcij, ki ga sestavljajo tri brazilske družbe Usiminas Mecânica S. A., USIMEC, Clesid, in švicarsko podjetje Concast AG, bo v železarni Cosipa (zvezna država Sao Paulo) instaliral tri naprave za kontinuirno vli-vanje slabov. Za te tri naprave bodo porabili 50 milij. dolarjev. Z redno proizvodnjo na teh napravah bodo pričeli ob koncu leta 1979. Njihova letna proizvodna zmogljivost bo 1,4 milij. ton slabov, ki jih bodo vli-vali so: širina od 1000 do 1900 mm in debelina od 180 do 300 mm.

MAVRETANIJA

V tej zahodnoafriški državi bodo zgradili tri podjetja iz Francije mini želez

...kovnim usposabljanjem oz. pripravo na zaposlitev v ožjem smislu, kar pa bo verjetno tesno povezano z realizacijo zgoraj omenjenega zakona o invalidjih. Tudi na področju poklicnega usmerjanja in štipendiranja bodo poizkušali zagotoviti tak standard uslug in izvajanja nalog v takem obsegu, kot smo to opravljali že v preteklem letu. Pri tem bo seveda nujno morala biti prisotna racionalizacija, v kolikor bodo finančna sredstva za celotno dejavnost ostala v takem obsegu, kot so bila v letu 1976. (Za prvo polletje tak predlog že obstoja.) Ne glede na to pa bomo brezpogojno zagotovili vse pravice iz področja socialne varnosti in opravljali vse predvidene obveznosti po zakonih, družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih. Za izvajanje vseh predvidenih nalog je skupnost za l. 1977 predvidela 15.563.000,00 din, od tega odpade na jeseniško občino ca 18 %.

Osrednja naloga **zdravstvenega varstva** v srednjeročnem obdobju na območju občine Jesenice in regije je ustvarjanje enakih možnosti za zadovoljitev potreb po zdravstvenem varstvu za vse občane v okviru regije. Ta naloga je bila že vključena v

politično financiranja zdravstvenega varstva za leto 1976, izvajati pa jo bo potrebno tudi v letu 1977.

Pri razvoju zdravstvenega varstva v letu 1977 se bodo upoštevale prednostne naloge kot so, boljše in popolnejše zdravstveno varstvo aktivnega prebivalstva, ob prizadevanju za zmanjšanje izostajanja z dela, za povečanje varnosti pri delu, za preprečevanje prezgodnje invalidnosti in množičnih obolenj, s posebnim poudarkom na vlogo in organizacijo medicine dela ter boljše in popolnejše zdravstveno varstvo udeležencev NOV.

Med te naloge spadajo tudi pospešitev izgradnje prizidka splošne bolnice Jesenice, ki pomeni pridobitev prostora za specialistične ambulate in s tem sprostitev prostorov za normalizacijo dela bolnišnične dejavnosti; krepitev higiensko-epidemiološke dejavnosti s poudarkom na njeni aktivnosti za ohranjanje človekovega delovnega okolja in življenjskega okolja na sploh; zdravstveno-vzgojna in prosvetna dejavnost ter zagotovitev ustreznega števila zdravstvenih delavcev in načrtovanega strokovnega izpopolnjevanja vseh zdravstvenih delavcev.

PREGLED IN OPIS PLANIRANIH INVESTICIJ ZA LETO 1977

OZD, TOZD	Plan inv. 1977	Opis planiranih investicij v letu 1977	v 000 din
INDUSTRIJA	591.754		
1. Železarna Jesenice	564.871	Rekonstrukcija valjarne žice, vplivanje gredic, oprema za linijo elektrod, modernizacija jeklovleka, odpraševalna naprava, škarje za staro železo, zračna naprava, brusilnica za slabe, gazifikacija, VAC žica, livni vozovi, predelava talil, odpadkov, zamenjava in dopolnitve osnovnih sredstev	
2. DES Ljubljana, TOZD Elektro Žirovnica	7.640	Hladna valjarna — oprema	
3. Savske elektrarne TOZD HC Moste	7.420	Obratna-poslovna stavba, prevozna sredstva, oprema (kom. investicije pa 5.350)	
4. Kovinar TOZD Kovinska predelava	5.000	Črpalni agregat IV-MVA (nadaljevanje del)	
5. Gorenjska oblačila TOZD Jesenice	3.000	Povečanje proizvodne hale	
6. TPP Zarja — TOZD industrijski obrat	2.845	Oprema nove proizvodne hale	
7. Iskra TOZD BI. Dohrava	228	Ekstruzijska linija za izdelovanje profilov za gradbeništvo, sofinanciranje skupnih pisarniških prostorov, orodje in oprema	
8. LIP TOZD Mojstrana	550	Telefonska linija	
9. Planika TOZD Breznica	200	Viličar, skladišče za lak, oprema	
10. Strojna oprema			
KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO	700		
10. Kmetijsko zemljiška skupnost	400	Ureditev skupnih pašnikov	
11. GG TOZD Jesenice	300	Oprema in mehanizacija (negospodarske investicije: gozdne ceste in del. stavbe na Jesenicah — 6.005 din)	
GRADBENIŠTVO	13.925		
12. SGP Sava Jesenice	10.541	Oprema	
13. Tehnični biro	468	Stroji in oprema	
14. SGP Projekt TOZD Jesenice	1.216	Stroji in oprema	
15. Vatrostalna TOZD Jesenice	1.700	Stroji in oprema	
PROMET	7.263		
16. Viator TOZD Jesenice	4.801	Vozni park (avtobusi in tovornjaki), izdelava programa za gradnjo hotela, orodje in oprema delavnic in gostinskih objektov	
17. PTT TOZD Jesenice	2.462	Signalizacija ATC Jesenice, telefonsko omrežje Jesenice in Žirovnica, oprema	
TRGOVINA	23.357		
18. TP Universal Jesenice	8.000	Skladišče rezervnih delov z delavnico, asfaltiranje okolice skladišča, stroj za čiščenje lamel	
19. TPP Zarja TOZD Manufaktura Jesenice	3.577	Priprava načrtov za shopping center, dvigalo za skladišče na debelo, oprema, sofinanciranje skupnih pisarniških prostorov	
20. TPP Zarja, TOZD Delikatesa Jesenice	8.204	Poslovni prostori na Koroški Beli, načrti za trgovino na Plavžu, oprema, sofinanciranje skupnih pisarniških prostorov	
21. TPP Zarja — DS skupne službe	3.226	Skupni pisarniški prostori (odkup v športni hali), pisarniški stroji	
22. ABC TP Rožca Jesenice	350	Obnova opreme	
GOSTINSTVO	10.000		
23. Gorenjka TOZD Gostinstvo	10.000	Restavracija Stadion, bife Korensko sedlo	
OBRT	20.276		
24. Športmetal Jesenice	9.730	Industrijska hala z upravnimi prostori, oprema	
25. Ljubljanske mlekarne TOZD Klavnica Jesenice	4.170	Mesnica na Plavžu, hladilna oprema v mesnici Slav. Orahovica, priprava načrtov za obrat predelava, oprema	
26. KOOP Mojstrana	2.950	Strojna oprema	
27. BUSP TOZD Vzdrževanje in montaža	1.500	Topolovodno omrežje Plavž I. in center II. dograditev	
28. Kovinoservis Jesenice	900	Garderobe, oprema	
29. Elim Hrušica	904	Prevozna sredstva, nakup zemljišča ob hali, delovni stroji in orodje	
30. Lesno galanterijski obrat Jesenice	200	Ventilacijske naprave	
31. Dimnikarsko podjetje Jesenice	45	Adaptacija sanitarij	
32. Komunalni servis Jesenice	894	Zbiralnica za kemično čistilnico, oprema	
STANOVANJSKO KOMUNALNA DEJAVNOST	13.850		
33. Vodovod Jesenice	7.500	Rezervoar za vtekočinjene pline, delavnice, sanitarije, polnilnica propan-butana, tovorni avto, stroji in oprema (negospodarske investicije: vodovod Kr. gora — Podkoren in Tamar — Rateče — 3.200 din)	
34. Kovinar TOZD nizke gradnje	6.350	Transportna sredstva, delavnice, stroji (negospodarske investicije: kolektor, Zale — dokončna izgradnja)	

DRUŽBENI NAČRT RAZVOJA OBČINE JESENICE ZA LETO 1977

Izhajajoč iz temeljnih ciljev, nalog in obveznosti družbenega plana in dogovora o temeljnih družbenega plana občine Jesenice za obdobje 1976-1980 in ob upoštevanju osnovnih ugotovitev analize izvajanja družbenega plana občine Jesenice v letih 1976 in 1977 ter na podlagi ustave Socialistične republike Slovenije in 9., 59. in 92. člena zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije, je skupščina občine Jesenice na sejah zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 1977 sprejela

DRUŽBENI NAČRT RAZVOJA OBČINE JESENICE ZA LETO 1977

VSEBINA:

UVOD

- I. Uresničevanje družbenega načrta razvoja občine v letu 1976
- II. Težišče politike družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1977
 - uveljavitev socialističnega samoupravljanja
 - krepitev varnosti, družbene samozaščite in ljudske obrambe
 - krepitev materialne osnove TOZD v materialni proizvodnji
- III. Možni okviri razvoja v letu 1977
- IV. Aktivnost na področju materialne proizvodnje:
 - na področju industrije
 - na področju gradbeništva
 - na področju prometa in zvez
 - na področju kmetijstva
 - na področju obrti in drugega gospodarstva
 - na področju turizma in gostinstva
 - na področju trgovine
 - na področju stanovanjske in komunalne dejavnosti
 - na področju prostorskega razvoja
- V. Investicije
- VI. Samoupravne interesne skupnosti

PRILOGA

UVOD

Družbeni načrt razvoja občine Jesenice za leto 1977 je sestavljen na osnovi ugotovljenih potreb in v okviru predvidenih možnosti za realizacijo teh potreb in ciljev začrtanih v družbenem planu razvoja občine Jesenice za obdobje 1976-1980 in v načrtih delovnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti. Družbeni načrt je prav tako v skladu z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1977, kakor tudi z drugimi določili, ki usmerjajo družbenoekonomski razvoj naše občine.

Družbenoekonomski razvoj bo v letu 1977 v veliki meri pogojen z osnovnimi značilnostmi razvoja v letu 1976, ki se kažejo predvsem v pozitivnih premikih kot so: večja finančna disciplina, boljše likvidnost gospodarstva, bolj umirjena in skladnejša gibanja na področju tržišča in cen, izboljšanje razmerja med izvozom in uvozom. Razvoj pa bo pogojen tudi z negativnimi tendencami, ki so prisotne še tudi na prehodu v leto 1977. Negativne tendence se odražajo predvsem na prepočasni rasti produktivnosti, nizki akumulativnosti gospodarstva, slabi ekonomičnosti, slabitvi reproduktivne sposobnosti, zmanjševanju obsega investicijske dejavnosti, pritisku na rast cen, prepočasnem združevanju dela in sredstev na dohodkovnih odnosih in naraščanju zaposlovanja v družbenih dejavnostih.

Nosilci planiranja so si v nadaljevanju tega dokumenta začrtali predvsem usmeritev naporov v krepitev že doseženih pozitivnih rezultatov, še posebno pa bodo napore usmerili v naslednje ključne naloge v letu 1977:

- nadaljni razvoj samoupravnih družbenih odnosov na podlagi ustave in zakona o združenem delu;
- nadaljevanju razvoja kvalitetnih dejavnikov v gospodarstvu in to predvsem na povečanju tehnične in tehnološke ravni, zagotovitvi optimalnega izkoriščanja obstoječih in novih zmogljivosti, modernizaciji in avtomatizaciji proizvodnih procesov, sodobni organizaciji dela, povečanju raziskovalnega dela in vseh dejavnikov, ki bodo vplivali na povečanje produktivnosti dela;
- nadaljevanju spremembe v strukturi proizvodnje in investicij v smeri dogovorjenih nalog sprejetih v srednjeročnem planu (finalizacija izdelkov);
- nadaljevanju stabilizacijske politike ob še nadaljnji obvladovani rasti cen;
- nadaljevanju naporov za izvoz in racionalni uvoz;
- zagotavljanju skladnejših odnosov v razporejanju dohodka in čistega dohodka na samoupravni osnovi in njihove skladnosti z realnimi gibanji, zlasti z doseženo stopnjo rasti produktivnosti dela ter rasti dohodka;
- izvajanje prednostnih nalog na področju družbenih dejavnosti, zlasti izobraževanja in usmerjenega izobraževanja, raziskovalnega dela, osnovnega zdravstvenega varstva ter nalog na nekaterih področjih kulturne dejavnosti.

PRILOGA ŽELEZARJA 5/XXVI,
10. FEBRUARJA 1977

V letu 1976 se je odvijala intenzivna družbeno aktivnost v uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih. Aktivnost nosilec utrjevanja in izpolnjevanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na ustavnih temeljih je močno vzbudila razprava o osnutku zakona o združenem delu. Delovne organizacije se pripravljajo na realizacijo določil o združenem delu, predvsem na področju uresničevanja dohodkovnih odnosov.

Novi odnosi v družbenem planiranju in samoupravljanju so povzročili, da so se v okviru samoupravnih sporazumov in planov pričeli hitreje uveljavljati življenjski interesi delavcev, ki so hkrati s široko družbenopolitično akcijo prispevali k temu, da se v proces oblikovanja sporazumov, dogovorov in planov vključuje vse širši krog samoupravnega planiranja.

V letu 1976 smo na samoupravnih osnovah planiranja pripravili in sprejeli dogovor o osnovah razvoja občine Jesenice za obdobje 1976-1980, družbeni načrt razvoja občine za obdobje 1976-1980, dogovore o osnovah razvoja ter načrte razvoja krajevnih skupnosti za obdobje 1976-1980 ter pripravili osnutke o temeljih srednjeročnega plana samoupravnih interesnih skupnosti. Tudi v TOZD so pripravili in sprejeli srednjeročne načrte razvoja.

Na področju združevanja so bile izvedene integracije: SGP Sava — Projekt Kranj v skupno OZD Gradbinec; TP Rožca—TPP Zarja v skupno OZD TPP Golica; Železarna Jesenice — TOZD Kovinoservis in TOZD Monter iz Dravograda.

Priprave za integracijsko povezavo pa še potekajo med Viatorjem TOZD Jesenice in OZD Jesenice Transportom. V razpravi pa je tudi že predlog o povezovanju zdravstvenih delovnih organizacij Gorenjske.

Ustanovljena je bila samoupravna interesna skupnost za komunalno dejavnost in samoupravna interesna skupnost za požarno varnost, na regijskem nivoju pa območna skupnost za varstvo zraka, skupnost za PTT, priprave pa potekajo tudi za ustanovitev območne interesne skupnosti za ceste. V zaključni fazi pa so priprave za ustanovitev poslovne skupnosti za turizem s sedežem v Kranjski gori.

Pomembne uspehe smo v letu 1976 dosegli tudi na področju samoupravnega dogovarjanja. Ti dosežki so:

- uspešno izveden referendum za šolski center Plavž;
- uspešno zaključena akcija vpisovanja posojila za ceste;
- sprejeti samoupravni sporazum o financiranju krajevnih skupnosti;
- zbiranje sredstev za dokončno izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi;
- uspešna pomoč Posočju in še nekatere manjše akcije kot so zbiranje sredstev za sanacijo smučarske proge v Kranjski gori (Bukovnik), akcija za združevanje sredstev in realizacija izgradnje 3. voznega pasu na magistralni cesti na Jesenicah, priprave na tehnični dokumentaciji za izgradnjo nadvoza čez železniško progo na Plavškem travniku.

Tudi naloge s področja ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite so se odvijale v skladu z družbenim načrtom.

S področja ljudske obrambe so bila glavna prizadevanja usmerjena v dopolnjevanje obrambnih priprav v TOZD, KS, družbenopolitičnih organizacijah in občinskih organih. Pri nosilcih obrambnih priprav so bili izdelani pomembni dokumenti v skladu z novim republiškim zakonom o ljudski obrambi.

Načrtovane naloge s področja civilne zaščite niso bile v celoti realizirane in to predvsem zaradi kadrovskih težav.

Občinski štab teritorialne obrambe je izvedel programirane naloge, predvsem s področja vzgoje in opremljanja enot, organiziranju in dopolnjevanju štabov in enot v posameznih strukturah teritorialne obrambe.

S področja varnosti in družbene samozaščite je bil sprejet družbeni dogovor o samozaščiti, sedaj pa potekajo organizacijske priprave za realizacijo tega dogovora.

Tudi na gospodarskem področju smo dosegli precej pomembnih uspehov, ki so v glavnem že uvodoma omenjeni. Pozitivne dosežke pa so spremljali tudi negativni, ki so prav tako uvodoma omenjeni. Nadaljevanje negativnih tendenc bi utegnilo ogroziti izvajanje v srednjeročnem načrtu začetnih nalog v naslednjih letih, zato moramo posvetiti vso pozornost za odpravo le-teh.

Spodnja tabela nam prikazuje primerjavo ocenjenega družbenega proizvoda v letu 1976 s planiranim.

PANOGA	Družbeni proizvod (v 000 din)		
	Plan 1976	Ocena 1976	Indeks
Industrija	1.261.882	1.156.811	91,7
Kmet. in gozdarstvo	5.111	9.056	177,2
Gradbeništvo	208.092	201.706	96,9
Promet in zveze	58.615	48.448	82,7
Trgovina	116.370	64.004	55,0
Gostinstvo in turizem	40.271	40.811	101,3
Obrt	76.981	91.006	118,2
Komunalna dejavnost	34.860	35.989	103,3
SKUPAJ	1.802.182	1.647.831	91,4

Spodnja tabela nam prikazuje primerjavo ocenjenega družbenega proizvoda v letu 1976 s planiranim.

Družbeni proizvod po srednjeročnem načrtu primerjan z ocenjenim za leto 1976 po panogah:

PANOGA	(v 000 din)		
	Srednjeročni plan za 1976	Ocena 1976	Indeks
Industrija	1.167.520	1.156.811	99,0
Kmetijstvo in gozdarstvo	7.813	9.056	105,2
Gradbeništvo	180.876	201.706	111,5
Promet in zveze	47.731	48.448	101,5
Trgovina	108.603	64.004	58,9
Gostinstvo in turizem	40.381	40.811	101,0
Obrt	82.181	91.006	110,7
Komunalna dejavnost	33.526	35.989	107,3
SKUPAJ	1.668.631	1.647.831	98,7

Družbeni proizvod bo po oceni delovnih organizacij zaostajal v letu 1976 za 1,3 % za načrtovanim družbenim proizvodom v srednjeročnem planu za leto 1976. Primerjava družbenega proizvoda po panogah nam pokaže, da industrija in trgovina zaostajata za načrtovanim srednjeročnim družbenim načrtom, medtem ko so ostale panoge v letu 1976 presegle planirani družbeni proizvod. Pripominjamo, da je tudi rast družbenega proizvoda v družbenem planu za obdobje 1976—1980 planirana na osnovi fakturirane realizacije.

Za načrtovanimi cilji v srednjeročnem načrtu smo zaostajali v letu 1976 tudi pri fizičnem obsegu proizvodnje, saj se je ta povečal le za 2 %, medtem ko smo načrtovali poprečno letno stopnjo 7,0 %.

Pri zaposlovanju, ki je bilo še v letu 1975 izredno ekstenzivno usmerjeno, smo v letu 1976 zabeležili celo nižjo stopnjo od načrtovane. Na zaposlovanje je vplivala tudi stagnacija gospodarske rasti, saj je v prvih devetih mesecih letošnjega leta obseg zaposlovanja v gospodarstvu kot celoti celo padel za 0,2 %. Po zadnjih podatkih pa je zaposlovanje v celotnem družbenem sektorju poraslo za 1,1 % z ozirom na poprečje 1975. leta.

V družbenem načrtu naše občine smo za leto 1976 začrtali, da bomo obseg izvoza blaga povečali za 25 %, uvoz pa zmanjšali za 4 %. Te postavljene cilje smo celo presegli, lanskoletno realizacijo izvoza smo presegli s 26,3 %, uvoz pa zmanjšali za 17 %. Čeprav delovne organizacije pri izvozu dosegaajo manjše finančne efekte kot na domačem trgu, pa ne moremo mimo dejstva, da so bili predvsem v prvem polletju zastoji v prodaji doma in bi se v primeru zmanjšane izvoza zaloge še bolj povečale. Največ so izvoz povečale Železarna Jesenice, Tehnični biro, Iskra TOZD Bl. Dobrava, Lesno galanterijski obrat in Gorenjska oblačila, medtem ko Zarja TOZD IPI, ki je planirala visok izvoz, sploh ni izvažala v letu 1976.

Odstopanje od srednjeročnega načrta je bilo prisotno tudi na področju investicijske dejavnosti, ta je namreč dosegla le 72 % realizacije planiranih investicij.

Planirana vrednost investicij za leto 1976 je bila po predvidenih delovnih organizacij 887.135 tisoč din.

Vsekakor je bil eden od največjih uspehov na področju investicijske dejavnosti, ne le v občinskem temveč tudi v republiškem merilu, izgradnja nove hladne valjarne v Železarni. Med ostalimi večjimi investicijami v naši občini so bile izvršene še: skladiščna hala Universal, s pripadajočo opremo, novogradnja proizvodnega obrata Gorenjskih oblačil TOZD Jesenice, ki je v zaključni fazi in izgradnja toplovoda.

V družbenem načrtu smo se obvezali, da bodo vse oblike porabe, razen investicij, rasle počasneje od družbenega proizvoda. Razmerja v delitvi pa kažejo, da se dogovorjenih predpostavk nismo držali. Delež osebnih dohodkov in skupne porabe je porasel iznad predvidenega. Ob nizki stopnji realne rasti proizvodnje postajajo tako osebni dohodki vse manj odvisni od dosežene družbene produktivnosti in ustvarjenega dohodka, vse bolj pa se ravnaajo po gibanju življenjskih stroškov.

Življenjski stroški so po podatkih Zavoda za statistiko porasli okrog 16 %, medtem ko so nominalni neto osebni dohodki v naši občini porasli za okrog 18 % in so tako realni osebni dohodki na zaposlenega porasli za okrog 2 %, kar ni v skladu z rastjo produktivnosti dela.

Posledica prehitrega naraščanja osebnih dohodkov se v skupni porabi odraža v dotoku finančnih sredstev za posamezne interesne skupnosti. Vse tiste SIS, ki imajo za osnovo prispevka bruto osebne dohodke so do konca leta presegle planirana sredstva. Tiste SIS pa, ki imajo za osnovo dohodek oziroma »kori-

stitev (11. obrok) za telovadnico ŽIC, financirala izločanje stene delavske univerze in ureditev igrišča centra srednjih šol Jesenice, pokritje hodnika iz osnovne šole Prežihov Voranc oziroma Tone Cufar v telovadnico, izgradnjo skladišča za ozimnico in butansko postajo ter izdelavo načrtov za adaptacijo osnovne šole Mojstrana.

V okviru skupnosti otroškega varstva bo v letu 1977 delavkam zagotovljeno nadomestilo OD za podaljšan porodniški dopust, ki bo trajal 141 dni. Postopno bo zagotovljen minimalni obseg porodniškega dopusta tudi kmetijskim proizvajalkam. Zagotovljena bo pomoč za opremo za vse novorojence po sedaj veljavnih kriterijih in višini, ko bo usklajena s splošnimi gibanji.

Denarne dajatve za vzdrževanje otrok (otroški dodatek, dodatek za kmečke otroke, posebni dodatek za otroke, ki imajo edinega hranilca in za težje prizadete otroke) bodo izplačevane najmanj za enako število otrok kot v preteklem letu in v višini, ki bo usklajena z rastjo življenjskih stroškov.

Opravljen bo prenos financiranja vzgojno-varstvene dejavnosti iz občinske izobraževalne skupnosti na skupnost otroškega varstva v celoti.

Skupnost bo organizirala še nekatere druge naloge, kot so vzgojni programi za otroke, ki niso vključeni v vzgojno-varstvene zavode, vključevala bo duševno prizadete otroke v vzgojno-varstvene zavode, sofinancirala bo letovanje predšolskih otrok in druge humanitarne akcije.

Skupnost bo proučila in opredelila ustreznost obstoječega sistema dela vzgojno-varstvenih zavodov glede na delovni čas, oblike storitev, kriterije cen, kriterije sprejemanja otrok, razvijanje vzgojno-varstvenih zavodov v centre predšolske vzgoje.

Skupnost bo odplačevala anuitete od najetih posojil iz prejšnjih let.

Z investicijskim programom, ki je bil sprejet s srednjeročnim planom bo skupnost nadaljevala tako, da bo v letu 1977 zgrajen vzgojno-varstveni zavod na Koroški Beli s kapaciteto 140 otrok, v Kr. gori bo sofinancirana ureditev — razširitev vzgojno-varstvenega zavoda, v okviru možnosti bodo izvedene priprave za dozidavo kapacitet za varstvo dojenčkov pri vrtcu Julke Pibernik na Jesenicah.

V okviru skupnosti socialnega skrbstva bodo delovni ljudje zagotavljali ustrezno stopnjo socialne varnosti za otroke in mladoletnike, za katere ne skrbijo starši, ali katerih starši ne morejo v zadostni meri zagotoviti pogojev za normalno rast in življenje, otroke in mladoletnike, prizadete v telesnem in duševnem razvoju, odrasle invalidne osebe in osebe, ki so potrebne družbene pomoči, osebe, ki nimajo zadosti sredstev za preživljanje ter za druge občane, ki rabijo socialno pomoč.

Skladno s tem bo skupnost socialnega skrbstva nudila družbeno denarno pomoč vsem tistim občanom, ki so za delo nespособni, brez premoženja in nimajo pravic do dohodkov po drugih predpisih, zavodsko varstvo otrokom in mladoletnikom v vzgojnih zavodih in zavodih za usposabljanje, zavodsko varstvo odraslim v socialnih zavodih in posebnih socialnih zavodih, pomoč razvojni motenim otrokom in mladoletnikom pri rehabilitaciji ter razvrščanju, pomoč pri urejanju odnosov med starši in otroci po razvezah zakonske zveze, skrbništvo mladoletnih in odraslih oseb, katerim je delno ali popolnoma odvzeta opravilna sposobnost ter pomoč družbeno neprilagojenim osebam.

Skupnost bo razvijala sistem solidarnosti za redno dejavnost socialnega skrbstva, kot tudi za skupno dogovorjene naloge na nivoju SR Slovenije. Hkrati si bo prizadevala za nadalje urejanje socialnega zavoda dr. Franceta Berglja in za racionalno investiranje v socialnem skrbstvu.

Skupnost bo tudi sodelovala pri organizaciji službe za pomoč in nego na domu.

Temeljna naloga vseh dejavnikov na področju telesne kulture v letu 1977 bo zagotoviti možnost za aktivno in redno udeleževanje čimvečjemu številu občanov. Še nadalje se bo prizadevalo, da telesna kultura postane sestavni del vseh občanov v vsakodnevnem življenju, ki tako lahko prispeva k boljšemu zdravstvenemu stanju, delovnim in obrambnim sposobnostim, vzgoji, smotrnejšemu koriščenju prostega časa, osebnemu zadovoljstvu in oblikovanju celovite človekove osebnosti.

Skupnost bo nadaljevala z ustvarjanjem pogojev — telesno-kulturnih objektov. Zavzemala se bo, da objekti resnično postanejo odprti in dostopni vsem občanom. Obveznosti, ki izhajajo iz te usmeritve so odplačilo anuitet za športno halo, za opremo pokritega kopališča in telovadnice pri ŽIC.

Z izvajalci telesne kulture bo skupnost poskrbela za vzgojo še novih amaterskih kadrov, brez katerih ni mogoče uresničevati široke telesne kulture. Ta skrb bo najbolj usmerjena na smučarski šport in ostale prioritete panoge.

Skupnost bo zagotavljala sredstva za osebne dohodke delovne skupnosti za vzdrževanje objektov, ter za profesionalni kader pri izvajalcih telesne kulture. Del sredstev bo zagotovila tudi za amaterske športne delavce (vaditelje, učitelje, trenerje).

V programu vrhunskega in tekmovalnega športa bo organizacija vadbe prve selekcije — učenci od 1. do 4. razreda osnovnih šol v smučarskem športu, kjer bo zajeta celotna populacija, zainteresirana za smučanje. Poudarek na selekcijah bo tudi v ostalih prioritetenih panogah. Ostala tekmovalna aktivnost bo organizirana v okviru odobrenih novih sistemov tekmovanj.

organizirana tekmovanja med šolskimi športnimi društvi v različnih panogah in prav tako občinske lige v športnih panogah, kjer obstaja zanimanje za dejavnost. Tak interes pa obstoja v odbojki, nogometu, košarki, namiznem tenisu in še drugih panogah.

Del sredstev bo usmerjenih v tekoče in investicijsko vzdrževanje. Domovi TVD Partizan, šahovski, strelski dom in drugi objekti terjajo za svojo funkcionalnost sredstva za električno energijo, ogrevanje, čiščenje itd. Nekaj sredstev bo vloženi v investicijsko vzdrževanje že začeti del pri TVD Partizan Žirovnica in dom TVD Javornik.

Skupnost bo tudi v letu 1977 sofinancirala nekatera velika tekmovanja — polete v Planici, Pokal Vitranc, Evropsko mladinsko prvenstvo ter pomembne masovne manifestativne prireditve.

Za uresničevanje vseh nalog bo skupnost sklenila posebne dogovore z vsemi izvajalci — nosilci telesnokulturne dejavnosti v naši občini.

Skladno z ustavno opredelitvijo kulture in njenih dejavnosti bo občinska kulturna skupnost v letu 1977 izvajala tiste naloge, ki so nepogrešljiv del vsakodnevnega življenja ter hkrati sestavina združenega dela. Svojo dejavnost in sredstva bo kulturna skupnost usmerila v uresničevanje naslednjih nalog:

Na knjižničnem področju je preko občinske knjižnice Jesenice in njenih podružnic potrebno širiti dobro knjigo, organizirati potujočo knjižnico, povečati knjižni fond vsaj za 1100 zvezkov, izposoditi 65.000 knjig v vseh oddelkih in podružnicah, v KS Rače zagotoviti primeren prostor za ureditev podružnice; hkrati je treba nadaljevati z založniško dejavnostjo pri DPD Svoboda Tone Cufar in v pripravi za četrto številko zbornika Jeklo in ljudje.

Varstvo kulturne dediščine bo izvedeno preko zavoda za spomeniško varstvo Kranj in zgodovinskega arhiva — enota za Gorenjsko, ki obsega registriranje, dokumentacijo, evidenco, topografski popis, konservatorske ogleda na terenu, kontrolo nad spomeniško varstvenimi posegi, intervencijske posege na ogroženih kulturnih spomenikih ter akcije: mikrofilmanje dokumentacije kulturnih spomenikov, nadaljevanje obnove Liznikove hiše v Kranjski gori in ureditev neposrednega okolja Prešernove rojstne hiše v Vrbi. Zgodovinski arhiv bo postopoma usposobil arhivsko skladišče na Jesenicah in organiziral uporabo gradiva.

Gledališka dejavnost bo organizirana preko amaterskega gledališča Tone Cufar, ki bo z lastnimi skupinami pripravilo 4—5 premier in organiziralo 4—5 gostovanj poklicnih in amaterskih gledaliških skupin ter nudilo tehnične usluge za ostalo privedeno dejavnost.

Dejavnost in razvoj kulturno-umetniških društev in samostojnih skupin, združenih v ZKPO Jesenice, bo organizirana v okviru 261 raznih prireditelj in 10 celovečernih koncertov tujih kvalitetnih glasbenih skupin. Zveza in društva bodo v organiziranih oblikah utrjevala, poglobljala in širila glasbeno in filmsko vzgojo preko glasbene mladine in šolskih kulturnih društev. Svoje dosežke bodo posredovala tudi v širši slovenski prostor in zamejskim Slovencem.

Poleg tega bo skupnost organizirala stalno izobraževanje kulturnih animatorjev in delegatov ter tako spodbujala kulturne navade in potrebe delovnih ljudi in občanov ter opravljanje drugih strokovnih nalog; financiranje najemnine in vzdrževanje kulturnih domov in prostorov v občini, sofinanciranje muzejske in zgodovinske dejavnosti. Tehničnega muzeja Železarne Jesenice, zgodovine NOB in revolucije.

Občinska kulturna skupnost bo prevzela tudi naloge v okviru kulturne skupnosti Slovenije, ki obsegajo:

- **skupne naloge** na založniškem in knjižničnem področju, gledališkem glasbenem, likovnem in galerijskem področju, za proizvodnjo kratkih in celovečernih filmov, za dejavnost italijanske in madžarske narodnostne skupnosti, za dejavnost in kulturno življenje Slovencev zunaj SR Slovenije. Kulturne stike in izmenjave (po sporazumu) z drugimi narodi in narodnostmi, za delovanje republiških društev in raziskovalno delo, za naložbe v kulturne prostore, pomoč manj razvitim za vzdrževanje obveznih strokovnih služb in knjižničarstva.

- **program vzajemnosti**, ki vključuje dogovorjeni delež za dejavnost širšega družbenega pomena, ki jo opravljajo določene kulturne delovne organizacije,

- za obogatitev radijskega in TV sporeda RTV Ljubljana.
- V tem letu predvidevamo, da bo **skupnost za zaposlovanje** lahko izvajala vse tekoče in standardne naloge v enakem obsegu, kot jih je v preteklem letu in da bo tudi izvedla tiste regionalne in občinske naloge, ki se bodo zaradi spremenjenih situacij pokazale kot nujne.

Več pozornosti bomo namenili samoupravnemu planiranju in spremljanju realizacij sprejetih srednjeročnih planov, v zvezi s tem pa tudi proučevanju ustreznosti gospodarjenja glede na domače kadrovske potencialne in njihov razvoj.

Na področju **zaposlovanja** bomo še več skrbi namenili kandidatom za zaposlitev, posebno pa invalidnim osebam, ki jim v okviru novo sprejetega zakona in seveda ob zadostnih finančnih sredstvih lahko najdemo oz. ustvarimo ustrezne rešitve. Pomembna bodo tudi naša prizadevanja v zvezi z evidentiranjem naših delavcev, zaposlenih v tujini in uvajanju sistema postopkov pri njihovem vračanju. Nadaljevali bomo tudi s stro-

veš, da je to, kar ti predlagam, v celoti v skladu s tvojimi željami. Zato ti predlagam, da se s tem strinjaš. Če ti ne ustreja, mi to sporoči. Če ti ustreja, mi to sporoči. Če ti ne ustreja, mi to sporoči. Če ti ustreja, mi to sporoči.

vsem na srednjeročnih načrtih krajevnih skupnosti, ob upošte-
vanih nerealiziranih obveznostih iz plana 1973-1976. Do konca
leta 1977 bo tudi organizirana v okviru komunalne skupnosti
posebna samoupravna enota za upravljanje in oddajanje stavb-
nega zemljišča, ki bo pripravila in sprejela ustrezen samoupravni
sporazum in na osnovi tega plan za urejanje in oddajanje stavb-
nih zemljišč.

Na stanovanjskem področju bodo stanovanjska skupnost in
ostali pristojni organi podvzeli nadaljnje ukrepe za obvladovanje
cen stanovanjske graditve, predvsem pa za večjo racionalizacijo
stanovanjske graditve.

V letu 1977 homo morali zagotoviti tudi vse pogoje za kom-
pleksno dograditev Centra II. na Jesenicah (ureditev hudourni-
ka, obvozne ceste in komunalne naprave s potrebnimi parkirišči).

Na področju prostorskega razvoja in ohranjanja okolja si
bomo prizadevali za realizacijo vseh nalog, ki jih predvideva
odlok o sprejetju smernic za urbanistično planiranje, kajti ohran-
jevanje okolja predstavlja danes eno od osnovnih in nujnih
nalog človeka.

Najpomembnejše naloge s področja urbanističnega planira-
nja v letu 1977 so:

- nadaljevanje dela pri novelaciji urbanističnega programa
občine Jesenice
- nadaljevanje izdelave urbanističnega načrta za mesto
Jesenice, s posebnim oziranjem na predvideno lokacijo Karavan-
skega predora pri Hrušici in povezovalnih cest
- izdelava prometne študije na Jesenicah
- izdelava regionalne komponente urbanističnega progra-
ma skupno z občino Radovljica
- izdelava načrta izdelave zaklonišč
- izdelava zazidalnih načrtov
- izdelava kmetijsko prostorskega plana
- nadaljevanje raziskav vodnih virov.

Pri urbanističnem planiranju bo poudarjena skrb za človeko-
vo okolje z določitvijo kriterijev za varstvene režime na posamez-
nih področjih na eni strani, na drugi strani pa za objektivno mož-
no zmanjšanje virov zoenja obstoječih rezervatov na pod-
ročju prometne infrastrukture.

V. INVESTICIJE

Upoštevajoč letošnji skromni realni porast investicij, na-
črtujemo 7,3 % rast investicij v letu 1977. Pomembno je tudi to,
da bo približno dve tretjini od skupnih sredstev vloženih v opre-
mo, kar bo bistveno izboljšalo tehnično opremljenost, ki je v naši
občini pri večini, predvsem v manjših delovnih organizacijah
(obrtni), že zastarela.

Po podatkih, ki smo jih dobili od OZD in TOZD, planirajo
delovne organizacije kljub stalnim težavam in težkim gospodar-
skim pogojem v letu 1976, naslednje investicije v osnovna
sredstva v letu 1977 s skupnim zneskom 681.125.000 din.

Viri financiranja	Znesek	Odstotek
Skupno investicij	681.125.000	100
Lastna sredstva	359.069.000	52,7
Kredit	249.981.000	36,7
Drugi viri	72.075.000	10,6

Podrobna razčlenitev planiranih investicij po delovnih orga-
nizacijah pa je prikazana v prilogi.

VI. SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI

Samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih de-
javnosti bodo v naslednjem letu izvajale naloge opredeljene v sa-
moupravnih sporazumih o temeljnih planov 1976-1980, ki so še v
razpravi v zruženem delu in ki predvidevajo in opredeljujejo
predvsem tiste prednostne naloge oziroma dejavnosti, ki najbolj
neposredno vplivajo na večanje produktivnosti celotnega zdru-
ženega dela oziroma take skupne naloge, ki prispevajo k celovi-
tejši socialni varnosti delovnih ljudi in občanov.

Skladno s cilji poglobljanja samoupravnih odnosov bodo sa-
moupravne interesne skupnosti v letu 1977 okrepile samoupravni
sistem, analizirale delovanje delegatskega sistema in njegovo
učinkovitost, zlasti z vidika uveljavljanja neposrednih interesov
zruženega dela pri oblikovanju programov in cen ter določanje
kvalitete storitev za posamezno dejavnost, to pa pomeni njihovo
večjo povezanost z zruženim delom in krajevnimi skupnostmi
ter doslednejše uresničevanje prioritarnih nalog iz samoupravnih
sporazumov o temeljnih planov v obdobju 1976-1980.

Samoupravna stanovanjska skupnost bo skupaj s krajevnimi
skupnostmi in krajevnimi konferencami SZDL skrbela za nada-
ljevanje akcije na področju oživiljanja delovanja hišne
samouprave (zbori stanovalcev in hišni sveti), s posebno odgo-
vornostjo pa bo še vnaprej udeležena v postopku dogovarjanja
cen stanovanjske graditve in na področju gospodarjenja stano-
vanjskega sklada v mejah razpoložljivih sredstev. Preko podpisa-
nega samoupravnega sporazuma o združevanju in usmerjanju
stanovanjskih sredstev za obdobje 1977-1980 pa bo stanovanj-
ska skupnost udeležena tudi v sofinanciranju delovanja komu-
nalne skupnosti in graditve dijaških in študentskih domov.

Program izgradnje družinskih stanovanj v letu 1977:

- a) družbeni sektor
- 91 stanovanj v stolpnici S-1 (Plavž I)
- 84 stanovanj v stolpnici S-2
- 24 stanovanj v stolpici Koroška Bela

- 199 stanovanj
- b) zasebni sektor
- predvidevamo, na podlagi lokacijske in gradbene dokumen-
tacije, da bo zgrajenih 90 stanovanj.

Od skupnega števila novozgrajenih družbenih stanovanj bo s
sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč predvidoma
zgrajenih 45 stanovanj, del teh sredstev pa bo namenjenih za
delno nadomestitev stanarine socialno šibkim nosilcem stano-
vanjske pravice.

- Priprave za nadaljnjo stanovanjsko gradnjo:
- Center II. Jesenice (Carinarnica-Pošta - I. faza) 420 stanovanj
- Mojstrana, zazidalni načrt Mojstrana B - stolpiči 18 stanovanj
- Koroška Bela 72 stanovanj
- Žirovnica
- Podmežaklja
- Moste - individualna gradnja

Od teh pripravljenih projektov se predvideva začetek del v
letu 1977 na področju Centra II, Mojstrana - 12 stanovanj,
trojčki v Kr. gori.

Samoupravna komunalna skupnost, ki je bila ustanov-
ljena v letu 1976, bo naloge v letu 1977 usmerila predvsem na
sprejem samoupravnih aktov, ki bodo urejali merila financiranja
komunalnih dejavnosti ter usklajevala najpomembnejše komu-
nalne investicije.

Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred po-
žarom bo v letu 1977 usmerila in izvajala svoje delovanje tako,
da bo zagotavljala požarno preventivno dejavnost z vsemi ukrepi
za zmanjševanje in odpravljanje vzrokov za nastanek požara.
Skrbela bo za urjenje poklicnih in prostovoljnih gasilcev z vsi
razpoložljivo opremo in sredstvi ter popularizacijo te dejavnosti s
širjenjem kroga aktivnih gasilcev in vključevanjem mladine v
prostovoljna gasilska društva.

Za uspešno izvajanje naštetih dejavnosti bo skupnost v letu
1977 izdelala občinski načrt varstva pred požarom in skrbela za
njegovo izvedbo, pričela z obnovo gasilskih domov, nabavila
najnujnejšo gasilsko opremo ter zbirala sredstva za nabavo
dražje gasilske opreme, ki se bo predvidoma nabavila v letu 1980.

Področje vzgoje in izobraževanja bo v letu 1977 usmer-
jeno k ustvarjanju družbeno-ekonomskih in političnih pogojev,
na podlagi katerih se bo uveljavilo kot del zruženega dela in kot
produktivni dejavnik, kar bomo dosegli z uveljavljanjem dohod-
kovnih odnosov, ki so osnova za neposredno družbeno-ekonom-
sko zvezo med delavci v združenem delu in osnova za izenače-
vanje družbeno-ekonomskega položaja delavcev na področju
vzgoje in izobraževanja.

Stremeti moramo k poglobljanju idejnosti vzgojno-izobraže-
valnega procesa, usposabljanja mladine in odraslih za naloge na
področju splošne ljudske obrambe in samozaščite ter varovanju
zdravega okolja.

Cilji, katerim bomo posvečali pozornost so še razvijanje
male šole, vzgojno-izobraževalne dejavnosti, ki sloni na načelih
celodnevne osnovne šole, zmanjšanje osipa v osnovni šoli in po-
večanje kvalitete osnovnošolskega izobraževanja in vzgoje, iz-
boljšanje kadrovskih in materialnih pogojev vzgoje in izobraže-
vanja v osnovnem in srednjem šolstvu ter pospešen razvoj pre-
oblikovanja usmerjenega izobraževanja.

V okviru dejavnosti izobraževalne skupnosti bo v skladu s
temi cilji organizirana 120-urna mala šola, za vse otroke pred
vstopom v osnovno šolo, ki niso zajeti v vzgojnovarstvenih za-
vodih. V učnovzgojni proces bo vključenih 3.129 učencev v 121
odd., 320 učencev - vozačev bo vključenih v varstvo, število
učencev v podaljšanem bivanju bo poraslo od 76 na 150, kar
pomeni 4,79 % vseh osnovnošolskih otrok.

Delavski univerzi bodo zagotovljeni temeljni pogoji za delo s
tem, da bodo na razpolago sredstva za osebne dohodke za splošno
programsko in organizacijsko dejavnost, sredstva za program
osnovnega izobraževanja odraslih, za šolo za življenje ter za
družbeno izobraževanje pedagoških in andragoških delavcev.

Dejavnost glasbene šole bo financirana tako, da bodo
zagotovljena sredstva za osebne dohodke pedagoških delavcev.
Sofinanciran bo nakup učbenikov in šolske prehrane za
socialno šibke otroke ter šolske malice vsem učencem v višini 5,00
din mesečno, zagotovljene bodo štipendije za pedagoški poklic 60
študentov in dijakov, 5 učiteljev pa bo vključenih v dokvalifika-
cijo.

Za odplačilo anuitete za investicije v osnovnošolski prostor
bo usmerjeno din 1.250.000, za gradnjo novih kapacitet v šolskem
centru na Plavžu pa bo skupnost v letu 1977 namenila 2.000.000
din.

Zagotoviti bo potrebno postopno izenačevanje pogojev in
možnosti šolanja vseh otrok v SR Sloveniji, tako da se bodo
združevala sredstva za solidarnostni program občinskih izobra-
ževalnih skupnosti, ki je opredeljen z minimalnimi standardi za
to področje.

Poleg navedenih nalog bo izobraževalna skupnost prevzela
še nekatera investicijsko-vzdrževalna dela oziroma obveznosti v

giranu davčno osnovno, pa planiranih sredstev zaradi neugodnih
gospodarskih gibanj niso dosegli. V primerjavi s planiranimi
sredstvi so samoupravne interesne skupnosti dosegle naslednje
dohodke (v indeksih):

Skupnost otroškega varstva	107,4
Občinska izobraževalna skupnost	101,2
Kulturna skupnost	101,3
Telesno kulturna skupnost	104,0
Skupnost socialnega skrbstva	102,4

Samoupravne interesne skupnosti so naloge uresničevale
skladno s sprejetimi načrti. Njihovi rezultati bodo obdelani v
analizi družbenega načrta za leto 1976.

Splošna poraba se je gibala v mejah kriterijev družbenega
dogovora in v skladu s proračunom občinske skupščine, ki je
realiziran 97,8 %.

II. TEŽIŠČE POLITIKE DRUŽBENO EKONOMSKEGA RAZVOJA OBČINE V LETU 1977

1. Nadaljnje razvijanje samoupravnih družbenih odnosov

V letu 1976 so delovni ljudje v temeljnih organizacijah zdru-
ženega dela in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih
reševali vrsto izredno zahtevnih nalog na področju samoupravl-
janja in pri tem dosegli pomembne uspehe (razprave o zakonu o
združenem delu, samoupravno planiranje, dohodkovni odnosi
itd.), zato se bo delo na uveljavljanju ustavnih načel, predvsem
pa zakona o združenem delu, nadaljevalo tudi v letu 1977.

Samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje
bomo razvijali kot obliko ekonomske in politične oblasti vseh
delovnih ljudi in občanov. Za doseg te ciljev bomo nadaljevali
z izpopolnjevanjem samoupravnega sistema v temeljnih in dru-
gih organizacijah, z izpopolnjevanjem sistema samoupravnega
planiranja in spremljanja realizacije planov, z doslednim izjaja-
njem samoupravnega dogovarjanja in svobodne menjave dela, z
razvijanjem integracijskih procesov na principu dohodkovnih
odnosov in z nadaljnjo krepitvijo delegatskega sistema v delov-
nih organizacijah samoupravnih interesnih skupnostih in krajev-
nih skupnostih.

2. Krepitev ljudske obrambe, varnosti in družbene samo-zaščite

Za nadaljno krepitev in razvoj ljudske obrambe bomo pred-
vsem nadaljevali z organiziranjem ljudske obrambe na vseh rav-
neh.

Iz programskih zasnov dograjevanja obrambnih priprav za
splošno ljudsko obrambo si bomo prizadevali:

- s področja ljudske obrambe intenzivno nadaljevati z
usklajevanjem obrambnih priprav z novim zakonom o ljudski
obrambi SRS, nadaljevati z dopolnjevanjem obrambnih načrtov
v TOZD, KS, SIS in v družbenopolitični skupnosti;
- dopolniti vojne zveze, službo OJOA pa reorganizirati v
skladu z novimi navodili, tako da bo v le-to zajeto celotno
območje občine.

Na področju civilne zaščite bomo posvetili večjo pozornost
predvsem njeni nadaljnji organiziranosti, kadrovski izpopolnitvi
in opremljanju njenih štabov in enot. Skladno z razvojem bomo
pripravili in sprejeli potrebne dokumente.

Na področju družbene samozaščite bomo nadaljevali z orga-
nizacijo celovitega varnostnega sistema v smislu ustavnih pravic
in svobod, varovanja premoženja, varnosti v prometu in po-
žarne varnosti.

Pri nadaljevanju krepitve teritorialne obrambe si bomo
prizadevali za izvedbo posebnega programa vzgoje, urjenja in
opremljanja pripadnikov enot in štabov teritorialne obrambe v
vseh strukturah. Posebno skrb bomo posvetili tudi vzgoji in
urjenju mladih prostovoljcev. Ustanovili pa bomo tudi politične
aktivne v enotah teritorialne obrambe.

3. Razvoj kvalitetnih dejavnikov v gospodarjenju

Uresničevanje dogovorjenih temeljnih razvojnih usmeritev v
srednjeročnem načrtu in dogovoru o osnovah plana razvoja obče-
ne v obdobju 1976-1980 zahteva krepitev materialne osnove
temeljnih organizacij združenega dela. S tem namenom načrtuje-
mo:

- večjo rast dohodka temeljnih in drugih organizacij, pred-
vsem s povečanjem produktivnosti dela, vzpodbujanjem boljkega
gospodarjenja in zmanjšanjem porabljenih sredstev;
- povečanje investiranja na tistih področjih reprodukcije,
ki bodo zagotavljala z družbenim planom in dogovorom o osno-
vah plana razvoja občine predvidene strukturne premike;
- realno rast družbenega proizvoda celotnega gospodarstva
občine za okoli 10 %, kar bo z ozirom na povečane nove proizvo-
dne objekte in investicije v osnovna sredstva možno doseči;
- rast zaposlenih v združenem delu za okoli 3 %, s tem, da
bo zaposlovanje intenzivnejše v gospodarstvu, kjer naj bi se
povečalo za okoli 2,3 %;
- rast realnih osebnih dohodkov na zaposlenega za okoli
2 %, s tem, da bo dan večji poudarek rasti osebnih dohodkov, ki
bodo rezultat povečanja produktivnosti dela;

V letu 1976 se je povečala intenzivna družbena aktivnost v
vešjavljanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v te-

- rast produktivnosti dela za okoli 8 %;
- počasnejšo rast sredstev za zadovoljevanje osebnih, skup-
nih in splošnih potreb od rasti družbenega proizvoda;
- rast investicij v osnovna sredstva gospodarstva za 7-8 %.

III. MOŽNI OKVIRI RAZVOJA V LETU 1977

Ocena gospodarske rasti v letu 1977 izhaja iz letnih planov
delovnih organizacij v naši občini, ki slonijo na podatkih o gospo-
darskih gibanjih ob koncu leta 1976 in na prehodu v leto 1977, na
možnostih za povečanje proizvodnje v obstoječih in novih proiz-
vodnih zmogljivostih ter na pričakovanem povpraševanju na do-
mačem in tujem trgu, na boljšem izkoriščanju proizvodnih zmog-
ljivosti in nadaljevanju stabilizacijskih naporov.

Na osnovi ocenjenih podatkov načrtujemo naslednjo
rast družbenega proizvoda po panogah v letu 1977:

PANOGA	Ocena 1976	Plan 1977	Indeks
Industrija	1.156.811	1.501.775	129,8
Kmet. in gozdarstvo	9.056	9.268	102,3
Gradbeništvo	201.706	221.180	109,7
Promet in zveze	48.448	58.624	121,0
Trgovina	64.004	79.610	124,4
Gostinstvo in turizem	40.811	51.048	125,1
Obrt	91.006	101.731	111,6
Stan. komunalna dejavnost	35.989	38.444	106,8
SKUPAJ	1.647.831	2.061.680	125,1

Delovne organizacije načrtujejo 25 % rast družbenega pro-
izvoda v letu 1977. Tako visok porast družbenega proizvoda je v
glavnem pogojen z aktiviranjem novih proizvodnih kapacitet
(Železarna - hladna valjarna, Universal) delno pa so delovne
organizacije vgradile v načrtovani družbeni proizvod rast cen
(inflacijski faktor), tako da predvidevamo, da se bo gibala realna
rast družbenega proizvoda okoli 10 - 11 %, kar je tudi v skladu s
srednjeročnim načrtom. Spodnja tabela prikazuje primerjavo
planiranega družbenega proizvoda za leto 1977 s planiranim po
srednjeročnem planu za leto 1977.

	srednjeročni plan za 1977	plan 1977	Indeks
Industrija	1.294.780	1.501.775	116,0
Kmetijstvo in gozdarstvo	9.735	9.268	95,2
Gradbeništvo	195.346	221.180	113,2
Promet	51.740	58.624	113,3
Trgovina	125.110	79.610	63,6
Gostinstvo in turizem	44.661	51.048	114,3
Obrt	89.249	101.731	114,0
Stanovanjsko komunalna dejavnost	34.733	38.444	110,7
SKUPAJ	1.845.354	2.061.680	111,7

Delitev družbenega proizvoda:

	Ocena 1976		Plan 1977		Indeks
	znesek	str.	znesek	str.	
1	2	3	4	5	6
I. Sredstva OZD	1.168.926	70,0	1.457.134	68,1	124,6
– amortizacija	387.371	23,1	536.321	25,1	138,5
– sredstva za čiste OD					
in druge os. prejem.	593.615	35,6	678.502	31,7	114,3
– stan. prispevek					
za OZD	38.408	2,3	38.485	1,8	100,2
– ostanek dohodka	149.532	9,0	203.826	9,5	135,6
II. Drugi udeleženci					
v delitvi	500.968	30,0	681.974	31,9	136,1
– pogodbene obvez.	125.958	7,5	239.572	11,2	190,2
– zak. in samopr. dog.					
obveznosti:					
a) zak. obveznosti	20.039	1,2	25.970	1,2	129,6
b) prispevki SIS	113.553	6,8	139.784	6,7	123,1
– prispevki in davki					
iz OD	241.418	14,5	276.648	12,8	114,6

RAZDELJENI DRUŽB. PROIZVOD

	1.669.894	100,0	2.139.108	100,0	128,0
--	-----------	-------	-----------	-------	-------

Pri planirani delitvi družbenega proizvoda se razmerje sred-
stev, ki ostajajo delovnim organizacijam za 1,9 % poslabšuje, to
pa predvsem zaradi 90 % povečanja pogodbenih obveznosti (kre-
diti v industriji - hladna valjarna in turizmu): Razdeljeni druž-
beni proizvod vsebuje tudi planirane izgube v letu 1977 (hladna
valjarna 70.000.000 din - poizkusno obratovanje, ki se smatra za
pogonske stroške in se pokriva iz kreditov, hotel Kompas v
Kranjski gori 7.461.000 din in Elektro Žirovnica 87.000 din).

Delitev družbenega proizvoda v primerjavi s srednjeročnim planom: (0000)

	sred. plan za 1976	str.	ocena 76	str.	Indeks	sred. plan za 1977	str.	plan 1977	str.	Indeks
I. Sredstva OZD	1.220.872	73,2	1.168.926	70,0	95,7	1.350.191	73,2	1.457.134	68,1	107,9
- amortizacija	415.022	24,9	387.371	23,1	93,3	464.825	25,2	536.321	25,1	115,4
- neto OD	536.723	32,2	593.615	35,6	110,6	574.294	31,1	678.502	31,7	118,1
- stanov. prisp. za OZD	39.773	2,4	38.408	2,3	96,6	42.040	2,3	38.485	1,8	91,5
- ostanek dohodka	229.354	13,7	149.532	9,0	65,2	269.032	14,6	203.826	9,5	75,8
II. Drugi udeleženci v delitvi	447.759	26,8	500.968	30,0	111,9	495.163	26,8	681.974	31,9	137,7
- pogodbene obveznosti	110.089	6,6	125.958	7,5	114,4	130.015	7,0	239.572	11,2	184,4
- zak. in sam. dog. obv.	129.978	7,8	133.592	8,0	102,8	142.918	7,7	165.754	7,9	116,0
- prispevki in davki iz OD	207.692	12,4	241.418	14,5	116,2	222.230	12,1	276.648	12,8	124,5
Družbeni proizvod	1.668.631	100,0	1.669.894	100,0	100,1	1.845.354	100,0	2.139.108	100,0	115,9

V letu 1976 je bilo zaposlovanje ekstenzivno usmerjeno predvsem v družbenih dejavnostih, v gospodarstvu pa je stagniralo. Ker je zaposlovanje v družbenih dejavnostih v letu 1976 skoraj v celoti izpolnilo nezasedena delovna mesta, predvsem pa zaradi novih razširitev dejavnosti (celodnevna šola, izpopolnitve v

zdravstvu, strokovne službe v SIS, bančništvo - nove ekspoziture itd.), v letu 1977 ne bo naraščalo z enako stopnjo.

Predvidena rast zaposlenosti je v skladu s planirano rastjo zaposlovanja v srednjeročnem planu.

Na področju izvoza in uvoza smo v letu 1976 presegli planirane vrednosti. Pri tem pa je potrebno poudariti, da je bil tako velik izvoz v večji meri posledica izredno slabe konjunktore na domačem trgu. Gospodarske razmere na prehodu v leto 1977 kažejo, da se bodo v letu 1977 tržne razmere doma izboljšale, saj imajo delovne organizacije sklenjenih že vrsto naročil, zato tudi načrtujejo nižji obseg izvoza in to predvsem v industriji. Čeprav se skupni izvoz za leto 1977 zmanjšuje za 12 % z ozirom na preteklo leto pa je še vedno v mejah srednjeročnega načrta 1976 do 1980.

Delovne organizacije načrtujejo skoraj 44 % večji uvoz kot v letu 1976, pri tem pa odpade največji del na Železarno Jesenice, ki načrtuje zaradi aktiviranja hladne valjarne močno povečanje blagovne menjave in sicer za okoli 15 milijonov US \$.

Rast zaposlovanja po panogah v letu 1977

PANOGA	Ocena 1976	Plan 1977	Indeks
Industrija	7.569	7.719	102,0
Kmet. in gozdarstvo	80	80	100,0
Gradbeništvo	1.892	1.952	103,2
Promet in zveze	391	410	104,8
Trgovina	460	466	101,3
Gostinstvo in turizem	510	522	102,3
Obrt	863	897	103,9
Stanovanjsko kom. dejavnost	288	285	98,9
SKUPAJ GOSPODARSTVO	12.053	12.339	102,3

IZVOZ	Plan 1976	I-IX 76	Ocena 1976	Indeks ocena 76 plan 76	Plan 1977	Indeks plan 77 ocena 76
Železarna Jesenice	11.025.155	9.637.400	12.340.000	112	12.129.600	98,3
Zarja IPI	231.000	-	-	-	231.000	-
Iskra	3.700.000	2.650.323	3.085.773	83	1.536.000	49,8
LIP	200.000	17.000	24.571	12	57.143	232,6
Gorenjska oblačila	42.442	57.632	58.192	137	66.700	114,6
Tehnični biro	613.800	570.000	570.000	93	820.000	143,8
Klavnica	70.000	4.670	4.670	7	34.286	734,2
Lesnogalanterijski obrat	62.114	43.858	61.300	99	50.829	82,9
SKUPAJ	15.944.511	12.980.883	16.144.506	101,3	14.925.558	92,4

UVOZ	Plan 1976	I-IX 76	Ocena 1976	Indeks ocena 76 plan 76	Plan 1977	Indeks plan 77 ocena 76
Železarna Jesenice	35.000.000	18.649.000	29.000.000	82,9	41.835.926	144,3
Zarja - IPI	162.500	53.716	94.779	58,3	162.500	171,5
Iskra	468.000	299.052	468.000	100,0	562.000	120,1
LIP	22.000	40.000	40.000	181,8	22.000	55,0
Klavnica	6.400	-	-	-	-	-
SKUPAJ	35.658.900	19.041.768	29.602.779	83,0	42.582.426	143,9

IV. AKTIVNOST NA PODROČJU MATERIALNE PROIZVODNJE

Za uresničevanje ciljev, usmeritev in nalog, opredeljenih v družbenem načrtu in dogovoru o temeljih družbenega plana 1976 do 1980, bo v letu 1977 aktivnost na področju materialne proizvodnje usmerjena v reševanje naslednjih nalog:

Na področju industrije se bodo nadaljevale naloge na področju investicij po programu za leto 1977 in v skladu z dinamiko, ki jo predvideva srednjeročni razvoj.

Železarna Jesenice, ki je glavni nosilec tehničnega razvoja v naši občini planira prehod iz poizkusnega v redno obratovanje hladne valjarne Bela, dokončanje rekonstrukcije v valjarni žice in pričenja z novo veliko investicijo kontinuiranega vlijanja jekla (gredic). S prehajanjem na vse večjo stopnjo predelave jekla, se bo v Železarni povečevala produktivnost dela, obenem pa se bodo ustvarjali ugodnejši pogoji za povezovanje kovinske predelave na območju naše občine, v obrtno kovinskih delovnih organizacijah, katerim bodo dani ugodnejši pogoji za prehod na produktivnejši industrijski način proizvodnje.

Na področju elektroenergetike načrtujejo Savske elektrarne TOZD HC Moste nadaljevanje investicije pri črpalnem agregatu IV.

Na področju tekstilne konfekcije načrtuje delovna organizacija Gorenjska oblačila TOZD Jesenice dokončanje proizvodne hale in pričetek proizvodnje, ki bo omogočila zaposlitev nove ženske delovne sile.

Iskra TOZD BI. Dobrava načrtuje prehod na nov proizvodni program, ki bo zahteval nadaljno povečanje proizvodnih prostorov.

Trgovsko proizvodno podjetje Golica, TOZD IPI načrtuje v letošnjem letu spremembo proizvodnega programa in to predvsem v smeri razširitve programa.

TOZD Izolirka, obrat mineralnih vlaken Jesenice bo v letošnjem letu pripravil vso potrebno investicijsko dokumentacijo in izvršil vsa potrebna pripravljala dela za preselitev celotne dejavnosti na novo lokacijo na Hrušici. Na ta način bo zagotovil socialno varnost delavcev, istočasno pa razširil asortiman in povečal proizvodnjo za več kot 100 %.

Na področju gradbeništva bodo z integracijo SGP Sava in SGP Projektom omogočili hitrejši razvoj. Organizacije združenega dela s področja gradbeništva si bodo prizadevale za pospešeno vključevanje kvalitetnih gradbenih materialov in sodobno gradbeno tehnologijo. V letu 1977 bo sprejet tudi družbeni dogovor o industrializaciji v visokogradnjah in dogovor o racionalizaciji stanovanjske gradnje. Realizacija teh dveh dogovorov bo pomembno pozitivno vplivala predvsem na stanovanjsko gradnjo.

Na področju prometa in zvez si bodo delovne organizacije prizadevale predvsem za krepitev transportnih sposobnosti. Železniško gospodarstvo načrtuje pričetek rekonstrukcije železniške postaje Jesenice, ki je že dolgo ozko grlo za železniški promet. Rekonstrukcija se bo izvajala v več (3 oziroma 4) fazah, s pričetkom v letu 1977 in letno dinamiko 70-75 milijonov din. V prvi fazi je predvidena gradnja skladišča in zagotovitev zadostnih

tirnih dolžin za mednarodne vlake. Prostor za izgradnjo nadaljnjih 14 tirov bo zagotovljen v letu 1979.

Na področju cestne infrastrukture se bo nadaljevala izgradnja magistralnih in regionalnih cest. V letu 1977 se bodo izvajala glavna dela na magistralni cesti Podkoren - Rateče - državna meja, obvoznica Rateče do državne meje, povezava Podkoren - Kranjska gora in dokončanje rekonstrukcije ceste Javornik - Jesenice.

Od regionalnih cest pa se bo v letu 1977 pričela gradnja ceste Blejska Dobrava - Gorje.

Obnove in rekonstrukcije občinskih cest pa se bodo izvajale v okviru združevanja sredstev pri komunalni interesni skupnosti, ki bo v letnem programu konkretizirala naloge, pri tem pa bodo imela prednost nedokončana dela iz srednjeročnega plana 1973 do 1976.

Na področju zvez bomo nadaljevali s programom izgradnje telefonskih zvez in s prizadevanji za kvalitetno izboljšanje PTT storitev.

Akcijo za postavitev TV pretvornikov za II. TV program, ki je organizirana v OK SZDL in se je začela že v letu 1976, moramo nadaljevati v letu 1977 in jo realizirati.

Na področju kmetijstva in gozdarstva bo težišče kmetijske politike usmerjeno predvsem v:

- spodbujanje razvoja proizvodnega sodelovanja med kmetijskimi in gospodarskimi organizacijami
- spremljanje in spodbujanje samoupravnega organiziranja kmetov v kmetijski organizaciji združenega dela ter njihovega medsebojnega združevanja

- večjo povezavo vseh gospodarskih dejavnosti, ki so posredno ali neposredno vezane na kmetijsko proizvodnjo

- večjo skrb za pravilno rabo kmetijskih zemljišč in ohranitev kmetijskega prostora (prostorski plan in odlok o zaščitenih kmetijah).

- preusmerjanje kmetij v smeri pospešenega razvoja živinoreje.

Predvidene investicije v zasebno kmetijstvo v letu 1977 bodo znašale po predračunski vrednosti 3.000.000 din, od tega bo približno polovica kreditov. Poudarek pri naložbi investicij bo predvsem za novogradnje in adaptacije hlevov, gradnje silosov in drugih gospodarskih objektov ter nakup plemenske živine. Manjši del investicij bo šel za nakup kmetijske mehanizacije.

Pašne skupnosti bodo vlagale sredstva, ki jih dobijo kot dohodek iz gozdnih površin nazaj v pašne površine. Za urejanje pašnikov (ograje, čiščenja, gnojenje, napajalna korita in popravila obstoječih zgradb) so predvidene investicije v višini 200.000 din. S svojimi finančnimi sredstvi, združenimi s sredstvi, ki jih bo v ta namen dala kmetijsko zemljiška skupnost, se bosta po programu v letu 1977 uredila in obnovila dva pašnika in to pašnik v Ratečah in pašnik pašne skupnosti Planina pod Golico. Z investicijami v zasebno kmetijstvo se bo povečal tudi fond goveje živine za 10 %. Predvideva se preusmeritev še nadaljnjih 15 kmetijskih gospodarstev. Na preusmerjenih kmetijah lahko pričakujemo 25 % povečanje tržnih viškov.

V letu 1977 je predvidena izgradnja gozdne ceste Valvasor - Polevc, kar bo pomembno za gozdni posek na tem območju. Gozdni posek pa bo v občini kot celoti nekoliko nižji kot ga predvideva gozdno gospodarski načrt in to predvsem zaradi zaprtosti gozdov.

Na področju obrti in drobnega gospodarstva bo v začetku naslednjega leta izdelan razvojni program te dejavnosti, v katerem bodo opredeljene glavne razvojne usmeritve značilne za našo občino. Drobno gospodarstvo, ki je bilo v zadnjih letih nenačrtno razvijano, mora prav temu problemu v naslednjem letu posvetiti največ pozornosti. Na področju kovinske obrti moramo doseči večjo povezanost z industrijo, ki je nosilec tehničnega napredka v naši občini.

Razvoj obrti v letu 1977 bo potekal predvsem v naslednjih smereh:

- v hitrejšem razvoju uslužnostnih obrtnih dejavnosti
- v tesnejši povezavi obrtnih dejavnosti, ki se opravljajo na industrijski način, z organizacijami združenega dela industrijskih panog.

Posebno pozornost je potrebno nameniti dodeljevanju ustreznih lokacij za objekte in poslovne prostore za tovrstne dejavnosti. Prav tako moramo stremeti k izboljšanju kadrovske strukture, ki je v obrtni dejavnosti še nezadovoljiva.

Sportmetal - zaradi prostorske utesnitve in izključne usmeritve v drobno galanterijo namerava v letu 1977 pričeti s I. fazo izgradnje novih prostorov. Proizvodnja v teh prostorih bo namenjena predvsem proizvodnji okovja za lesno industrijo. K tej dejavnosti pa bo v naslednjih letih dodano še gradbeno ključavničarstvo, katerega proizvodni program pa temelji v pretežni meri na potrebah kmetijstva.

Ljubljanske mlekarne - TOZD Klavnica Jesenice poleg manjših zamenjav opreme, ki bodo izvršene v letošnjem letu, je predvidena največja investicija v izgradnjo nove mesnice in stolpnici S-2 na Plavžu. TOZD bo v letošnjem letu pripravil tudi vse potrebne projekte za izgradnjo predelovalnega obrata na lokaciji sedanje klavnice.

V KOOP-u Mojstrana je bil s postavitvijo skladišča v preteklem letu uspešno rešen prostorski problem. Zato bo v letoš-

njem letu intenzivno nadaljeval z dopolnjevanjem strojne opreme. Osnovna usmeritev bo še nadalje predelava jekla iz Železarne (proizvodnja z izsekavanjem).

Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje bo v letošnjem letu zaključil izgradnjo toploводnega omrežja in pričel z vgrajevanjem priključkov za posamezne stavbe ter jih opremljati z grelnimi elementi.

V sodelovanju z vsemi ostalimi zainteresiranimi bo izvršil vse potrebne priprave za pričetek izgradnje stanovanjske soseske Center II.

Elim v letu 1977 nadaljuje s sprejeto usmeritvijo, t.j. montažno dejavnostjo in pa izdelavo posameznih elementov za elektroindustrijo. Razen nekaterih manjših zamenjav opreme ne predvideva večjih investicijskih vlaganj.

Lesnogalanterijski obrat in Dimnikarsko podjetje nameravata v letu 1977 z obstoječimi zmogljivostmi doseči planirane rezultate.

Komunalni servis predvideva v letošnjem letu opremo, nove zbiralnice za čistilnico in pa povečanje frizerskega salona na Plavžu.

Vodovod Jesenice je v zvezi z rekonstrukcijo železniškega vozlišča na Jesenicah prisiljen poiskati novo lokacijo za svojo delavnico. Da bo pa lahko izpolnil tudi tehnične in varnostne pogoje polnilnice tehničnih plinov, pripravljala dokumentacijo za preselitev celotne dejavnosti v Trebež. Že v letošnjem letu predvideva, da bo lahko pričel s pripravljalnimi deli. Nadaljeval bo z deli za preskrbo s pitno vodo in to na trasi Kr. gora - Podkoren, Tamar - Rateče in Jesenice - Javornik.

Kovinar Jesenice planira pričetek izgradnje delavniških prostorov, garaž in skladišč na Plavškem travniku poleg tega pa za ključek del na kolektorju in na pokopališču BI. Dobrava.

Na področju zasebne obrti so potrebna še nadaljnja prizadevanja za izboljšanje pogojev za razvoj obrti. V ta namen je potrebno zagotoviti ustrezen fond poslovnih prostorov v okviru načrtovanih stanovanjskih sosesk, zlasti za deficitarne obrtne dejavnosti. Kreditirani je potrebno to dejavnost pod ugodnejšimi pogoji, kar je v skladu z družbenim dogovorom, dosledno spoštovati lokacijsko razporeditev posameznih obrtnih delavnic, intenzivneje ustvarjati pogoje za ustanavljanje pogodbenih organizacij združenega dela ter drugih oblik združevanja dela in sredstev z združenim delom.

Na področju turizma in gostinstva se bodo v letu 1977 nadaljevala prizadevanja za uresničevanje sprejetega koncepta povezovanja v poslovno skupnost turističnega gospodarstva na območju občine Jesenice, kar bo pomembno pripomoglo k zboljšanju ponudbe turističnega gospodarstva v občini Jesenice. Turistična ponudba bo popestrjena tudi s pričetkom izgradnje prve faze žičnice in smučišče Vršč, katerih investitor bo HP Gorenjka. HP Gorenjka bo z vlaganjem dodatnih sredstev v gostinski objekt na mejnem prehodu Korensko sedlo izboljšala gostinske storitve v tem objektu, pričela pa bo tudi z izgradnjo gostinskega dela objekta športne hale pod Mežakljo, kakor tudi z nekaterimi rekonstrukcijami obstoječih objektov.

TOZD Žičnice bodo pripravile študijo o možnostih postavitve komercialnih žičnic na severnih pobočjih Vitranca na področju od Kr. gore do Rateč, z aktiviranjem žičnice, ki je bila doslej v Planici neizkoriščena (last TD Rateče) pa nameravajo že v naslednji zimski sezoni povečati svoje kapacitete žičnic.

TOZD Viator Jesenice bo pričel z zbiranjem vse potrebne dokumentacije za izgradnjo hotelskih kapacitet za predvideno hotelsko cono v Gozd Martuljku. Priprave bodo tudi potekale za izgradnjo počitniških domov odprtega tipa (Elektrotehne, IMP in Petrol Ljubljana). Zaradi stalnega naraščanja počitniških prikolice na komunalno neurejenih zemljiščih bo potrebno določiti mesto in združiti sredstva za ustrezno normalno opremljenost avtocampa.

Na področju trgovine še zlasti preskrbovalne bo glavna skrb posvečena nadaljnjemu povezovanju živilske proizvodnje (ABC, Pomurka, Ljubljanske mlekarne, KŽK), s katerimi se bodo vzpostavili močnejši dohodkovni odnosi.

Na področju investicijskih vlaganj bo v letošnjem letu TPP Golica začela s pripravami za gradnjo večje preskrbovalne trgovine na Plavžu in BI. Dobravi ter pričela s preurejanjem prostorov Železarne na Kor. Beli, od katerih jih bo odkupilo. Prostori bodo namenjeni za povečanje trgovskega centra na Koroški Beli.

TP Universal se bo letos usmerjalo k trdnjšim odnosom s proizvodnjo s ciljem preprečevanja nihanja prometa. Z dograjeno novo investicijo delovna organizacija načrtuje ugodnejše rezultate v letu 1977.

Posebno pozornost pa moramo posvetiti ustanovitvi sveta potrošnikov v občini, ki bo povezal svete potrošnikov v krajevnih skupnostih.

Na področju stanovanjske in komunalne dejavnosti bodo delovne organizacije prilagodile svoje delo zakonu o združenem delu in določilom zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena. Delovne organizacije s področja komunalne dejavnosti načrtujejo v letu 1977 predvsem boljše organizacijsko povezanost, ki bo izvedena v okviru samoupravnih interesne skupnosti za komunalno dejavnost. Ta skupnost bo naloge konkretizirala v srednjeročnem planu za obdobje 1977-1980 ter letnim planom komunalnih del za leto 1977, ki bo temeljil pred-

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA V LETU 1976

Z nakupom 172 novo zgrajenih stanovanjskih enot (stolpnice SG-2, S-3, S-4, Titova 96), s kombinacijami in zamenjavami je bilo v letu 1976 rešenih 246 prošelj prosilcev.

Kvalifikacijska struktura rešenih prosilcev po TOZD:

TOZD	NK PK	KV	VK	U-2, U-3	U-4	U-5	Skupaj	%
TALILNICE	10 (4,1)	51 (20,7)	8 (3,2)	—	2 (0,8)	71	28,9	
VALJARNE	3 (1,2)	27 (11,0)	3 (1,2)	1 (0,4)	—	34	13,8	
HL. PREDEL.	8 (3,2)	20 (8,1)	6 (2,4)	1 (0,4)	4 (1,6)	39	15,8	
VET	2 (0,8)	17 (6,9)	17 (6,9)	5 (2,0)	4 (1,6)	45	18,3	
DSSS	5 (2,0)	6 (2,4)	3 (1,2)	10 (4,1)	4 (1,6)	28	11,4	
UPOKOJENCI	—	—	—	—	—	29	11,8	
SKUPAJ	28	121	37	17	14	246		
%	11,4	49,2	15,0	6,9	5,7	100,0		

Iz tabele je razvidno, da je bilo rešenih 75,6 % prosilcev iz delavskega staleža, 12,6 % uslužbencev in 11,8 % upokojenec. Delitev novih in zamenjava dosedanjih stanovanj sta bili narejeni v začetku leta po vrstnem redu za leto 1975, naprej pa po vrstnem redu za leto 1976, ob upoštevanju želja, potreb, oz. socialno ekonomskega stanja prosilcev. Pri tem smo izhajali iz predpostavke, da se stanovanjski primanjkljaj (po številu in kvaliteti stanovanj) doseže poleg povečanja obsega novozgrajenih stanovanj tudi z večjo menjavo stanovanj po potrebah prosilcev. Problem pri delitvi stanovanj je bil pri delavcih z nižjimi osebnimi dohodki. Le-ti so odklanjali povsem nova stanovanja zaradi stroškov stanarine in centralne kurjave, istočasno pa zahtevali standardna stanovanja, ustrezna po površini in funkcionalnosti.

Ko analiziramo sedanjost stanovanjski fond po času in dinamiki izgradnje, ugotavljamo, da imamo pravzaprav več obdobij, v katerih število in dinamika izgradnje stanovanj naraščata in upadajo. V obdobju od 1945 do 1967 narašča, od 1968 do vključno 1971 upada, saj je bilo v letih 1970 in 1971 zgrajenih komaj 38 stanovanj.

Tretje obdobje, ki je za nas prelomnica, je obdobje od leta 1972 do 1976, v katerem sta se število in dinamika izgradnje stanovanj pomembno povečala. V teh petih letih je bilo zgrajenih letno približno 98 stanovanj.

Srednjeročni program stanovanjske graditve predvideva gradnjo 120 stanovanj letno. Dejansko smo v zadnjih letih zgradili sledeče število stanovanj:

Obdobje	Število vseh rešenih prosil.	Novozgrajena stan.	Rešenih pros. s kom.
1972	182	105	57,7
1973	140	86	61,4
1974, 1975	222	125	56,3
1976	246	172	69,9
Skupaj	790	488	61,8

V obdobjih od leta 1972 do 1976 je bilo v celoti rešenih 790 prosilcev. Od tega je bilo 488 ali 61,8 % prosilcev rešenih v nova stanovanja, s kombinacijami jih je bilo rešenih 302 ali 38,2 %.

Iz tabele je razvidno, da je vsako leto velik delež prosilcev rešen s kombinacijami in zamenjavami na račun novozgrajenih stanovanj.

V tabeli smo združili obdobja 1974 in 1975 v eno, ker so bila stanovanja zgrajena v letu 1974, vseljava pa v letu 1975. S tem se je povečalo število možnih kombinacij v letu 1975.

Stanje vlog za dodelitev stanovanj 31. 12. 1976 je bilo:

Leto vložitve vlog	Število vlog
1976	252
1975	235
1974	133
1973	88
1972	46
1971	5
1968—1970	4
Skupaj	763

Poleg teh vlog jih imamo še 52, s katerimi prosilci zaradi različnih objektivnih in subjektivnih vzrokov prosijo za zamenjavo stanovanja, čeprav so jim bila v prejšnjih letih dodeljena stanovanja. Opažamo, da je teh vlog iz leta v leto več, ki so in bodo vedno bolj posledica povečanega splošnega standarda. Dejstvo je, da stanovanja, ki so bila pred 20 ali 30 leti standardna, ne dosegajo normativov, ki jih določajo veljavni predpisi glede površine, funkcionalnosti in ostalih pogojev.

Novo zgrajeni stanovanjski fond je zgrajen po sedanjih standardih in lahko rečemo, da je zadovoljiv. Omenili smo že, da je stanovanjska komisija delila stanovanja po vrstnem redu, v skladu s pravilnikom o dodeljevanju stanovanj in pri tem upoštevala želje, potrebe, oz. socialno ekonomsko stanje prosilcev. Pa vendar so bili med pričakovalci stanovanj tudi taki, ki so izbirali in nihali med novimi in starejšimi, že uporabljenimi stanovanji in pri tem iskali v novih stanovanjih kvalitete in prednosti, ki jih imajo starejša stanovanja (nižja stanarina, višina, lega, površina, funkcionalnost), obenem pa odklanjali starejša zaradi prednosti, ki bi jih imeli v novih stanovanjih (centralna kurjava, dvigalo).

Kljub prizadevanju strokovne službe nam v 6 primerih ni uspelo rešiti teh prezahtevnih prosilcev in smo po zaključnih razgovorih ugotovili, da pri njih stanovanjski problem ni tako boleč, kot so ga prej prikazovali. V teh primerih smo bili primorani postopati v skladu z dopolnjenim 23. čl. pravilnika, ki določa:

»Prosilcu, ki mu je bilo dodeljeno ustrezno stanovanje v skladu s čl. 18 tega pravilnika, pa le-tega iz neutemeljenih razlogov odkloni, se njegova vloga za dodelitev stanovanja odloži za dobo dveh let od sprejetega sklepa o dodelitvi stanovanja, ki ga je sprejela stanovanjska komisija. Po preteku dveh let ima prosilec možnost, da ponovno vloži vlogo za dodelitev stanovanja. Pri

tem pa se prosilec ne more sklicevati na vlogo za dodelitev stanovanja, ki je bila odložena zaradi neutemeljene odklonitve stanovanja. Za neutemeljene razloge se smatra, če prosilec odkloni stanovanje, ker le-to nima centralnega ogrevanja, neustrezne lege, ali starosti stanovanjskega objekta, ki so bili zgrajeni po letu 1945.«

Te kriterije so sprejeli delavci na zborih delavcev TOZD in DSSS Železarnice Jesenice.

Poleg nepotrebnih problemov, ki smo jih omenili v prejšnjem odstavku in reševali ob dodeljevanju stanovanj, pa imamo neresene zares pereče stanovanjske probleme naših delavcev, za katere moramo najti rešitev v bližnji prihodnosti. Nekaj teh smo sicer uspeli dokončno ali vsaj deloma rešiti že v letu 1976. Tako smo preselili 16 družin iz starega in dotrajanega stanovanjskega fonda in s tem likvidirali najbolj dotrajano barako Podmežaklje in demolarili 7 stanovanj na Prešernovi 48 (kasarna). Nujno bo treba postopoma likvidirati lesene barake v Podmežaklju in na Straži, izseliti še ostale stanovalce na Prešernovi 48 in 6 družin iz Soteske, ki so brez vode in elektrike. Skupno je še približno 70 družin, ki živijo v nehigieničnih in dotrajanih stanovanjih, oz. imajo minimalne stanovanjske pogoje.

Solidarnostna stanovanja je dobilo 14 naših prosilcev, od tega 5 mladih družin, za katere je dala Železarna garancijo, da bo v petih letih rešila njihovo stanovanjsko vprašanje in s tem omogočila vrnitev stanovanj Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice.

Železarna je bila v letu 1976 iniciator za sklenitev samoupravnega sporazuma o skupnem reševanju nekaterih stanovanjskih vprašanj, kjer sta prosilca za stanovanje zakonca, ki imata lastnost delavca v združenem delu v različnih delovnih organizacijah. Sporazum je bil v večini delovnih organizacij v občini sprejet, vendar še ni podpisan. Kljub temu si prizadevamo, da določila tega sporazuma že uveljavljamo in izvajamo pri reševanju posameznih stanovanjskih problemov.

Stanovanjska komisija je s sklepom, z dne 11. 11. 1976 in 22. 12. 1976, dodelila nova stanovanja na Titovi 96 in v stolpnici S-4 na Tavčarjevi 10 ter s kombinacijami rešila stanovanjska vprašanja naslednjih prosilcev:

Tek. št.	Ime in priimek	Obrat	Dodeljeno stanovanje	Zap. št. vrstnega reda
1.	Avdič Hilmo	martinarna	dvosobno	1
2.	Pesjak Stefan	hl. valj.	dvosobno	5
3.	Keranovič Hasan	jeklovlek	dvosobno	12
4.	Jejinič Stojka	elektroodni	dvosobno	13
5.	Magovac Radoslav	žebeljarna	trosobno	15
6.	Sedlarič Milosav	profilarna	trosobno	22
7.	Majkič Bogdan	valj. Bela	dvosobno	23
8.	Sulc Milan	valj. 2400	trosobno	26
9.	Oblik Marjan	transport	dvoipolob.	27
10.	Debenjak Branko	el. vzdržev.	trosobno	28
11.	Bišćević Ismet	martinarna	dvosobno	33
12.	Pajič Kasim	martinarna	dvosobno	40
13.	Noč Anton	upokojenec	enosobno	47
14.	Cerin Janez	žičarna	trosobno	82
15.	Štiherl Viktor	upokojenec	dvosobno	98
16.	Zukič Sadik	martinarna	enosobno	107
17.	Jeklič Peter	žična valj.	enosobno	108
18.	Kičin Almaz	martinarna	dvosobno	119
19.	Lahajnar Darinka	valj. Bela	dvosobno	121
20.	Seferagić Zlatan	martinarna	dvosobno	293 (Preš. 48)
21.	Ropoša Viljem	valj. 2400	dvosobno	311 (Preš. 48)
22.	Zurman Milka	žebeljarna	enosobno	442 (Preš. 48)
23.	Mali-Langus	upokojenec	dvosobno	zamenjava
24.	Cerkovnik Stefka	upokojenka	enosobno	zamenjava
25.	Bešić Muharem	el. jeklarna	enosobno	zamenjava
26.	Vengar Janez	upokojenec	dvosobno	zamenjava
27.	Vidić Milica	OTK	enosobno	zamenjava
28.	Sorgo Cvetko	upokojenec	enosobno	zamenjava
29.	Galjašević Ahmed	el. jeklarna	trosobno	18 (komb.)
30.	Koblar Karel	stroj. vzdrž.	garsonjera	39 (komb.)
31.	Budimović Dževad	žična valj.	dvosobno	63 (komb.)
32.	Pajič Mehmed	plavž	enosobno	76 (komb.)
33.	Svetlin Bernard	upokojenec	garsonjera	11 (komb.)
34.	Sedlar Stanko	elektroodni	garsonjera	69 (komb.)
35.	Jekovec Marjan	valj. Bela	garsonjera	59 (komb.)
36.	Zupčan Anton	martinarna	garsonjera	216 (sklep SK z dne 22. 11. 1976)
37.	Stinjanin Behrem	valj. Bela	enosobno	112
38.	Gašperin Anton	jeklovlek	trosobno	29
39.	Komenovič Dragoljo	el. vzdržev.	trosobno	30
40.	Rebernik Majda	OTK	trosobno	16 zamenjava
41.	Čelebić Ahmet	žičarna	trosobno	44
42.	Mejač Florjan	OTK	trosobno	45
43.	Solar Franci	hl. valjarna	trosobno	54
44.	Božič Srečko	žičarna	trosobno	55
45.	Novak Janez	profilarna	trosobno	zamenjava
46.	Kačarevič Lucija	prodajni	trosobno	56
47.	Novak Vojko	hl. valj.	trosobno	57
48.	Pavlovič Djuro	el. jeklarna	trosobno	61
49.	Lavtižar Drago	profilarna	trosobno	zamenjava
50.	Alt Branko	stroj. vzdrž.	trosobno	68
51.	Lužija Dragan	PIV energ.	trosobno	77
52.	Matič Mladen	valj. Bela	dvosobno	31
53.	Jurca Jože	OTK	dvosobno	41 zamenjava
54.	Pogačar Janez	upokojenec	dvosobno	46
55.	Petrič Ivanka	SEOP	dvosobno	51
56.	Ališić Sulejman	martinarna	dvosobno	52
57.	Vranik Vidoja	el. jeklarna	dvosobno	55
58.	Berginc Andrejka	OTK	dvosobno	64
59.	Fajković Fuad	martinarna	dvosobno	65
60.	Jeklič Franc	valj. 2400	dvosobno	46
61.	Malkoč Asim	el. jeklarna	dvosobno	95
62.	Čatak Mesud	martinarna	dvosobno	72
63.	Potočnik Brigita	žičarna	dvosobno	zamenjava
64.	Imamović Safet	martinarna	dvosobno	90

65. Mehanič Meho	plavž	dvosobno	75
66. Kadirić Refik	martinarna	dvosobno	79
67. Pirc Franci	gr. vzdržev.	dvosobno	94
68. Jelševar Valerija	hl. valj. Bela	dvosobno	103
69. Gogala Marjan	hl. valj.	dvosobno	83
70. Radič Nikola	DE DP	dvosobno	zamenjava
71. Sarajkić Ismet	el. jeklarna	dvosobno	85
72. Čabrić Ahmo	žičarna	enoipolob.	101
73. Marjanović Marko	martinarna	enoipolob.	88
74. Petrov Jovan	plavž	enoipolob.	86
75. Drole Janez	upokojenec	enoipolob.	zamenjava
76. Kuvek Ante	gasilci	enoipolob.	80
77. Pikon Janez	HV Bela	garsonjera	324 (kombinacija Stolpič monterjev)
78. Arbanas Nikola	žična valj.	garsonjera	91
79. Purić Filip	plavž	garsonjera	93
80. Kokalj Pavel	el. vzdržev.	garsonjera	106
81. Smolej Anica	stroj. del.	garsonjera	zamenjava
82. Filipov Metodi	valj. profil.	dvosobno	67 (komb.)
83. Brdar Hlamiša	elektroodni	dvosobno	171 (komb.)
84. Kardašević Mujo	plavž	dvosobno	56 (komb.)
85. Tomić Dušan	martinarna	garsonjera	125 (komb.)
86. Iskra Tomaž	CPDV	garsonjera	114 (komb.)
87. Čatak Sida	PIV energ.	garsonjera	149 (komb.)
88. Mitkovski Džordže	žičarna	enosobno	11rska 9/C (Rušenje)
89. Milovanović Slavko	valj. prof.	dvosobno	73 (komb.)
90. Jeklič Adolf	valj. žice	enosobno	43 (komb.)

Kadrovski sektor
Oddelek za družbeni standard

RAZPIS GRADBENIH POSOJIL

V skladu s čl. 52 in 53 pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarnice Jesenice in s sklepom odbora za delovne in življenjske pogoje pri DS železarnice Jesenice, z dne 4. 2. 1977

RAZPISUJEMO

za leto 1977 gradbeno posojilo za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, nakup stanovanj in za večje adaptacije že obstoječih stanovanjskih hiš. Do posojila so upravičeni člani delovne organizacije in upokojenici Železarnice, v skladu z določili pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarnice. Zaradi omejenih finančnih sredstev so do posojila upravičeni delavci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. da imajo dograjeno II. fazo stanovanjske hiše (dokončana II. betonska plošča).

— da imajo dograjeno II. fazo stanovanjske hiše in bodo izpraznili družbeno stanovanje do 1. 7. 1980;

— da bodo z adaptacijo stanovanjske hiše pridobili na stanovanjskih prostorih, ki ustrezajo, glede na število družinskih članov, površinskim normativom standardnega stanovanja ali da bodo na temeljih stare hiše zgradili novo.

2. Gradbeno posojilo bodo dodeljena delavcem, ki gradijo ali adaptirajo stanovanjske hiše na območju občin Jesenice in Radovljica.

3. Prosilci, ki so v preteklih letih že dosegli postavljeni limit, do novega posojila niso upravičeni.

4. Prosilci, ki v preteklih letih z dodeljenim gradbenim posojilom niso dosegli limita, lahko pridobijo posojilo le do višine, ki je veljala za leto že odobrenega posojila.

5. Maksimalno višino posojila bo stanovanjska komisija določila po končanem razpisu.

6. Maksimalni rok vračanja je 15 let, odvisno od višine odobrenega posojila. Obrestna mera na dano posojilo je 2 %.

7. Prvi obrok gradbenega posojila zapade v plačilo po treh letih od dneva odobritve in se vrača v mesečnih obrokih, ki so določeni s posojilno pogodbo.

8. Na razpis se lahko prijavi tudi zakonci in ostali družinski člani, ki so najmanj eno leto v delovnem razmerju z Železarnico, s tem, da se z dodelitvijo gradbenega posojila reši tudi njihov stanovanjski problem.

9. S posojilno pogodbo se posojilodajalec zaveže, da bo v primeru prekinitve delovnega razmerja vrnil posojilo z dogovorjenimi obrestmi in vsemi stroški naenkrat.

10. Prosilci, ki jim bo odobreno posojilo in posedujejo družbeno stanovanje, last Železarnice, bodo morali le-te izprazniti do roka, ki je naveden v pogodbi, v nasprotnem primeru pa plačajo ustrezno pogodbeno kazen vse dotlej, dokler ne bodo izpraznili stanovanja.

Prosilci morajo predložiti sledečo dokumentacijo:

— izpolnjen obrazec s točnimi podatki, ki ga dobijo na kadrovskem sektorju, oddelek za družbeni standard, soba št. 11,

— gradbeno dovoljenje,

— odločbo o odobreni lokaciji,

— potrjeni gradbeni načrt s predračunom,

— seznam materiala in del, ki jih prosilec namerava nabaviti in graditi z odobrenim posojilom,

— zemljiškoknjižni izpisek (dobi se na zemljiški knjigi pristojnega sodišča).

Prijave prosilcev, ki ne bodo vsebovale zahtevanih podatkov in dokumentacije, se zavračajo.

Prosilci naj prijavo s priloženo dokumentacijo osebno prinesejo na kadrovski sektor, odd. za družbeni standard, soba št. 11, do vključno 1. 3. 1977 vsak dan od 10. do 12. ure.

Upravičenost posameznih gradenj in adaptacij bo ugotavljala strokovna komisija na terenu. Na osnovi vlog in poročila strokovne komisije bo o odobritvi posojil sklepala komisija za stanovanjske zadeve pri DS Železarnice. Sklepi o odobritvi posojil bodo objavljeni v tedniku ŽELEZAR.

ZELEZARNA JESENICE
Kadrovski sektor

REMONTI V JANUARJU

Po letnem planu remontov, v katerem smo za leto 1977 programirali skupno 255 večdnevni remontov proizvodnih naprav, od tega 48 večdnevni na žerjavih, smo v mesecu januarju programirali skupno dvajset večdnevni remontov, od tega pet na žerjavih.

V operativni mesečni plan za januar smo do predvidenih remontov vnesli le skupno dvanajst večdnevni remontov ali 60 % predvidenih. Od teh pa smo popravila dokončali le na petih napravah ali komaj 25 % od predvidenih z letnim planom, na dveh napravah pa se dela nadaljujejo v mesecu februarju, pet večdnevni remontov pa je bilo odloženih. V januarskem operativnem planu smo imeli kar štiri večdnevne remonte, katere smo predvidevali v mesecu februarju, en remont pa je bil izven programa. Tako smo v januarju dokončali remontna dela skupno na desetih

napravah ali 50 % vseh predvidenih z letnim planom.

Zaradi večjega obsega del na remontu SM peči št. 04, kot je bilo prvotno predvideno, in zaradi petpečnega obratovanja, sta bila v SM jeklarni odložena dva remonta SM peči. Remonta dela na SM peči 04 so trajala ves mesec januar, to je, od 29. decembra 1976 do 4. februarja letos. Tako velik obseg del je bil potreben zaradi varnosti obratovanja. Nadalje je bil odložen remont linije rezanja, ker predvidevajo večje delo na valjarni štelki in bodo predvidoma remontna dela lahko opravili takrat. Odložitev je bila dogovor-

jena med vzdrževanjem Bela in proizvodnjo. V hladni valjarni je bil odložen remont krožnih škarij št. 3, v žičarni pa žičarski stroj Radaelli TM 2/8, namesto njega pa vključen žičarski stroj Radaelli TM 2/5.

Za večdnevne remonte smo skupno predvideli 1.044 ur, opravili pa smo jih 1.632 ali 156,33 %.

Bolj uspešni pa smo bili pri enodnevni remontih, saj smo od 46 predvidenih opravili kar 44 popravil na napravah ali 95,65 % predvidenih. Od skupno predvidenih 424 ur je bilo porabljenih le 411,40 ali 97,09 %. Na električnih pečeh smo imeli v januarju štiri remonte, v skupnem trajanju 78 ur in 5 minut, to je, manj, kot je bilo predvideno. V valjarni blumming dva, v skupnem trajanju 16 ur 15 minut, v valjarni žice štiri, v skupnem trajanju 37 ur 35 minut, ali 5 ur 35 minut več, kot je bilo predvideno. V valjarni debele pločevine

so bili štirje remont v skupnem trajanju 24 ur.

Poleg teh enodnevni remontov, pri katerih so v glavnem vse naprave izven obratovanja, imamo še enodnevne remonte posameznih strojnih naprav, kot so vlagalni stroji, brusilni stroji, linija rezanja in posamezne naprave na plavžih in aglomeraciji. V mesecu januarju smo imeli tudi štiri enodnevne remonte na žerjavih, poleg remontov na žerjavih na električnih pečeh.

Tak odnos do večdnevni remontov nam bo lahko v poznejših mesecih delal težave, predvsem zato, ker smo v mesecu januarju imeli na razpolago dosti vzdrževalcev in bi lahko opravili več remontov, v poznejših mesecih pa bo to, z ozirom na kapacitete v remontnih delavnicah, težko nadoknaditi. Zato moramo vsak mesec sproti napraviti programirane remonte, tako da bodo proiz-

vodne naprave v takem stanju, da bodo lahko proizvedle programirane količine.

Tudi v mesecu februarju imamo razmeroma veliko odstopanje od letnega plana, saj smo v operativni plan vnesli samo osem remontov, kar v odnosu na letni plan za februar pomeni le 34,78 %. Če pa upoštevamo, da smo v januarju napravili remonte na štirih napravah, je to odstopanje nekoliko manjše.

CVETKO ZAGORSKI POTOVANJE V TUMANJAN LIRIČEN POTOPIS

5

Novi gostje so silili v sobo, za mojim stolom je bila gneča, zato sem vstal. Rad bi si ogledal muzej, preden bo končana slovesnost pred hišo in preden bodo vstopili dostojanstveniki. In res, ko zapuščam sobo, zagledam skupino in sredi nje Mikojanov ter Bagramjana, kako pravkar prihajata čez prag, proti sobi Olge Vasiljevine.

Muzejski pogovor

Pri obhodu skozi muzej sem našel v Tumanjanovi delovni sobi na Moskovčanki Mašo Ivanovno, ki mi je hitela razlagati, da so vse to izbrano pohištvo pripeljali iz Gruzije, iz Tbilisija, kjer so živeli Tumanjanovi več desetletij in kjer je pesnik pokopan. Sploh je bila Maša zelo ljubezna gospa. Bilo ji je okoli štiri-ideset, bila je lepo okrogla, vendar sta ji gibčnost in nasmejanost kar naprej odštevati leta. Seznanišla sva se bila že pred nekaj dnevi, ob neki zakuski, kjer ji je preveč ljubezno stregel markanten armenski pisatelj, lepotec okrog petdesetih, ona pa za avanturo ni bila navdušena in me je šepetaje prosila za pomoč, češ da so Armenci zelo nevarni. Svojo vlogo sem seveda viteško prevzel in jo izpolnjeval kar moč vladno in prijateljsko, tako da sva se nazadnje celo z Armencem sporazumela in sprijateljila ter družno izkazovala lepi gospe svoje občudovanje in spoštovanje. Drugače pa je bila spremljevalka in tolmač nekemu gostu – Francozu. A ta gospod Francoz, profesor in prevajalec Ovanesa Tumanjana, si je bil našel zase prijetnejšo družbo neke mlade Nemke iz Berlina in prav po francosko postajal zmeraj bolj neviden. Maša se ni za to dosti vznemirjala – predvsem je skrbela, da je bil njen Francoz deležen vse oskrbe in da ni izostajal, kadar je bilo treba v gledališče, na kak sprejem ali kam drugam. Kot zmeraj sem jo tudi zdaj iz vladnosti popuščal po Francozu. Glasno se je zasmejala in mi odvrnila s svojim žametnim glasom, ki so ga ruske mehčave delale še mehkejšega:

»Oh, on pač zmeraj po francosko!« Potem pa je nadaljevala, da bi mi brž postregla z vsem, kar ve: »Devet otrok je imel Tumanjan, šest hčera in tri sine. A vse tri so ubili Turki, pomislite!«

Jaz sem jo od strani nejeverno pogledal, rekel pa nič. Že ob odhodu v Sovjetsko zvezo sem bil sklenil, da se ne bom »umešaval v notranje zadeve« in tega sem se tudi strogo držal. Maša je videla mojo nejevero, ni si je pa še znala razložiti. To mi je povedala čez pol ure, ko sva se spet srečala v eni izmed muzejskih sob.

»Oprostite,« je rekla, »napačno sem vas informirala. Turki so ubili samo enega sina, druga dva sta izginila v čistkah.«

Bil sem ob sapo. Dotlej sem mislil, da je treba o teh stvarih molčati. Šele po premolku sem znil:

»Vedel sem.«
»Ona pa brez zadržk, sproščeno:«
»Zakaj me pa niste opomnili?«
Nisem vedel, kaj naj odgovorim. Zato sem raje uprašal:

»Kako so mogli... Sinova tako zaslužnega moža?«

Vnovič me je presenetila:

»Prav zato, Spravili so se predvsem nad velika imena.«

Tačas se je prikazala na pragu drobna Mikojanova postava v črni obleki, okoli njega spremstvo. Za njim ogromno, svetleče se Bagramjanovo oprsje, ki je zakrilo vso odprtino vrat. Z Mašo sva se umaknili v sosednjo sobo, kjer so bili razstavljeni Tumanjanovi rokopisi in knjige v armensčini ter mnogih jezikov sveta.

»Pa so vsaj kaj zakrivil?« sem jo uprašal.

»Mogoče je bil kdo nacionalist, separatist. Imperialisti so želeli nadaljevati igro iz časa vojne.«

Premolk. V glavi se mi plete misel, ki sem jo že nekaj časa prelagal kot bolnega otroka.

»Kaj pa, če je bila Stalinova taktika tistih let – preprečiti potencialne, možne nasprotne sovjetske države? Preprečiti, da bi prešli od misli do dejanja? Predvideti njihov razvoj, njihova jutrišnja dejanja? Jih kaznovati zanje, še preden jih bodo storili. Po načelu: bolje uničiti sto nedolžnih kot spregledati enega krivega, ki lahko ogrozi državo. Pri tem so nujna podtikanja in zmote, ki vodijo do justičnih umorov. J-mar sploh mogoče zanesljivo predvideti, kdo bo jutri sovražnik? Niso bili to prividi in prisluhi nemoči upričo obkoljenosti prve socialistične države, ki je preživljala obenem konec carskega fevdalno-kapitalističnega sistema z vsemi svojimi institucijami, s tem pa popoln gospodarski polom (lakota, anarhija, nepismenost, bežanje na vse strani...), hkrati pa je začel pojmovati po prvih letih revolucionarni vzgon. Uveljavitev novega gospodarskega reda, posebej še novih etičnih in estetskih norm pa je dolga pot. Pa še to: številčno je bila med milijoni prebivalstva od evropskih meja do azijskih puščav in Kamčatke boljše-vikov komaj peščica, pa še vrste teh so se v bojih z intervencionisti redčile, medtem ko se je aparat, ki naj bi utiral pot socializmu, v prizadevanju po obuladanju položaja množil ter sčasoma zadimiral, s tem pa se tudi birokratiziral. Ta pojav smo poimenovali za stalinizem, kar se mi ne zdi povsem posrečeno. Stalin je postal v letih svojega predolgega vladanja le vrh določene piramide, ki se je začela šele z njegovo smrtjo krushiti.«

»Bo že tako,« je rekla kar preveč lahkotno. Zares, Maše ta stvar ni bolela. Ni je zasledovala kakor mene. Kakor je prej najbrž verjela v obsodbe, je zdaj verjela v Hruščov referat in je bila mirna. Potem ko sem povedal, kar sem mislil, je odleglo tudi meni. Ko da sem zares našel in razkril vso resnico. Mogoče se nisem niti motil?

»Dobro. Kaj pa Čarënc?« sem jo uprašal, ko da je tudi ona že pristala na mojo podmeno.

»Popolnoma je rehabilitiran. Lahko ste se prepričali: Literarni in znanstveni muzej se imenuje po njem, ulica Kirova v zunanem pristanu se nadaljuje z ulico Čarënc.«

Morala je opaziti moj rahli posmeh. Za hip je premolknila, potem pa nadaljevala še prepričljivo:

»Njegove knjige se tiskajo v velikih nakladah, prevajajo jih v vse jezike sovjetskih narodov in v mnoge druge jezike, njegova pesem Ljubim svojo Armenijo je pravkar izšla v trinajstih jezikih hkrati in jo pojejo kot himno.«

Zamislil sem. Rehabilitacija. Besedi iščem drug, še neizrabljen, poln pomen. Oživitev. Ni je oblasti ne znanosti ne politike, ki bi oživila človeka; oživi pa lahko njegovo delo, duha, idejo. V zgodovini je nešteto takih primerov mučeništva. Zavrženo seme, ki vzkljuje in se razraste v mogočno drevo. Ali: razvoj v nasprotjih.

Zdi se mi, da sem našel edini možni, smiselni pomen rehabilitacije.

Toda – zakaj tudi Čarënc? Je bil mar tudi on možni jutrišnji sovražnik? Vojak Rdeče armade, bard in entuziast revolucije, poet – novator, eden izmed začetnikov sovjetske književnosti, armenski Majakovski (kot ga označujejo danes). Mogoče ne bi smel poleg slavospevov revolucije, sovjetski državi in Leninu napisati tudi pesmi Svojo Armenijo ljubim?

Sredi muzejske sobe, polne vitrin in slik, sva si stala z Mašo naproti in si molče gledala v oči. Zmotil naju je hrup. Na pragu sta se spet prikazala drobni Mikojan in mogočni Bagramjan.

VLAK IZVEN VOZNEGA REDA

Bilo je malo pred polnočjo, ko je zadnji autobus že odpeljal izpred hotela, Maša pa ni vedela, kaj naj stori, saj brez Francoza ni mogla z nami. Celu uro ga je že iskala, odkar se ni prikazal k večerji. Najprej je seveda »zvonila« (se pravi telefonirala) v njegovo sobo, potem na vse kraje, kjer bi se lahko zadrževal, samo na policijo še ne, kar so ji nekateri svetovali, a Maša je bila kot zastopnica gostitelja tako vladna, da je poseg oblasti v Francozove zadeve odločno zavračala.

»Še enkrat poskusim,« je zaklicala in oddrobnila v hotel. In glejte – ni minilo pet minut in pripeljala ga je. Res da ni bil poseben skrbno počesani in tudi suknjič si je še zapejal – a bil je tu ves, kolikor ga je bilo: skoraj dvometrska prekla s štrlečim trebuhom, da je bil videti res prav veličasten in me je na neki način spominjal na Tolstojevga Pjera Bezuhova. Poleg trebuha na spodnjem delu je bil dobro razvit še neki organ v zgornjem delu, namreč nos. Pod njim je kraljeval ironičen, vzvišen nasmešek, ki je ločeval Francoza od vse bližnje in daljne okolice: bil je resnično aristokratski, tako da nisem vedel, ali naj ga kot proletarec občudujem ali zaničujem. A na tiho si priznavam: nevoščljiv sem mu bil. Nevoščljiv tudi zamude, ki si jo je bil privoščil in bi si je jaz ne upal: bodisi da je res tako trdno spal po prekropani noči ali pa je bil tako vzvišen nad malenkostmi tega sveta, da se na zvonjenje ni oglasil – drži vsekakor, da je Francoza, Mašo in mene z vso možno hitrostjo odpeljal prvi taksi, ki ga je ujela Maša, na železniško postajo, kamor je prej že telefonirala in za božjo voljo prosila, naj počakajo z odhodom vlaka samo še minutočku.

Mlado velemesto se je bilo že pogreznilo v spanje, obločnice so modrikasto osvetljevale pročelja lila-stih, rdečkastih in rožnatih hiš iz kavkaškega ognjenškega tufa, kot da drvimo skozi mesto okamne Trnuljčice.

(se nadaljuje)

– Tovariši, to mora biti pomota. Saj me vendar poznate! Skušal se je tudi nasmehniti in se delati miren, celo vesel ob srečanju z njimi, pa mu ni šlo preveč od srca. Tudi zaleglo ni.

– Nobene pomote ni!

Zdaj se jim je rahlo uprl in ustavil.

– Kaj pa je? Kaj se je zgodilo? Pogovorimo se!

– Se bomo že pogovorili. A ne tu! Naprej in tiho!

Potisnili so ga naprej, in ker je nekajkrat pisano pogledal, ga je Jesen opozoril:

– Nobenih neumnosti, če ne ti zagotavljam, da bo počilo!

Filip je spoznal da gre za res. Poslej je bil pohleven. Zdaj ni smel in ni mogel tvegati bega. Ujel je toliko ravnotežja, da je ugovarjal:

– Celu zvezali ste me! Gorskemu to ne bo prav!

– To prepusti kar nam! Zdaj pa jezik za zobe in naglo hodi!

Razumel je Jesena in zaprl se je vase. Onstran vode jih je požrl gozd.

XII

Aleša in Bernarda so tisto jutro zbudili izredno zgodaj. Morala sta na hodnik, kjer je stalo še kakih petnajst jetnikov. Nihče ni bil zvezan. Tudi ni bilo treba: le redke med njimi je stal trdno! Več ali manj so bili pretepeni, zmrcvarjeni.

– Na dvorišče! je poveljeval podoficer.

Aleš in Bernard sta hodila skupaj. Dovolili so jim, da sta pomagala drug drugemu. Bernard je podpiral šepajočega Aleša, ki je prestal še eno mučenje.

– Kakšna milost za konec! je šepnil.

Vsi so bili prepričani, da je to njihova zadnja pot... Zunaj je na začudenje vseh dobil vsak kako orodje: nekateri krampe, drugi lopate!

Odgnali so jih naprej med kstanje in jih spet ustavili. Policisti so malo naprej začrtali mejo in jim ukazali, naj začno tam kopati in odmetavati zemljo. Aleš je dobil kramp. Kako naj koplje, ko na razbolelih nogah brez nohtov ne more niti dobro stati. Prsti so bili otekli, rane na njih še gnojne, stopala pa nabrekli in boleča. Ob

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

86

vsakem udarcu se je moral opreti na kramp, potem ga je spet s težavo vzdignil. Kopali in odmetavali so molče, s tiho grozo v srcu: Koplješ si svoj lastni grob! Nehaj, da ti bo prihranjeno vsaj to! Aleš je že med zbiranjem in po poti opazoval ljudi, če koga med njimi pozna, če bo morda kdo, ki ga ne bodo ubili in bi tako obvestil ljudi o Filipu. Spredaj je opazil Petra! Tudi on je nosil kramp. Pozdravila sta se s presenečenimi pogledi, oba s podobnimi nameni. Peter ni mogel vedeti, da je Alešu o Filipu že znano, zato se mu je tudi on hotel približati.

Aleš ni več mogel stati na nogah. Klecnil je na kolena in kramp mu je obtičal v zemlji. Nekaj časa mu ni nihče ničesar rekel in pustili so, da mu je Bernard pomagal na noge. Spet je vzdignil kramp in ga previdno spustil proti zemlji.

Stražarji pa so opazovali in spremljali vsak gib. Policistov je bilo šestoro. Močnih, zdravih, surovih in oboroženih.

Najhujši med njimi je bil tisti, ki so mu zaradi naprej štrlečih zob in sadističnih nagibov pravili »Konjska smrt«!

Ko bi bili na fronti, bi se poznalo! Je razmišljal Aleš in tudi v tem našel tolažbo. Privezani so tu, da krotijo nas! S pogledi je večkrat obvisel v Karavankah, ki so se vzdigovale pred njim, ko pa se je obrnil, mu je pogled obstal na zeleni in valoviti Jelovici. Tam je poznal vsak kotic, vse kraje, ki so bili primerni za taborišča. Poznal je tudi vse trate in koticke, kjer so zorele najlepše jagode in kjer si hitro nabral tudi maline. Vse, kar je doživel, vse kar je vedel in čutil se je v tem hipu zlobo v eno samo željo: da bi imel v rokah strojno in bombe, s katerimi bi pospravil zeleno svojat in Filipa med njimi. Potem pa naj bi se takoj znašel v gozdovih med tovariši, da bi kaznoval še Martino, bolečino in sramoto svojega srca.

Morda pa si še ni tako umazala rok! Toda Filip, ta zlodej! Padel je na kolena in nehal kopati. Trdo je poprijel držaj in temno gledal proti stražarjem! So mu mar maščevalno željo in namero brali iz oči! »Konjska smrt« se mu je tedaj naglo približal, ga z užitkom udaril in revsnil:

– Koplji! Če nočeš stati pa na kolenih!

Bernard je vseskozi čutil, da se mora nekaj zgoditi. Blizu Aleša je odmetaval s prsti pomešani pesek. Tudi iz njegovih oči je žarala želja, da bi pred smrtjo česnil po glavi vsaj enega. Morda je zadnja prilika, da ima s čim udariti!

Tedaj je zažvižgal bič in udarec je padel po razbičanem Alešem v hrbtu. Mirnega Bernarda je tedaj zapustila razsodnost. Razum ni bil več potreben. Čeprav je bil prej večkrat razmišljal, zakaj se puščajo ljudje ubijati brez upiranja. Nasilje in stiska sta iskala odgovor in sprostitve! Naglo se je približal »Konjski smrti«, ki je udaril kletkečega Aleša in vzdignil lopato, da bi mu razklal glavo.

Njegovo početje sta napeto spremljala dva druga stražarja. In že sta ga zgrabila od zadaj, mu spretno podvila roke in jih zvezala. Eden ga je s kopitom udaril po tilniku, da so vsi slišali, kako je zazvenela kost. Obsojenci so obstali in se zganili! V debelem kstanju je tičal v višini človeka močan železen klin. Nemočnega in razbesnega Bernarda so zdaj potisnili tja. Za zvezane roke so ga obesili ravno tako visoko, da se je s prsti še dotikal zemlje.

VLADIMIR STOJAN

3

PO POTEH VELIKIH BITK

Četrtek, 9. 9. 1976.

Dobro naspani in po obilnem zajtrku smo si še malo ogledali hotel in mesto. Tu smo dobili novega vodiča, Florijana pa je odšel domov. Florijanu moramo dati vse priznanje za vso skrb, ker to tudi zasluži. Med potjo je bilo eni potnici slabo in Florijan je bil zelo prizadeven ter takoj poiskal zdravniško pomoč. Reči moram, da se je pri tem izkazala tudi zdravstvena služba Banja Luke. V nekaj minutah je bilo urejeno vse.

Z novim vodičem smo nadaljevali pot v Jajce. Nekoliko ven iz Banja Luke je na vrhu hriba spomenik padlim v zadnji vojni, ki je viden daleč naokoli. Hoteli smo se peljati skozi sotesko reke Vrbas, vendar je bila cesta zaprta in morali smo po makadamski cesti in vodič je povedal, da se peljemo preko Čemernice. Doma sem na zemljevidu ugotovil, da je to pomota. Peljali smo se preko visoke planote Manjača in to skozi vasi Kadina voda, Sitnica, do Mrkonjić grada. Tu so predeli pašnikov in redkih vasi, kjer so se pasle črede ovac po slikovitih terenih. Iz Mrkonjić grada smo preko Prevljake, ob reki Plivi in njenih jezerih, prišli v Jajce.

Samo mesto Jajce leži ob izlivu reke Plive v reko Vrbas in sloni na gričih okoli stare trdnjave. Staro mesto je samo na enem griču, kjer je še polno minaretov, torej precej naseljeno še z ljudmi muslimanske veroizpovedi. Ker mnogi od nas še niso bili v džamiji, so si to tudi ogledali v času muslimanskih

obredov. To jim je hodja tudi odobril, seveda pa so se morali predhodno vsi obiskovalci sezuti. Tudi to je bilo za marsikoga doživetje.

Skupno smo si ogledali stavbo, kjer je bilo 29. 11. 1943. leta II. zasedanje AVNOJ in v kateri je danes muzej. Dvorana je okrašena, pripravljena na zasedanje, v njej pa so nameščeni panoji, na katerih so slike vseh delegacij, ki so sodelovale na zasedanju. Veliko je razstavljenih slik, ki so nam bile znane iz raznih publikacij, vendar sem prvič videl sliko ranjenega narodnega heroja Ive Lole Ribarja. Pred stranskim vhodom je tudi kip narodnega heroja Moše Pijade, za stavbo pa stoji ozkotirna lokomotiva, ki je prav tako muzejska vrednost. Oskotirne proge sedaj v Jajcu ni več in se celoten promet odvija le po cestah.

Po ogledu muzeja smo ogledali še slapove Pive, ki so posebnost in se prav prek njih Piva izliva v Vrbas. Ker je Jajce tudi turistični kraj, so slapove obdali z žametom, tako da ponoči pridejo še bolj do izraza. V okolici je nekaj lepih hotelov in v enem izmed njih, ki leži nad lepim jezerom, smo tudi jedli. S terase hotela je čudovit pogled na jezero, kjer se turisti lahko sprostijo, na koncu jezera pa je precej minov na vodo, imenovanih »vodenice«. Tudi ti imajo svojo zgodovinsko vrednost in jih je vredno pogledati.

Zadovoljni in polni novih vtisov smo pot nadaljevali po lepi cesti proti Mostarju. Peljali smo se proti toku reke Vrbas skozi Donji Vakuf, dalje skozi Bugojno do Gornjega Vakufa, kjer smo zavili na desno. Vsa mesta so v zelenju in le redko je videti še stare hiše. Tudi minareti so modernizirani in opremljeni z zvočniki ter osvetljeni. Povsod je videti čisto. Od Gornjega Vakufa je makadama, vendar vožnja ni dolgočasna. Po čistinah so se pasle črede ovac, ob njih pa so bile pastirice, ki so pletle, šivale ali pa ročno predle volno. Mali zaselki so polni sliv, ki so se šibile pod težo plodov, v ogradih pa so se pasli prašiči in delali s tem še bolj pestro pokrajino. Kar hitro smo prispeli do prelaza Makljen, kjer ob levi strani ceste stoji skromen spomenik, v spomin na veliko in nam precej znano bitko za ranjence, pod nami pa smo v kotlini zagledali kraj Prozor, znan iz tistih časov.

Ustavili smo se in si ogledali kraj. Danes si je težko predstavljati vse bitke, ki so potekale v teh planinah. Občudovanja vredna je bila vojna taktika našega maršala Tita in ni čudno, da je v tistem času taktično prevaral izkušnega sovražnika. Kdo bi si lahko predstavljal tako giblivo partizanskih enot, če pogledaš razdalje od prelaza Makljen do porušenega mostu v Jablanici, in ob tolikem številu ranjenec. Kdor je gledal film o bitki za ranjence, oziroma Neretvo, še ni dobil popolne slike, če ne vidi prostranosti terena. Mesto Prozor je v kotlini in sredi poti, zato ni čudno, da je bilo popolnoma porušeno, saj je prehajalo iz rok v roke. Italijani so ga utrdili, partizani so ga morali zavzeti, nato pa ponovno zapustiti in so ga zasedli Nemci in drugi sovražniki. Na okoliške planine so tedaj vodile le ozke poti. Ko sem bil tam v letu 1946, je bilo vse porušeno in požgano, le minaret je ostal, pa še ta je imel polno lukenj od grenatnih drobcov.

Sedaj gradijo prek prelaza Makljen novo in široko asfaltirano cesto in mi smo se že peljali po njej, čeravno je še v gradnji. Prozor je obnovljen in le malo je še zunanjih ran. Ko smo se peljali po novi cesti, smo videli veliko Štitsko jezero, katerega voda poganja turbine hidrocentrale Rama. Od Prozora smo se peljali po soteski ob reki Rami. Tod sem obujal spomine in pri tem čakal, kdaj bomo pršli iz soteske. Vedel sem, da je sedaj Jablaniško jezero prekrilo precej ozemlja, da sta med drugimi kraji potopljeni tudi naselji Ostrožac in Rama, toda, da krajev ne bom prepoznal, tega si nisem mislil. Tako sem pogrešal razne kraje in kar nisem mogel verjeti, da smo že skoraj v Jablanici, ko sem zagledal vodno pregrado na Jablanici. Mogočna pregrada, ki je zgrajena iz bližnjega granita, je konec 22 km dolgega umetnega jezera, ki sega do Konjic. V reki Neretvi pri Jablanici smo videli znameniti porušeni most, ki je bil miniran v bitki za ranjence. Tod teče reka med veličastnimi stenskim planin. Na desni strani smo lahko gledali stene Čvrtnice, na levi pa planine Prenj, kjer so partizani po proboju uničili četnike.

Med opazovanjem pokrajine smo se ob Neretvi vozili proti Mostarju, kamor smo prispeli že v mraku.

10

ŽELEZAR

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

PREDSEDSTVO OK SZDL...

(Nadaljevanje s 1. strani)

srednjeročnega razvoja občine zagotovljene tudi prostorske možnosti, in sicer z nadzidavo železarskega izobraževalnega centra, z novogradnjo zdravstvene šole in izgradnjo nove telovadnice pri centru srednjih šol (gimnazija). Tudi sedanja kadrovska zasedenost to omogoča, saj je trenutno na srednjih šolah v občini redno zaposlenih 27 delavcev z visoko, 20 z višjo in 17 s srednjo izobrazbo, poleg 25 delavcev z visoko, 11 z višjo in 22 s srednjo izobrazbo, kot zunanjih sodelavcev.

Poleg enotnega programa in vsebine dela ter prostorov in pridobivanja dohodka je za uspešno delo centra potrebno zagotoviti tudi enoten kader, to je, stalne delavce, kar bo omogočalo, poleg drugega, da se kadri, ki nimajo ustrezne pedagoške izobrazbe, tudi stalno v tej smeri izpopolnjujejo.

Za uspešen start in delo pri usmerjenem izobraževanju, je potrebno preko ustrezne službe občinske skupščine in skupnosti za zaposlovanje ugotoviti resnične potrebe združenega dela. Pri oblikovanju centra in njegove vsebinske usmerjenosti pa bo potrebno tudi sodelovanje z radovljiško občino in širšo gorenjsko regijo, predvsem v pogledu usmeritve v drugi fazi usmerjenega izobraževanja.

Predsedstvo je soglašalo z ugotovitvami in sklepi delovne grupe in s tem, da se delovna grupa razširi z delegati strokovnih odborov sindikata, ki delujejo pri občinskem svetu ZSS, in naročilo delovni grupi, da se pri nadaljnjem delu poveže tudi s svetoma za vzgojo in izobraževanje pri občinskih konferencah SZDL v Radovljici in Tolminu.

Koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje pri občinski konferenci SZDL je v razpravo predsedstvu predložil osnutek družbenega dogovora o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju v občini Jesenice. Kratko razlago osnutka in samega namena družbenega dogovora je podal predsednik tega odbora Ivo Ščavničar, mlajši. Pri tem je poudaril, da je družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje, ki izhaja iz potreb in interesov delovnih ljudi in občanov, da se nenehno usposabljaajo za uspešno politično in samupravno delovanje in življenje, potrebno v občini urediti z dogovorom, ki bo to trajnost tudi zagotovil. Doslej smo bili pri tem v občini premalo učinkoviti in tovrstno izobraževanje zajema še premalo delovnih ljudi in občanov, kar je seveda tudi posledica premajhne učinkovitosti in prizadevnosti družbenopolitičnih organizacij v občini. V občini nimamo niti enotnega kratkoročnega in dolgoročnega programa, ne redno zagotovljenih sredstev za to delo, srečujemo se z dvojnostjo dela in podobno. Vse to narekuje, da se to področje uredi z družbenim dogovorom, ki naj bi ga podpisale vse občinske družbenopolitične organizacije, nekatere inte-

18. SEJA SVETA KS JAVORNIK' KOROŠKA BELA

V petek, 4. februarja, je bila 18. seja sveta KS Javornik - Koroška Bela. Ob pregledu sklepov, sprejetih na 17. seji, so ugotovili, da so bili v celoti izpolnjeni. Strinjali so se tudi z analizo delegatskih odnosov, ki jo je prebral predsednik koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri krajevni organizaciji SZDL Stanko Podobnik.

Po krajši razpravi so sprejeli poročilo o poslovanju krajevne skupnosti v letu 1976. Poročilo je bilo pozitivno ocenjeno, prav tako pa so bile sprejete nekatere naloge, ki jih bo morala KS opraviti v letošnjem letu. Zlasti so opozorili na pravočasno pripravo programa za praznovanje 20-letnice ustanovitve KS ter na začetek gradnje prostorov, namenjenih krajevni skupnosti ter družbenopolitičnim organizacijam in zgornji prostori delavskega doma. Komisiji ogled so že opravili predstavniki SGP Gradinec in KS, predračun pa bo predložen svetu krajevne skupnosti na prihodnji seji. Še pred iztekom mandatne dobe naj bi proučili možnosti za objavo razpisa polne zaposlitve tajnika KS, glede na to, da pričakujejo večji obseg dela pri nadaljnjem utrjevanju delegatskih odnosov ter pri organiziranju lastne informativne dejavnosti. Svet krajevne skupnosti je na petkovi seji imenoval še delegate za posamezne rizične skupnosti zavarovalne skupnosti Triglav. Ob sklepu seje so imenovali člane odbora za ljudsko obrambo, družbeno samozaščito, civilno zaščito, narodno zaščito, skladno z določili zakona o ljudski obrambi.

resne skupnosti, klub samoupravljalcev in delavska univerza ter železarski izobraževalni center, po potrebi pa bi se lahko krog podpisnikov tudi razširil.

Po razpravi, ki je sledila tej uvodni razlagi, so sklenili, da osnutek družbenega dogovora o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju v občini dajo do 15. marca v razpravo vsem predvidenim podpisnikom.

O problematiki jeseniške delavske univerze sta predsedstvo poleg pismenega poročila, seznanila Michael Cenc in Srečko Krč. Pri tem je v ospredju še nedokončeno oblikovan status delavske univerze, čeprav, kar je poudarila tudi razprava, je, oziroma delavska univerza mora postati sestavni del enotnega vzgojnega izobraževalnega sistema. Iz tega razloga delavska univerza tudi nima zagotovljenega stalnega dohodka in je udeležba družbenih sredstev v skupnem dohodku delavske univerze v zadnjih desetih letih padla od 82 % na deset odstotkov. Tudi delovni pogoji niso najboljši in jim manjka predvsem učilnic za delo v dopoldanskem, oziroma popoldanskem času. Tako stanje ogroža tudi socialno varnost zaposlenih na delavski univerzi in zato je tudi nezanimiva za strokovne kadre.

V razpravi, ki je sledila, je bilo rečeno, da problematika delavske univerze sovpada v obe pred tem obravnavani vprašanji in da v bistvu odnos do delavske univerze kaže tudi naš odnos do izobraževanja ob delu in za delo nasploh. Nujno je potrebno urediti status delavske univerze, pri čemer bo v veliko pomoč zakon o delavskih univerzah in izobraževalnih centrih, ki je v razpravi, pa tudi družbeni dogovor o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju v občini. Pri tem pa bo potrebno tudi spremeniti odnos do družbenopolitičnega izobraževanja in izobraževanja ob delu in za delo nasploh. Takoj pa je potrebno sprejeti ustrezne ukrepe, da se delavski univerzi zagotovi ustrezna materialna osnova in socialna varnost zaposlenih delavcev. Pri nadaljnjem delu delavske univerze bo potrebno tudi več dogovarjanja, tako z železarskim izobraževalnim centrom kot ostalimi dejavniki na tem področju.

Svet za spremljanje družbeno ekonomskega položaja žensk v občini Jesenice je predsedstvu predložil v obravnavo in potrditev enoletni program delovanja sveta. Nekaj dodatnih pojasnil je k programu pripeljala predsednica sveta Mara Taler. Svet bo v letošnjem letu sprejela programe samoupravnih interesnih skupnosti, predvsem tistih, ki so vezane na uresničevanje zakona o družinskih razmerjih in zakon-

ski zvezi, kot so: za zdravstvo, zaposlovanje, otroško varstvo in socialno skrbstvo. Aktivnost sveta pa bo predvsem izhajala iz stališč tretje seje republiške konference SZDL Slovenije - o aktualnih vprašanjih družbeno ekonomskega položaja žensk.

S posebno anketo na reprezentativnem vzorcu zaposlenih in nezaposlenih žensk bo svet poskušal dobiti kar najbolj objektivno oceno o družbeno ekonomskem položaju žensk v občini in njihovih možnostih za aktivno vključevanje v delegatski sistem ter ugotoviti aktivno prisotnost žensk v samoupravnih organih in delegacijah. Anketa bo zajela tudi delovne pogoje delavk, možnosti njihovega izobraževanja ob delu in za delo, njihovo izobražbeno strukturo in podobno.

Svet bo pripravil program praznovanja dneva žena - 8. marec in skupaj s sindikalnimi organizacijami dal glavni poudarek na praznovanju v krajevnih skupnostih. Seveda pa bo primerna skrb veljala vsebinsi praznovanja, da se le-to ne bi, tako kot večkrat v preteklosti, sprevrglo v neke družabne prireditve ali praznovanje materinskega dne.

Svet bo organiziral tudi več razprav, na primer: o zakonu o družinskih razmerjih in zakonski zvezi, o vlogi in nalogah žene v LO in družbeni samozaščiti ter o zakonu o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravic do svobodnega odločanja o rojstvu otrok. Razširil bo sodelovanje z ženski pobratorne občine Valjevo in slovenskimi ženami na avstrijskem Koroškem. V programu je še več drugih nalog, kot sodelovanje z organizacijami združenega dela, v katerih je zaposlenih več žena, formiranje sekcije kmetijskih proizvajalk, pomoč zaposlenim ženskam in ostarelim, proučevanje možnosti za nadaljnje zaposlovanje žensk, krepitev delovanja sekcij v krajevnih skupnostih in podobno.

Predsedstvo je po krajši razpravi sprejelo program dela sveta in potrdilo, da se svet razširi z 22 na 24 delegatki, obenem pa zadolžilo krajevne organizacije SZDL Kranjska gora, Dovje - Mojstrana, Hrušica in Planina pod Golico, da v svet imenujejo svoje delegatke. Razpravo so sklenili z ugotovitvijo, da letos poteka 35 let od prvega kongresa antifašistične fronte žena in da je zategadelj še več pozornosti nameniti ženskim vprašanjem.

Ob sklepu seje je bila predsedstvu posredovana še informacija o prihodu predsednika republiške konference SZDL Mitja Ribičiča na Jesenice, kjer bo imel razgovor na vodstvu družbenopolitičnih organizacij in v krajevni skupnosti Sava, razen tega bo predaval družbenopolitičnemu aktivu občine na temo Jugoslavija pred evropsko konferenco o varnosti in sodelovanju, obiskal pa bo tudi novo hladno valjarno Bela.

PRED VOLILNIMI KONFERENCAMI KO ZB NOV V OBČINI

Na petkovi razširjeni seji občinskega odbora ZB NOV Jesenice, na kateri so bili prisotni tudi predstavniki in tajniki krajevnih organizacij, so oblikovali naloge in smernice za delo bodočega občinskega odbora in krajevnih organizacij v krajevnih skupnostih. Sprejeli so finančni program občinskega odbora za letošnje leto, največ pa so govorili o programu in nalogah celotne organizacije v občini in še posebno občinskega odbora. Poudarek je na praznovanju 40-letnice ustanovitve kongresa KPS, 40-letnice prihoda tov. Tita na čelo KPJ in njegove 85-letnice rojstva. Bežno so pregledali uspehe in dosežke v preteklem letu, največ pa je bilo govora o načinih izvajanja bodočih nalog, od katerih jih je nekaj že v teku. Čaka nas dosti dela pri podružiljanju spomenikov revolucije in NOB, pri praznovanju revolucionarnih tradicij NOB in vzporednih akcij, vprašanjih socialne in zdravstvene zaščite borcev, priznavanju posebne delovne dobe in drugih nalogah pri izvajanju določil ustave in zakona o združenem delu. Vse komisije, delegacije in delegati, še posebno pa novi odbori krajevnih organizacij ZB NOV in komisija za LO in DS, bodo morali svoje delo okrepiti in s tem dokazati, da je članstvo ZB NOV resnično najrevolucionarnejše jedro SZDL s prekaljenimi kadri.

Posredovan je bil predlog za člane novega občinskega vodstva po novem statutu, sprejeli pa so tudi ključ za volitve delegatov občinskega odbora. Pojasnjeno so bile naloge ob pripravah za izvedbo krajevnih skupščin, katere naj bi se izvedle v mesecu februarju in marcu, tako da bi bila občinska konferenca v mesecu maju.

Na seji so govorili tudi o obiskih mladine v znanih partizanskih kraji, 35-letnici množičnih aretacij na Jesenicah, srečanju begunjskih zapornikov in o načinu izvajanja pogrebne obreda umrlih borcev. Kritično so ocenili ugotovitve, da tisk in radio premalo poročata o dejavnosti borčevskih organizacij, kar pa v občinskem merilu le nekaj pomeni.

LETNA KONFERENCA DRUŠTVA INVALIDOV

V soboto, 29. januarja, je bila letna delovna konferenca, katere se je udeležilo 78 % povabljenih članov društva invalidov Jesenice. Iz poročil komisij je bilo ugotovljeno, da je društvo v lanskem letu dobro delovalo, saj je organiziralo več športnih srečanj, dva izleta na Ravne na Koroškem in v Vrsar, slavnostno akademijo ob mednarodnem dnevu invalidov, srečanje težkih invalidov Gorenjske v športni hali v Podmežakliji in srečanje težjih invalidov jeseniške in radovljiške občine v Završnici.

Na konferenci so dopolnili pravila društva in disciplinski pravilnik. Društvo je delalo zares uspešno in upamo, da bo v letošnjem letu z uspešnim delom nadaljevalo.

Ob tej priliki so posameznim organizacijam in podpornim članom društva podelili pismena priznanja. S tem so se vsaj skromno oddolžili za sodelovanje in pomoč pri izvajanju delovnega programa društva. »Res je, da je to le simbolično priznanje za vašo pomoč, ki predstavlja neprecenljivo vrednost. V priznanju, ki ga vam danes izročamo, je izražena zahvala za vse, kar ste storili za človeka, ljudi, ki jim je usoda spremenila tok in pot življenja,« je bilo poudarjeno ob podelitvi priznanj. Jože Mrovlje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 34. seji predsedstva občinske skupščine Radovljica, 1. februarja, so, poleg obravnav gradiva in priprav dnevnega reda za 25. sejo vseh zborov OS konec februarja, preučili dejavnost INDOK centra v 1976. letu in predlog programa za 1977. leto. Ugotovili so, da še vedno niso podpisali dogovora o ustanovitvi INDOK centra skupnost za zaposlovanje, občinski odbor ZB NOV in OK ZSMS Radovljica. O programu so izrekli več pripomb, ki jih bo obravnaval tudi svet centra v mesecu februarju. Na seji so se dogovorili tudi o izdelavi poročila o delovanju delegatske skupščine od maja 1974. do decembra 1976. ter o predlogu za nastavev referenta OS za stike s sveti KS.

Na 25. seji sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito pri OS Radovljica, konec januarja, so pozitivno ocenili delo vseh organov v izvajanju obrambnih priprav v občini, KS in delovnih organizacijah. Na podlagi teh ocen in določil novega zakona o ljudski obrambi so sprejeli program organizacijskih, tehničnih in izobraževalnih nalog v obrambnih pripravah za 1977. leto. Na seji so slovesno podelili Magdi Jensterle in skupnosti za zaposlovanje - enote Radovljica posebno priznanje republiškega sekretariata za ljudsko obrambo za njena prizadevanja na področju usmerjanja mladih v vojaške poklice.

V letošnje praznovanje 40-letnice prihoda tov. Tita na čelo KPJ in ustanovitve KPS se bodo vključili tudi vsi preživeli predvojni komunisti in skofejci, ki jih je na območju radovljiške občine še nekaj nad 20. Na posvetu, ki ga je z nekaterimi od njih sklical komite OK ZK konec januarja, so sklenili, da bodo ustanovili lastni aktiv. Vsi, ki jim zdravstveno stanje to dovoljuje, bodo vključeni v razne jubilejne prireditve. Pokazali so izredno pripravljenost za obiske v šolah, organizacijah in podjetjih, kjer bodo govorili o revolucionarnem predvojnem obdobju. Poleg tega bodo sodelovali s prispevki pri tiskanju spominske brošure.

V 1977. letu bo po smernicah družbenoekonomskega razvoja radovljiške občine rast zaposlenih v združenem delu večja za 3 % v odnosu na lansko leto, prav toliko pa bo narasla tudi produktivnost. Računajo, da bo celotni družbeni proizvod v tem letu narasel na okoli 1,3 milijarde din, kar gre, razen pri povečanem številu zaposlenih in storilnosti, tudi na račun investicij, ki bodo, glede na lanske letošnje zaostajanje, letos višje za 200 %.

Na 6. seji predsedstva OK ZSMS Radovljica v ponedeljek, 7. februarja, so obravnavali pravilnik o ukrepih in postopkih za zavarovanje tajnih podatkov ljudske obrambe in osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi zavarovalne skupnosti Triglav. Ocenili so izvajanje sklepov volilno programske konference in potrdili akcijski program dela OK ZSMS za obdobje 1977-1978. Soglašali so s predlogom za nakup neobhodnih osnovnih sredstev za delo OK ZSMS in sprejeli predloge več tekočih nalog predsedstva.

Izvršni odbor KK SZDL Brezje je 27. januarja sklical politični aktiv kraja, na katerem so razpravljali o akcijskem programu obrambnih priprav v KS in usklajevanju let-eh z novim zakonom o ljudski obrambi. Beseda je tekla tudi o urbanističnem redu v KS Brezje, na katerega so izrekli vrsto pripomb, ter o nalogah SZDL pri reševanju najbolj pomembnih vprašanj kraja.

Zaradi lanske letošnje potresov je bila močno poškodovana tudi poslovna stavba gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas v Bohinju, zato so sklenili, da jo bodo letos obnovili. Predračun investicije, za katero so že dobili soglasje občine, znaša 2.241.744 din. Potegujejo se za soudeležbo Ljubljanske banke, ki bi za osnovna sredstva kreditirala za 1.570.000 din za dobo desetih let.

Po podatkih komisije za kmetijstvo pri svetu KS Radovljica je na območju te krajeve skupnosti 214 lastnikov kmetijskih površin. Od teh jih je 44 z območja mesta, ki zapadejo obveznosti plačila katastrskega prispevka nad 1.120 letno. Po oceni te komisije v KS izpolnjuje pogoje za usmerjeno kmetijsko proizvodnjo 30 kmetijskih posestev.

Proizvodni načrt tovarne Plamen Kropa v 1977. letu predvideva 9.210 ton izdelkov, kar je celo nekaj manj kot lani. To dejstvo pripisujejo slabim možnostim za izvoz. Po zaključitvi pogodbah bodo letos prodali na tuje predvidoma 4.300 ton, na domačem tržišču pa 4.900 ton domačih izdelkov.

Na pobudo KK SZDL in drugih krajevnih organizacij v KS Stara Fužina so januarja ustanovili kulturno društvo Ziga Zois in športno društvo Avgust Gasperin. Obe društvi sta sprejeli v svojem programu tudi naloge, da sodelujeta v pripravah že začete akcije za izgradnjo družbenega doma, ki ga nameravajo zgraditi v vasi s samoprispevkom, z materialno pomočjo in prostovoljnimi delom krajanov. Pri tem računajo tudi na finančno pomoč občine in interesnih skupnosti.

V januarju je bilo na Bledu posvetovanje urednikov glasil lesnih in gozdarskih delovnih organizacij, združenih v SOZD Gorenjsko lesno in gozdarsko gospodarstvo. Dogovorili so se o programu in vsebinski zasnovi skupnega glasila GLG, ki obvešča o vseh skupnih zadevah celotne gorenjske regije in izhaja štirikrat letno.

Na pobudo aktivna mladih komunistov in OO ZSMS Lesce so konec januarja ustanovili svet ZSMS, ki združuje vse osnovne organizacije ZSMS iz delovnih organizacij in krajevne skupnosti. Že ta mesec pa se pripravljajo tudi za ustanovitev mladinske dramske sekcije.

V četrtek, 27. januarja, so se v radovljiškem Domu upokojencev na povabilo pevskega zbora LIPA sešli pevovodje upokojenskih pevskih zborov iz Javornika, Jesenice, Kranja, Radovljice, Skofje Loke in Tržica. Dogovorili so se o pripravah na letošnjo revijo vseh gorenjskih zborov pri društvi upokojencev, ki bo v Radovljici 7. maja. To srečanje bo v pokršitve 40-letnice Titovega vodstva KPJ in ustanovitve KPS, hkrati pa tudi v čast dneva zmage nad fašizmom. Računajo, da bo nastopilo okoli 120 pevcev. Za pokroviteljstvo revije so naprosili občinski svet ZSS Radovljica.

Na januarskem sejmju MODA 77 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je med razstavljalci trikotarjerji dobila najvišje priznanje - kipec »LJUBLJANSKI ZMAJ« tovarna Alмира Radovljica. To visoko nagrado so ji prisodili za celotno razstavljenko kolekto pletenin, izdelano po zamisli modne risarke Vesne Ilgo-Gabršček, ki je že lani na beograjskem sejmju mode prejela najvišja priznanja.

V letošnjih, pravkar minulih zimskih počitnicah je bilo na vseh smučiščih blejskega in bohinjskega območja precej bolj živahno kot prejšnja leta, zahvaljujoč ugodnejšim snežnim razmeram. Vse posteljine in druge gostinske zmogljivosti na Bledu in Bohinju so bile povsem zasedene, v večini z gosti iz Hrvaške, Srbije in Vojvodine. Posebno živahno je bilo na Zatrniku, kamor je redno vozil avtobus, organizirali pa so tudi smučarsko šolo in izposojevanje opreme. Veliko kritik so gostje upravičeno izrekli na račun nenejnih poti in sprehajalšč, pomanjkanja primernih zabavnih prireditev, ureditve sankališč pa tudi zastran postrežbe v okrepčevalnicah.

Iniciativni odbor za ustanovitev kulturnega društva pri KK SZDL Radovljica je na 3. seji, 24. januarja obravnaval pripombe in dopolnila k predlogu društvenih pravil, ki so bila v javni razpravi, ter predlog kandidacijske liste za organe novega društva. Sklenili so, da bo ustanovni občni zbor društva konec februarja.

V hotelu Grajski dvor v Radovljici je bil 28. januarja redni občni zbor 80-članskega fotokluba Radovljica. Po živahni razpravi o poročilu, v katerem je bilo izrečenih razen priznanj za plodno delo tudi nekaj kritik, so sprejeli program za 1977. leto. Klub je pomnožil svoje vrste z mladimi člani, največja pridobitev pa je vsekakor nova temnica.

Konec januarja je izšel 68. zvezek vodnikov zbirke »Kulturni in naravni spomeniki Slovenije«, z naslovom »Kovaški muzej v Kropi v 5.000 izvodih. Gradivo je prispeval Janez Smitek iz Kroke, tiskala pa ga je tiskarna Tone Tomšič iz Ljubljane. Novo publikacijo sta sofinancirali kulturna skupnost Slovenije in kulturna skupnost Radovljica.

V soboto, 29. januarja, so na 94. letnem občnem zboru Gasilskega društva Radovljica člani razpravljali o poročilih predsednika, tajnika, poveljnika in nadzornega odbora v preteklem letu ter potrdili svoj program za 1977. leto. Ob tej priliki so dolgoletnim zaslužnim članom podelili posebna priznanja.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive je v petek, 4. februarja, gostovala je v Radovljici dramska skupina DPD AL da R. Jedretič z veselo igro »Svoje glavoček« namesto napovedane predstave jeseniškega »edališča,« je odpadla zaradi bolezni igralcev.

Razstavo kovinskih plastik kranjskega avtorja kiparja-naivca Jožeta Volariča so v okviru kulturne akcije za delovne kolektive svečano odprli na proslavi Prešernovega dne, v torek, 8. februarja, v avli osnovne šole dr. J. Mencinger v Bohinjski Bistrici. Razstava je bila prenesena iz Sivčeve hiše iz Radovljice, kjer je bila na ogled v januarju.

SOBOTNI SESTANEK UPOKOJENCEV

Preteklo soboto je bil redni sestanek članov DU Jesenice (vsako prvo soboto v mesecu). Sestanek je bil namenjen v glavnem tematiki pokojninsko-invalidskega zavarovanja, s poudarkom na problemu invalidnosti.

Predsednik Janko Verdnik je po zdravljenju navzočih v podal dnevi red sestanka. Besedo je prevzel Zdravko Pogacnik, predsednik pokojninsko invalidske konference v jeseniški občini, in povedal, da je bilo konec leta 1976 v občini 4.245 upokojencev, od tega 949 invalidskih ali 22,42%, kar je navzlic temu, da je bila več kot polovica zaposlenih v težki industriji, razmerje, ugodnejše od poprečja v Sloveniji, ki znaša 25,21%. Obrazložil je razne predvidene spremembe, glede revalorizacije pokojnin, novih pravic družinskih članov invalidskih upokojencev, spremembe kriterijev dodatka za nego in podobno. Navedel je tudi nekaj podatkov za primerjavo z upokojenci radovljanskega področja, kot, npr.: poprečne pokojnine in invalidnine po posameznih kategorijah, število let-iteh itd. Ugotovljeno je bilo, da ni bistvenih razlik, kar je razumljivo, saj je močan vpliv tudi v tej občini tistih, ki so se vozili na delo v Železarno. Njegovemu izvajanju je sledila živahna razprava.

V nadaljevanju je podpredsednik društva Franc Tepina navedel nekaj povzetkov iz časopisa Vzajemnost, glede medsebojnih razmerij po kategorijah upokojencev in vzrokov invalidnosti na območju občine Jesenice, z dodatkom za Jesenice specifičnega komentarja. Navzoče je seznanil tudi s težavami, ki jih imajo člani senata invalidske komisije, ko obiskujejo upokojence na domu, in opozoril na članek v zadnji številki Vzajemnosti. Ta članek (avtor Anton Prijatelj, dr. med.) bi po vsebini lahko sodil v »zabavno rubriko«, ko ne bi bil tako življenjsko resen. Iz članka je razvidno, kaj vse

poskušajo nekateri, da bi si zboljšali svoje gnotno stanje na račun družbe, oziroma tistih, ki so take pomoči (dodatek za nego) res potrebni in upravičeni. Najbrž ni nič preveč rečeno, da je tudi to neke povsem nove vrste kriminal. Za zaključek je govornik z ustreznim komentarjem povedal še nekaj zanimivih rezultatov iz ankete sociologa dr. Miroslava Živkovića, glede starostne življenjske dobe pri nas in v svetu. Občuten je porast kategorije nad 60 let, katerih delež pri nas znaša okrog 12%, v razvitejšem svetu pa od 15 do 20%. V anketi je tudi razvidno, da ožji sorodniki, to je, sinovi in hčere kaj malo skrbijo za ostarele starše in da so ti pretežno del odvisni od sosedov ali kakšne druge pomoči.

Mirko Dreša je seznanil navzoče o možnostih letovanja v domovih oddiha ZDU Slovenije, v Piranu, Izoli in Rogaški Slatini. Zaradi važnosti in obsežnosti bo, glede števila in pogojev, informacija objavljena v naslednji številki Železarja.

Tončka Konobljeva je navzoče obvestila, da bo tradicionalno pusto vanje v prostorih društva v torek, 22. februarja.

Po zaključku informativnega dela sestanka je godba na pihala s Hrúšice pod vodstvom dirigenta Stefana Prežljaja imela nad eno uro trajajoč koncert iz repertoarja narodnih, modernih in zabavnih skladb. Izvedba koncerta je bila na zavirljivi glasbeni ravni, za kar so sodelujoči poželi vsesplošno priznanje in aplavz po vsaki odigrani skladbi.

Po koncertu je na splošno željo navzočih nekaj članov godbe (kvintet) igralo še za zabavo in ples ter svojo živahnostjo pripomoglo k izrednemu razpoloženju.

Ob zaključku je bilo mnenje vseh navzočih, da je bil sestanek nadvse uspešen, k čemer je tudi veliko pripomogla godba s Hrúšice, kateri smo vsi za njihovo sodelovanje nadvse hvaležni, in si takih prireditvev še želimo.

V. S. NAIPAUL: Posnemovalci. Pomurska založba 1976.

Na zaščitnem ovitku lahko preberemo ponosno avtorjevo izjavo: »Kot pisatelj sem v Posnemovalcih zavrel vse znane vzorce.« K temu bi se dalo pripomniti, da bralec vsekakor ni kriv, če se mu vzorec, po katerem je ta roman napisan, ne zdi tako nov. Konec koncev ni mogoče zanikati, da gre za novo in izvirno potovanja v preteklost, iskanja izgubljenega časa, oziroma iskanja izgubljenega sveta iz minulih časov, za tehniko pisanja, v kateri pisatelj prepleta razglede na različna časovna obdobja. Znana tehnika, v kateri v romanu, pisanem v prvi osebi, najdemo samo tisto, kar misli, doživlja in ve pripovedovalec, je v tem romanu dokaj dosledno uporabljena. Treba je pripomniti, da je med posameznimi romani, pisanimi v prvi osebi, velika načelna razlika: pripovedovalec je namreč povsem izmišljena oseba, ki nima s pisateljem ničesar skupnega; v tem primeru lahko med vrsticami pogosto zaznamo avtorjev ironični odnos do pripovedi, avtorjeva resnica je nadrejena pripovedovalčevi resnici.

Druga možna oblika, ki se je poslužil v tem romanu Naipaul, pa ne pozna te skrite ironije, tega distanciranja do junakovih pogledov. Resnični avtor Posnemovalcev je zelo zelo blizu »navideznemu« pripovedovalcu. Kdo in kaj je glavni junak in pripovedovalec Posnemovalcev? Sto in več strani moramo prebrati, preden si pridemo na jasno, kakšne narodnosti je pravzaprav in kako mu je ime. Naipaul je po poreklu Indijec. Ali se mu zdi, da je bralcu samo po sebi umevno, da je isto tudi glavni junak romana? Vendar je prav v tej nejasnosti mogoče smisel romana.

V prvem delu nam mlad mož, o čigar poreklu lahko samo ugibamo, govori o svojem bivanju v Londonu. Reklamo, da je Naipaul Indijec, vendar je treba povedati še to, da je doma s Trinidada (pripovedovalec pa je prišel z Isabelle, z otoka, ki ga je treba poiskati na zemljevidu, da lahko ugotovimo, na katerem koncu sveta tiči; torej je dvakratni brezdomec). Brali smo že precej romanov o nekdanjih kolonijah, mnogi med njimi govorijo o »najlepšem dragu-

NOVICE NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

lju v britanski kroniki, o Indiji. V njih se večkrat srečamo s slikovito in rahlo komično figuro: mladim, bogatim, stremuškim Indijcem. V prvem delu Posnemovalcev so vloge zamenjane: mladi Indijec je tisti, ki prikazuje London in zlasti njegove prebivalke v rahlo ironični luči. To je nekako tako, kot z Iztokovim bivanjem v Bizancu — le za odtonek manj naivno.

Glavni tok romana pa je usmerjen drugam: junak se bo vrnil na rodni otok in pripeljal s sabo mlado Angležinjo, ki ga je takorekoč prisilila v zakon. Temu prostorskemu premiku sledi časovni: v drugem in tretjem delu romana se vrnemo v junakova

otroška leta. Šele zdaj, ko spoznavamo okolje, iz katerega je zrasel, ga lahko razumemo — šele zdaj ga začnemo sploh zares dojemati.

Posnemovalci niso posebej lahko branje, vendar je med našimi bralci gotovo precej takih, ki jih bojo vzeli v roke in morda celo prebrali do konca. Pri tem jih bo morda gnala radovednost, lastnost torej, ki je bila nekoč vsaj med mladimi zelo pogosta, zdaj pa postaja bolj redek dar. Podoba sveta, ki se v tej knjigi razgrinja pred nami, je v nekem pogledu izjemna. Naipaul sicer piše v angleščini in ga prištevajo k angleškim pisateljem, vendar njegov pogled na svet ni pogled Evropejca.

JUBILEJNI OBČNI ZBOR GASILSKEGA DRUŠTVA KOROŠKA BELA

V nedeljo, 6. februarja, so se v gasilskem domu na Koroški Beli zbrali člani gasilskega društva Koroška Bela. Poleg članov društva so se delovne konference, oziroma jubilejnega občnega zbora ob praznovanju 80-letnice društva udeležili še predstavniki gasilskih društev: Zabreznica, Jesenice — mesto, Planina pod Golico, Begunje ter poklicne gasilsko reševalne čete Železarne ter predstavnik SIS za varstvo pred požarom, občinske gasilske zveze Jesenice ter krajevne organizacije SZDL, krajevne skupnosti in štaba civilne zaščite.

Poročila, ki so bila posredovana delovni konferenci, so bila zelo izčrpana. V razpravi pa so zlasti pohvalili prizadevanje mladih gasilcev, ki so se v lanskem letu po daljšem premoru prvič udeležili tekmovanja v občinskem merilu in dosegli solidno uvrstitev.

Več razpravljalcev je obravnavalo pomembno preventivno dejavnost. Skrbeli naj bi za bolj dosledno uveljavljanje že sprejetih predpisov, ki določajo, oziroma predvidevajo občasne ali stalne preglede plinskih naprav v gospodinjstvih.

Gasilsko društvo je pred kratkim s posebnim pismom obvestilo občane na Koroški Beli, Javorniškem rovtu ter na Potokih, da lahko naročijo ročne gasilske aparate in s tem zagotovijo varnost pred požarom. Doslej so zbrali okrog 30 prijav, toda žal iz vasi Potoki samo eno prijavo. Sploh bi morali požarni varnosti v tej vasi

nameniti več pozornosti. Zato so krajevne skupnosti pristojnim službam občinske skupščine naročile, naj ustrezno ukrepajo, zlasti še, da bi omogočili namestitve omarice s cevmi in sredstvi za gašenje požarov.

Positivno so ocenili ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za varnost pred požarom in menijo, da bo z novim načinom zbiranja sredstev za zagotovitev požarne varnosti položaj na tem področju izboljšal.

Član pripravljalnega odbora za praznovanje 80-letnice ustanovitve gasilskega društva na Beli je obrazložil gradivo za objavo v brošuri ob jubileju. Razen 80-letnice se bodo na Koroški Beli letos spomnili tudi 60-letnice, odkar so italijanska letala z zažigalnimi bombami med prvo svetovno vojno upeljala zgornji del vasi Koroška Bela. Poleg brošure bodo pripravili tudi spominsko razstavo in izvedli še druge akcije. Soglašali so tudi s tistim delom razprave, ki narekuje večjo pozornost prizadevanjem, da bi v krajevni skupnosti kar najbolje organizirali civilno zaščito, ki ima obsežne naloge ob požarih in drugih elementarnih nesrečah.

Gasilec na Koroški Beli so k delovnemu jubileju čestitali predstavniki sosednjih gasilskih društev in se zavzemali za plodno sodelovanje ter organiziranje skupnih akcij, tako v jubilejnem letu kakor tudi pozneje.

VISOKA KVALITETA IN PESTER PROGRAM

V organizaciji komisije za koncertno dejavnost pri zvezi kulturno prosvetnih organizacij Jesenice je v soboto, 22. januarja, gostoval v dvorani gledališča Tone Čufar Jesenice akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, pod vodstvom mladega dirigenta Jožeta Fürsta. Zbor je izvajal dela renesančnih mojstrov, slovenske narodne in umetne pesmi ter pesmi iz Makedonije.

V lanskem letu je APZ Tone Tomšič proslavljala tridesetletnico uspešnega dela. Ob tem jubileju so prejeli za kvalitetno kulturno delovanje red bratstva in enotnosti z zlatim vencem, s katerim je mlade pevce odlikoval predsednik Tito. V jubilejnem letu so še enkrat potrdili svojo vrednost, saj je zbor osvojil prvo mesto in zlato plaketo na republiškem tekmovanju amaterskih zborov v Mariboru.

APZ Tone Tomšič sestavljajo samo študentje. Že sto in sto študentov je šlo skozi vrste zbora. Danes so to odrasli delovni ljudje, mnogi med njimi pa so v svojih domačih krajih pripomogli k ustanovitvi zborov ali pa so celo njihove vodje.

Dve pesmi, s katerimi so si pridobili priznanja v Mariboru, smo slišali tudi na koncertu na Jesenicah. To sta Zerenzio Zardinijev VAE ARIEL in duhovita skladba Danila Švare VARIACIJE NA NARODNO O MARTINU KJEBRU. Kot uvodni del koncerta so zapeli dve skladbi iz obdobja renesanse: Gallusove HE-ROES PUGNATE VIRI, kjer nas preseneča bojevitost teksta, za Gallusa nenavaden, (... zgrabite za orožje, sovražnika s tega ozemlja prepodite, sovražnik je že tu, poženite se nadenj, s sulicami in meči jih posekajte, nato ubijajte...), druga skladba pa je bila VERGINE CHIARA Giovannija de Palestrine. Obe skladbi nam nazorno kažeta stil komponiranja tedanje dobe (16. stoletje). François Poulenc so predstavili s skladbo A PEINE DEFIGUREE, katere je vzeta iz zbirke Spet Chansons, besedilo je napisal Paul Eluard in je nastalo leta 1936. Štiriglasen zborovski stavek se giblje v za Poulenca značilnem dur-molovem sistemu, tekst pa je mestoma ritmiziran. Šivčeva DOMOVINA JE VSE in Kuhar-Gobčeva JUTRI GREMO V NAPAD sta dve domovinski pesmi. Podobno je s Pahorjevim OČENAŠEM HLAPCA JERNEJA. Kljub zahtevnim harmonijskim postopkom, pa zaradi ritmične preprostosti ne deluje utrujajoče. Z Očenašem

hlapa Jerneja je zbor počastil lansko proslavljanje stoletnice Cankarjevega rojstva.

V drugem delu koncerta so izvedli Jenkovo LIPO. Zvočni zapis te skladbe iz leta 1941, ki jo je tedanji študentski zbor Marolt izvajal na zadnjem koncertu pred kulturnim molkom v ljubljanski veliki Union-ski dvorani, je shranjen še danes. Sledile so štiri priredbe koroških pesmi, ki so bile sprejete zelo dobro. V preteklem času smo te pesmi (kakor tudi nekatere druge kot Bilečanko, Makedonsko humoresko in dr.) poslušali v izvedbah raznih oktetov in zborov drugačnih sestav. Interpretacije teh del v izvedbi oktetov ali v sestavi kompletnih zborov se razlikujejo v aranžmaju in zvoku. To se je posebno čutilo v izvedbah koroških pesmi. Kompletna zvočna podloga v Miheličevi skladbi PUABČ SEM STAR je solistu Janezu Drašlerju omogočila popolnoma sproščeno solistično interpretacijo njegovega puabča. Za zaključek koncerta so izvedli štiri živahne pesmi naših narodov KOLO Vasilija Mirka, Berdovičev LINDJO, POŠLA MOMA

NA VOJDA VOJSLAVA SIMIČA in MAKEDONSKO HUMORESKO Todor Skalovskega.

Bogata tridesetletna preteklost OBEZUJE sedanje člane APZ Tone Tomšič, da ohranijo sloves avantgardnega študentskega zbora ali celo več, ene najaktivnejših in najnaprednejših skupin v naši amaterski pevski kulturi. Zanesljivo jim bo to tudi uspelo, saj iz zbora žarijo mladost, zagnanost in kvaliteta. Glede vokalne tehnike in dikcije je zbor neoporečen. Z vso zanesljivostjo je podal vse skladbe, ki so bile vsaka na svoj način več ali manj zahtevne. Zbor zveni lepo, izenačeno, mehko in neprislusno, tako v počasnejših pianissimih in pianih tempih kot v dinamično eksponiranih in hitrih tempih.

Vse te lastnosti zbora je mladi dirigent Jože Fürst s sistematičnim delom, ljubeznijo in znanjem združil v homogeno celoto. Kot dirigent deluje spontano, muzikalno in simpatično.

Za pevce (kot za vse druge vrste umetnikov) ni nič lepšega kot iskreno priznanje in odobravanje poslušalcev. Takega iskrenega priznanja tokrat ni manjkalo. Dobro zasledena dvorana je z burnimi aplavzi nagradila njihovo umetniško pesem, na koncu pa celo izsilila še dve dodatni izvedbi.

Franjo Ropret

Knjižnica v Lescah

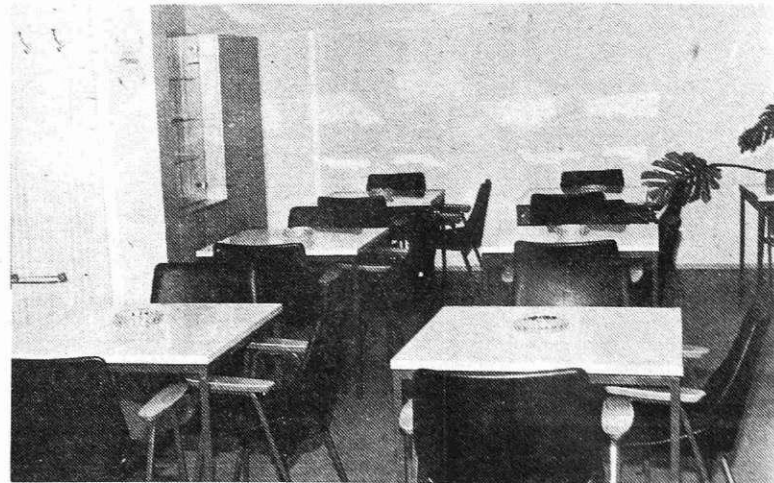

EMILU ŽNIDARJU V SPOMIN

taborišču Mauthausen, od koder se je vrnil po osvoboditvi.

Vse svoje življenje je bil predan športu. V mladosti ga je zlasti privlačila bela opojnost razsežnih smučišč, medtem ko se je v zrelejših letih posvetil avtomoto športu. V smučini si je utrl mesto v reprezentanco in leta 1938 zastopal naše barve na zimskih olimpijskih igrah v Garmisch-Partenkirchenu. Po vojni je postal smučarski učitelj, zamikal pa so ga tudi jekleni konjiči in začel je tekmoovati z motornim kolesom. Šestkrat je tudi sodeloval na spominskem avtomoto rallyju Sutjeska. Leta 1949 je postal aktiven član AMD Jesenice in v izvršnem odboru prevzel dolžnost blagajnika, ki jo je opravljal do prerane smrti. Postal je tudi eden najuspešnejših instruktorjev in v obdobju pohoda motorizacije naučil šoferskih veščin nekaj sto kandidatov. Dobil je plaketo »vzorni voznik« in častni znak AMZS. Bil je eden tistih instruktorjev, ki ne poznajo nerazumevanja in ki znajo oceniti stanje in sposobnosti kandidatov.

V torek, 1. februarja, so se na pokopališču na Blejski Dobravi v tihi žalosti — vse prerano — poslovili Jeseničani od dragega prijatelja in zgledega športnika ter dolgoletnega instruktora AMD Emila Žnidarja. Rojen je bil na Jesenicah v številni družini in bi 23. februarja letos dopolnil 63 let. Že s petnajstim letom je moral za kruhom v Železarno, koder je delal vse do upokojitve. Bil je rodoljub, ki je nadvse ljubil planine, gozdove in morje ter pretežno del svojega prostega časa posvetil njim. Leta 1944 se je odzval klicu OF in se priključil partizanom. Žal je bil kmalu zajet in interniran v zloglasnem

Šahovska soba v novem samskem domu Železarne

PODELITEV GORENJSKIH PREŠERNOVIH NAGRAD NA JESENICAH

V torek, 8. februarja, so v gledališki dvorani na Jesenicah podelili gorenjske Prešernove nagrade, ki so jih prejeli: iz občine Jesenice Joža Varl, iz občine Kranj Zdenko Motl, iz občine Radovljica Egi Gašperšič in občine Trzin Ivan Mohorič. Slavnostni govor ob slovenskem kulturnem prazniku je imel predsednik skupščine kulturne skupnosti Jesenice Miroslav Noč, kulturni program pa je izvajal Slovenski okekt. V nadaljevanju predstavljamo oba nagrajenca iz jeseniške in radovljiške občine.

JOŽA VARL je bil rojen leta 1926 v Kamni gorici. Po zmagoviti narodnoosvobodilni borbi in ljudski revoluciji, v kateri je sodeloval kot aktivist in bорец, se je takoj vključil v družbenopolitično aktivnost in deloval v vodstvih ZK, SZDL, ZSMS bivšega okraja Kranj in občine Jesenice. Že od vsega začetka ga srečuje kot aktivista na kulturno-prosvetnem področju in člana različnih občinskih, okrajnih in republiških kulturnih organov.

Njegovo organizacijsko, ustvarjalno in poustvarjalno aktivnost opredeljujejo na naslednja najpomembnejša področja:

Kot organizatorja in iniciatorja številnih kulturnih akcij in manifestacij v občini Jesenice, pa tudi na širšem območju. Že 20 let je predsednik DPD Svoboda T. Čufar Jesenice, v katerem je razvil številne nove dejavnosti kot, npr.: klubsko dejavnost, razširjene dejavnosti na likovnem področju in podobno – vse z namenom, kulturo in umetnost kar najbolj približati delovnim ljudem in občanom.

Vsa ta leta je razvijal in krepil sodelovanje s sorodnimi slovenskimi organizacijami na avstrijskem Koroškem in bil organizator mnogih gostovanj, tako v Avstriji kakor v Italiji.

Nagrajenec je bil avtor in scenarist številnih masovnih in kvalitetnih programov ob različnih jubilejih in praznikih. Vsi njegovi kulturni programi in scenariji so bili vedno vsebinsko aktualni.

V okviru društva DPD Svoboda T. Čufar deluje že več kot tri desetletja tudi likovni klub DOLIK, kjer ima Joža VARL zasluge za njegovo razširjeno dejavnost, predvsem v smeri likovno-estetske vzgoje mladih in delovnih ljudi. Njegova zasluga je, da se na Jesenicah že prek dvajset let kontinuirno razvija likovnorazstavna dejavnost (od 14–26 razstav letno), med prvimi pa je otvoritev razstav začel povezovati z nastopi različnih kulturnih skupin. Ob razstavni dejavnosti je prav on razvil v okviru društva za likovnike in za javnost likovno-estetska predavanja in razgovore.

Kot višek njegove ustvarjalne dejavnosti pa vsekakor sodi njegovo delo kot novinar-urednik, saj je preko tednika ŽELEZAR redno obveščal delavce in občane o kulturni dejavnosti na Jesenicah, spodbujal in animiral pa tudi kritiziral negativne pojave v kulturi.

Nagrajenec je tudi urednik kulturno-umetniške priloge Železarij LISTI, ki jo izdaja kulturno-umetniški klub pri DPD Svoboda T. Čufar, katerih vsebinska zasnova zajema literarne prispevke, zapise o znanih literatih in njihovi prispevki ob pomembnejših jubilejih, predstavljanje naprednih književnikov itd. Doslej je izšlo že 30 števil LISTOV, skupaj na 720 straneh. Programska zasnova LISTOV izhaja iz opredeljenih nalog in vloge kulture v socialistični samoupravni družbi, zato so odigrali pomembno vlogo pri spodbujanju kulturnih interesov in potrebe, estetsko-humanističnem osvajanju in sploh pri dvigovanju kulturnega nivoja med delavci.

Tako kot pri LISTIH je Joža VARL urednik tudi Male Čufarjeve knjižnice, ki je bila ustanovljena z namenom, da dobro in poceni branje približa mladini in delovnemu človeku. Klub je tako dal na slovenske knjižne police 12.000 izvodov kvalitetnih in cenjenih knjig. Višek te dejavnosti predstavlja izbor Čufarjevih izbranih del in obsežen opis njegovega življenja in dela, ki je izšel v dveh delih.

Tako lahko rečemo, da se vsa ta aktivnost najtesneje povezuje z njegovo veliko ljubeznijo do dela, s prežetostjo ter smotrnim in vztrajnim delom. Joža VARL se poleg tega odlikuje tudi z odločnostjo in prizadevanji za razvoj socialistične kulture, tako, kadar gre za vrednotenje ustvarjalnih rezultatov ali za uveljavljanje novih samoupravnih delegatskih odnosov v kulturi.

Egi GAŠPERŠIČ, ravnatelj glasbene šole Radovljica.

Nagrajenec že več kot petnajst let z velikim uspehom vodi po vsej Sloveniji znani komorni zbor KUD Stane Žagar iz Kroke, ki je dokazal svojo kvaliteto na številnih nastopih, gorenjskih in republiških tek-

movanjih ter na radijskih in televizijskih snemanjih. Pri vodenju zbora je z izredno požrtvovalnostjo in strokovnim znanjem ustvaril razen visoke glasbene kulture tudi tesne tovariške odnose med pevci, ki so za svoja prizadevanja na širšem kulturnem območju prejeli tudi občinsko priznanje OF.

PROGRAM OPERE IN BALETA V FEBRUARJU

Sreda	9. 2.	10.30	Kozina	EKVINOČJU	Zaključena
Četrtek	10. 2.	10.30	Foerster	GORENJSKI SLAVČEK	Zaključena
Petek	11. 2.	15.00	Verdi	NABUCCO	Zaključena
Sobota	12. 2.	18.00	Cipci	SNIGULJICA	Izven
Sobota	12. 2.			GOSTOVANJE V TRSTU	
Nedelja	13. 2.			GOSTOVANJE V TRSTU	
Torek	15. 2.	10.00	Puccini	MADAME BUTTERFLY	Zaključena
Sreda	16. 2.	10.30	Monteverdi	KRONANJE POPEJE	Zaključena
Četrtek	17. 2.	19.30	Verdi	RIGOLETTO	Izven
Petek	18. 2.	15.00	Rossini	SEVILJSKI BRIVEC	Zaključena
Sobota	19. 2.	19.30	Donizetti	LUCIJA LAMMERMOORSKA	P
Torek	22. 2.	10.00	Massenet	MANON	Zaključena
		17.00	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	Pred premiero
Sreda	23. 2.	10.30	Foerster	GORENJSKI SLAVČEK	Zaključena
Četrtek	24. 2.	19.30	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	Premierski
GOSTOVANJE BRATISLAVSKE OPERE:					
Petek	25. 2.	19.30	Janáček	ZADEVA MAKROPULOS	Izven
Sobota	26. 2.	19.30	Gershwin	PORGY IN BESS	Izven
Nedelja	27. 2.	15.00	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	Izven

MAREC 1977					
Torek	1. 3.	10.30	Verdi	TRAVIATA	Zaključena
Sreda	2. 3.	19.30	Massenet	MANON	Zaključena
Četrtek	3. 3.	19.30	Adam	GISELE	Zaključena
Petek	4. 3.	15.00	Puccini	TOSCA	Zaključena
Sobota	5. 3.	18.00	Verdi	TRAVIATA	Zaključena
Ponedeljek	7. 3.	19.30	Puccini	MADAME BUTTERFLY	Zaključena
Torek	8. 3.	19.30	Smetana	PRODANA NEVESTA	Zaključena
Sreda	9. 3.	19.30	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	A
Četrtek	10. 3.	11.30	Verdi	TRUBADUR	Zaključena
Petek	11. 3.	15.00	Puccini	TOSCA	Zaključena
Sobota	12. 3.	18.00	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	Sobota I
Torek	15. 3.	19.30	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	B
Sreda	16. 3.	10.00	Kozina	EKVINOČJU	Zaključena
Četrtek	17. 3.	16.00	Cipci	SNIGULJICA	Zaključena
Petek	18. 3.	15.00	Chopin - Glazunov Keller Bizet - Šchedrin	CHOPINIANA CARMEN	Zaključena
Sobota	19. 3.	18.00	Cipci	SNIGULJICA	Izven
Torek	22. 3.	17.00	Verdi	PLES V MASKAH	Pred premiero
Sreda	23. 3.	19.30	Pugni	NOTREDAMSKI ZVONAR	KU
Četrtek	24. 3.	19.30	Verdi	PLES V MASKAH	Premierski
Petek	25. 3.	15.00	Rossini	SEVILJSKI BRIVEC	Zaključena
GOSTOVANJE MARIBORSKE OPERE:					
Sobota	26. 3.	19.30	Gotovac	ERO Z ONEGA SVETA	Izven
Torek	29. 3.	19.30	Verdi	PLES V MASKAH	GH
Sreda	30. 3.	10.30	Verdi	PLES V MASKAH	Zaključena
Četrtek	31. 3.	19.30	Verdi	NABUCCO	Izven

Šah

DRUŠTVENO PRVENSTVO

V januarju se je pričelo prvenstvo šahovskega društva Jesenice. Na turnirju, ki se igra po švicarskem sistemu – jugoslovanska krožna varianta, nastopa 20 igralcev, od sedaj pa so bila odigrana že tri kola. Večjih presenečenj do sedaj še ni bilo, razen poraza Jana proti mlademu Rodmanu in Kobljarja proti Pazlarju. Po treh kolic je v vodstvu Železnik, kar je bilo tudi pričakovati, saj je poleg Krajnika prvi kandidat za prvo mesto. Turnir uspešno vodi regionalni sodnik Kresimir Smrke, ki pa ima pri svojem delu nemalo težav, ki nastanejo zaradi večimenskega dela igralcev. Rezultati prvih treh kol:

I. KOLO: Pazlar : Kobljar 1:0, Železnik : Barič 1:0, Lužnik : Strle 1:0, Hudolin : Krničar 1:0, Makra : Pristov 0:1, Jan : Rodman 0:1, Kosmač : Majtan 0:1, Čuha : Kostanšek remi, Tramte : Krajnik remi, Jovanovič : Globočnik 0:1.

II. KOLO: Jan : Makra 1:0, Pazlar : Železnik 0:1, Pristov : Rodman 0:1, Majtan : Globočnik 0:1, Čuha : Tramte 1:0, Kostanšek : Krajnik 0:1, Kobljar : Barič 1:0, Lužnik : Hudolin 1:0, Kosmač : Jovanovič 0:1, Strle : Krničar 0:1.

III. KOLO: Krničar : Železnik 0:1, Rodman : Majtan remi, Krajnik : Čuha odloženo, Kostanšek : Tramte odloženo, Jovanovič : Pazlar remi, Kobljar : Lužnik remi, Strle : Pristov 1:0, Globočnik : Jan remi, Barič : Makra remi, Hudolin : Kosmač 0:1. Vrstni red po treh kolic: Železnik 3, Majtan, Rodman 2,5, Krničar, Strle 2, Jan, Krajnik, Tramte, Pazlar, Kobljar, Kostanšek, Čuha, Lužnik, Jovanovič, Globočnik 1,5, Pristov, Kosmač 1, Makra, Barič 0,5, Hudolin 0 točk.

HITROPOTEZNO PRVENSTVO JESENICE

Tako kakor lani, bodo tudi letos jeseniški šahisti odigrali deset hitropoteznih turnirjev za prvenstvo Jesenic. Do sedaj so odigrali že dva, in sicer prvega za mesec januar, drugega za februar. Na januarskem turnirju je nastopilo 16 igralcev, ki so si

Plod njegovega požrtvovalnega dela in vsestranske amaterske glasbene dejavnosti je tudi publikacija Naš plamen kulture, ki jo je napisal in uredil junija 1976, ob 100-letnici zborovskega petja v Kropi in Lipniški dolini. Poleg tega je avtor almanaha o glasbenem amaterizmu v občini, številnih strokovnih člankov in recenzij o glasbeni in zborovski kulturi, ki jih je objavljaval v glasilu Plamen, v Snovanjih, v Glasu in drugih glasilih.

Napisal je tudi vrsto izvirnih skladb, aranžmajev in priredb za pevske zборе, instrumentalne skupine in soliste.

Zapažene uspehe je imel tudi kot ravnatelj glasbene šole in je to institucijo z zavidljivimi pedagoškimi izkušnjami in strokovnostjo uvrstil med najuspešnejše v republiki. Posebno pomembno pa je dejstvo, da jo je tesno povezal z vsemi krajevnimi in občinskimi društvenimi kulturnimi potrebami.

OB IZIDU IZBRANIH DEL TONETA ČUFARJA

II. SVETLOBA, KI JE UPANJE

Če gremo od prvega vtisa, ki ga dobimo ob Sončni molitvi, po besedilih naprej, po besedilih, kot jih je razvrstil in izbral urednik Izbranih del, se ustavimo ob prvem razdelku, poimenovanem Črtice in povesti. Obe zvrsti v spremnih študijah nista natančneje opredeljeni; podrobna raziskava bi nas verjetno poučila, kje vse se je Čufar zgledoval, kar pa za nas, ki tekst predvsem beremo, ni toliko pomembno. (Bralec, ki se bo knjige bolj zbrano lotil, bo hitro opazil vpliv Cankarja, zlasti v stilu, posebno pa v dveh besedilih. V objemu in Maščevalec.) Vsekakor pa je Sončna molitev po pravici postavljena na prvo mesto, saj motivno in idejno uvede bralca v Čufarjev svet, je model in chef d'oeuvre hkrati.

Čufar je velik umetnik besede, še zlasti tenkočutno uporablja pesniško in prozno besedo, kadar hoče kaj poudariti, izpostaviti, spremeniti vsakdanjo pripoved in ji zvišati ton. Tako lahko iz prozne pripovedi nastane pesem v prozi (Sončna molitev, tudi V kačjem cesarstvu). Poseben problem je Februarska noč. Ali je to sploh povest, kot jo je, verjetno glede na dolžino besedila, poimenoval urednik? Prej bo nekaj novega, prehod med več znanimi zvrstmi. Začne se s pesmijo, ki noče biti pesem, saj se izmuzne vsem pesniškim zakonitostim, ne le da zanemari rime, tudi prosti verz to ni, saj zavrže še poslednji zunanji znak verza – verz sam, beseda je deljena, stavek prekinjen in se nadaljuje v drugi vrsti. Še več, Čufar se popolnoma osvobodi pravil poetike. Spet se za navidezno pesniško besedo (kot v Sončni molitvi) skriva nekaj drugega:

»V pusti kotlini je ležal industrijski revir.

Iz kotline so se dvigali v zrak visoki dimniki.

Okrog njih so stale sajaste tovarniške stavbe.

Skozi odprtine pri nekaterih stavbah je padala na prosto svetloba razgretih peči; v drugih so ropotali stroji...»

Tudi konča se besedilo podobno, z vrsticami, ki bi bile lahko verzi. Le da je ta oddelek del enote besedila, ki je označena s številko 23. Ti stavki (ker jim verzi ne moremo reči) zaključijo pripoved. Vse se je zgodilo v enem samem dnevu, pravzaprav v eni sami noči (od tod naslov Februarska noč). In v tem svojevrstnem zaključku, ki je obenem tudi povzetek dogajanja, je bralec odrešen besedila, nenavadna oblika naredi poistovetenju z junaki konec. Odloček je tako zelo drugačen, da nas potegne ven iz ene identifikacije in nas pripravi do druge, svoje. Tudi usode se v njem razpletajo. Na koncu pa se ponovi za Čufarja tako značilen motiv svetlobe:

»Noč se je umikala dnevu.

Sonca pa še ni bilo.

Da je to poezija, ne moremo reči, saj besedilo ni strukturirano niti kot prosti verz (vers libre). Proza pa tudi ni, čeprav je pripoved, je neko dogajanje, hkrati pa tudi stanje in razpoloženje. Je torej nekaj novega, na prehodu med več zvrstmi, konča in začne se že popolnoma svojevrstno, pa tudi enote besedila, označene s številkami od ena do 23, ne predstavljajo organske celote, prej spominjajo na lepljenko, družita jih le kraj in čas dogajanja, industrijski revir in februarska noč.

Jezikovna umetnina je tudi kratko besedilo Stanovanje v zadnjem nadstropju. Stavki so kratki, sestavljeni največkrat iz povedka, predmeta in včasih kakšnega prilastka. Tudi odstavki so kratki, tvorijo pomenske in pripovedne enote. Po preprostem jeziku bi lahko na prvi pogled rekli, da je besedilo delo šolarja, ko ne bi natančneje branje pa tudi besednjak in pomenske zveze pokazali, da je prav ta navidezna preprostost

estetska, umetniška. (Podobno, kot je izkoristil učinek take pripovedi Mile Klopčič v pesmi Krava.) Oglejmo si kratek odlomek, čeprav je tekst tako popolna celota, da ga razbiti ne moremo, prav tako pa odlomek ne more predstaviti vse vrednosti teksta:

...»V tem stanovanju se mnogo-krat znajde Andrejeva najstarejša hči. Malčki jo kličejo. Omožena je. In otroke ima. Včasih ji kateri umre. Potem dobi spet nove. Moža ima in je razumljivo, da trpi s porodi in malimi obsojenci, ki so njej in drugim odveč. A ne trpi samo z otroki, njihovimi rojstvi in počasnimi umiranjji, tudi z vsem drugim življenjem trpi...»

Na koncu se ponovi motiv sonca, motiv svetlobe, povezan z nasmehom in s srečo. (»Le otroci se mamelemu nasmehejo, Andrejevi in Liziini otroci. Njim se pa sonce včasih zasmeji.«)

Vodilni motiv v večini pripovedi je tovarna, s katero so Čufarjevi ljudje povezani kot s popkovino. Tovarna je tista, ki jim daje življenje in ki jih pahne v največjo bedo, v pijačo, v obup, pa tudi v upor. S tovarno sta povezani ljubezen in smrt (Februarska noč), otroštvo (Petrov dobitok) in starost (Francetovo spoznanje).

Ob tovarni, ki tako kruto posega v življenje malega človeka – v življenje, ki je ves čas v nevarnosti, zato pa toliko bolj dragoceno – se prav skozi usode malih ljudi oblikuje odpor proti takemu redu, ki sili ljudi v suženjsko odvisnost, ki jim krade ne le mladost in življenje, tudi tisto, kar ustvarijo.

Tak red obsodi hudo ranjeni starček v bolnišnici: »Solze so Francetu pripolzele iz oči, zaihtel je v spoznanju, da mu je bilo življenje ukradeno. Jasnó je občutil, da to ni prav, da je to zelo, zelo krivično...» (Francetovo spoznanje).

Eksplisitno, ne le skozi dogajanja, je družbeni red obtožen tudi v Februarski noči. Odlomek se po umetniški moči lahko meri s Sončno molitvijo: »Tovarna je v svojem bistvu veliko bojišče. Delavstvo je črna armada, ki se neprestano bori. Huda je borba z delom samim. Zalagati peči z rudo in loviti taljeno tekočino, streči strojem, obvladati njihovo moč, trpeti ob njih z rokami, z vsem telesom, biti sam stroj in voditi železnega tovariša ob sebi, še samo to zahteva in izčrpa vsega človeka. V armadi padajo žrtve dela, armada je pa žilava in se dan za dnem bori. Dan za dnem, noč za nočjo zalaga peči, kroti stroje in gradi, ustvarja – za blagostanje drugih.« (Podčrtala M. V.)

To je literatura s tendenco, pa je umetniško na visoki ravni. Kajti tendenca ne »štrli« ven iz nje, ideja ni samo proglašena, vse dejanje in dogajanje je prežeto z njo, obenem pa je toplo, humanistično; obtožba, ponos in ljubezen do človeka prežemajo besedila. S skopo besedo, ki je lepa obenem, obsoja delavski pisatelji svet nasilja in krivice, z besedami, ki niso pisane za izbran krog bralcev, ampak za tiste, iz katerih je avtor sam izšel, za črno armado, ki dela in umira za druge. Pa je ta beseda še danes prav tako lepa in visoko vredna, še danes jo lahko doživljamo estetsko, ne kot dokument dobe ali (ponesrečene) književnosti.

Čufarjev junak pa ni le človek, ki se bori z železom za kruh in za življenje, v tej borbi za obstanek morajo prebroditi vse krivice že otroci v najnežnejših letih (Petrov dobitok, Tovarna), zlasti so izpostavljene ženske kot matere, kot delavke, ki se z močmi borijo za lepši in boljši svet, kot ženske, ki imajo pravico do dostojnega življenja in do ljubezni. Preprosta, a globoko pretresljiva je izpoved žene, ki čaka na moža in ji je jasno, da med njima ni nobene vezi več, pa se žrtvuje zaradi otroka: »Mož mi daje streho in kruh, a za to zahteva mene vso. Nič ne bo poprašal, ali se mu dajem z radostjo ali z gnusom. Vzel me bo, ker ima do tega vso pisano pravico.« (Spoznanje) Obenem pa je to obtožba družbenega reda, ki postavlja žensko v podrejen položaj, ki ji ne priznava pravice do samostojnega življenja in do samostojne odločitve.

Kljub temu pa osnovni ton pripovedi ni mračen, črnogled. Vedno pogostejše se pojavlja motiv sonca, svetlobe, novega dne, ki daje upanje in ki je upanje. Tista črna armada, ki svoje moči troši v borbi z delom, z železom, s stroji, se vedno bolj zaveda te moči. Še zlasti pa se zaveda pravice do svoje človečnosti in človeškosti. In človek je tisti, ki mu je pisanje namenjeno. Še toliko bolj namenjeno nam, ki prav tako živimo z železom.

TEKAŠKEMU ŠPORTU VEČ POZORNOSTI

Reden spremljevalec novic, rezultatov in komentarjev o jeseniških zimskih športih kaj hitro dobi vtis, da se pri nas govori, razpravlja in piše predvsem o alpskem smučanju, dogajanja pri ostalih pa so potisnjena v ozadje. Zlastno je predvsem to, da tega nihče ne opazi (ali noče opaziti), kljub temu, da se tudi pri drugih zimskih športih dosega dobri rezultati, včasih celo vrhunski. Med takšne zapostavljene športe brez pretiravanja lahko štejemo teke. Kot kaže, pozabljamo, da ima tekaški šport v jeseniški občini bogato, dolgoletno tradicijo. Naši tekači z Jesenice, Mojstrane, Rateč in drugih krajev so osvajali najvišje lovorike na tekmovalnih. In kako se ta tradicija danes prenaša na mlade rodove?

Če nekoliko podrobneje pogledamo v delo sekcije za smučarske teke pri občinski zvezi smučarskih organizacij Jesenice, lahko hitro dobimo odgovor na zastavljeno vprašanje, hkrati pa se nam odpre padajo problemov, s katerimi se v sekciji ubadajo tekaški delavci. Že takoj naj zapišemo, da sekcija vodi dva funkcijonarja, ostali pa opravljajo trenersko delo pa se organizacijskih zadev se lotijo, če je treba. Sedanja člani pravijo, da je težko dobiti delavce v to sekcijo. Za vzrok navajajo to, da delo v tem športu ni rekreativna in zabava. Tako trenerji kot tekmovalci morajo trdo delati. Vstajanje v zgodnjih jutranjih urah, priprave tekaških prog (če je treba, tudi v dežju in megli), merjenje časa, treningi, vse to so stvari, ki danes odbijajo v tekaškem športu. Vse manj je takih, ki bi bili pripravljeni žrtvovati za težak in naporen šport domala ves prosti čas.

V sekcijo za teke je vključenih okrog petdeset aktivnih tekmovalcev, med katerimi je v posameznih kategorijah dvajset članov občinske reprezentance. Tukaj niso vsi tekači pionirji in pionirke, med katerimi je precej kvalitetnih, tudi takšnih, ki osvajajo prva mesta v republiškem in državnem merilu. Pri delu sekcije se držijo portoroških sklepov, da o pionirju le naraščaj ter tako ne spadajo v občinske reprezentance. Pionir se ne smatra za vrhunškega športnika, ker je to šele naraščaj in ga kot takega ni moč meriti z ostalimi vrhunskimi športniki. Kljub temu pa vsi ekipe namenjajo delu s pionirji, ki posebno v zadnjem času dosega izvrstne rezultate.

Pri sekciji se (kot je danes praktično tradicionalna navada povsod) ubadajo tudi s finančnimi problemi. Za letošnje mesece od januarja do aprila je sekcija dobila za svojo dejavnost osem starih milijonov, in sicer za trinajst tekmovalcev in treningov pa še za opremo zraven. Izračun kaže, da en tekmovalcev za en nastop stane 380 din, z udeležbo na vseh tekmah in treningih, vključno z opremo, pa 5.800 dinarjev. Denarja ni veliko, člani sekcije pa upajo, da bodo z varčnostjo prišli »skozi«. V ta namen se morajo odrekati skupnim trenin-

gom, običajno pridejo zadnji na pomembnejše treninge in tekme, tako da ni treba plačevati prenočišč na še dodatne prehrane. Včasih si tekmovalci niti dobro ne morejo ogledati tekaških prog, pa tudi spočiti od vožnje še niso. Mimogrede rečeno, bi morali biti na prizorišču tekmovalcev najmanj dan prej.

In sedaj seveda nekaj o letošnjih rezultatih. Najbolj realen pokazatelj letošnjih uspehov jeseniških tekačev je prav gotovo nedavno slovensko prvenstvo za vse kategorije. Pogledamo si nekaj podrobnejših rezultatov. Med člani so zasedli tretje in osmo mesto, med mlajšimi člani šesto, med starejšimi mladinci peto in šesto, med mlajšimi prvo in deseto, med mlajšimi mladinkami tretje, med starejšimi pionirji prvo, sedmo in osmo mesto, med mlajšimi tretje in deveto, med starejšimi pionirkami četrto in med mlajšimi tretje mesto. Iz teh rezultatov lahko vidimo, da so se jeseniški tekači v vseh kategorijah v republiškem merilu uvrstili med deset najboljših.

Seveda v tem zapisu ne smem prezreti sijajnega uspeha pionirjev na državnem prvenstvu, ki je bilo preteklo nedeljo. Skupaj so namreč osvojili kar osem kolajnz v posameznih kategorijah. Za člane in mladince bo velika preizkušnja konec tega tedna na državnem prvenstvu v Gorjah.

Pri sekciji za teke pa poleg vsega navedenega mislijo tudi na prihodnost tekaškega športa v jeseniški občini. Dejavnost imajo osredotočeno predvsem na pridobivanje novih mladih tekmovalcev. Danes so v sekciji tekmovalci od Rateč do Žirovnice, manj jih je s samega območja mesta Jesenice. Delu z mladino bodo tudi v prihodnje namenili vso pozornost. Še vedno iščejo najprimernejše oblike za to. Ena izmed njih je delo po sekcijah, ki delujejo v posameznih klubih v krajevnih skupnostih. Kot poudarjajo, bo v prihodnje potrebno še več povezave s šolami. Tukaj bo potrebno pedagogom in staršem otrok na primeren način dokazati, da tekaški šport ni le garanje. Treba bo pojasniti, da se tukaj pridobiva potrebna telesna kondicija za nadaljnje življenje. Najti bo potrebno metode vključevanja v tekaški šport. Ob tem je treba povedati, da na Jesenicah še niso začeli odbori za množičnost, med katerimi je tudi pridobivanje mladih za tekaški šport. Člani sekcije so nadalje še mnenja, da je tukaj nujna oblika dela preko šolskih športnih društev. Dosej je v tem pogledu nekaj narejenega edinega na osnovni šoli Kranjska gora. V prihodnje bodo morali v teh društvih pokazati več razumevanja in zavzetosti tudi za tekaški šport.

Iz vsega tega vidimo, da se pri nas tudi v tekaškem športu dela. Čeprav stran od avditorija zimskih športov, delajo, se trudijo in nadaljujejo s tradicijo tega športa. Rezultati kažejo, da je usmeritev v tem športu prava in pelje k vrhunskim rezultatom. J. Rabič

ZAGOTOVITI VEČJO MNOŽIČNOST

Pretekli teden so se na občnem zboru zbrali člani TVD Partizan Hrušica, zelo samokritično so ocenili dejavnost društva v preteklih dveh letih in se v zelo odprti in plodni razpravi pogovorili o problemih, ki jih težijo. Dosedanja predsednika društva Jože Kobentar je v uvodnem poročilu razgrnil med prisotne dosežene rezultate, v njegovih besedah pa so prevladovala kritična misli o kopici problemov, ki zadnja leta hromijo dejavnost telesnogojnega društva v tej krajevni skupnosti. Naj navedemo nekaj poglobljenih ugotovitev.

TVD Partizan Hrušica ima danes v svoji sestavi okrog 180 članov, pri katerih je moč govoriti le o polovici aktivnih. To je seveda zelo nizka številka, ki nam dokazuje, da se premalo krajanov ukvarja s športom in rekreacijo. Odbor, ki je zadnji dve leti vodil TVD Partizan, je zelo zagnano začel novo mandatno obdobje, začetiška vnema pa je kmalu začela plahneti. Kljub precej pasivnemu odnosu do dela, pa je TVD Partizan dosegel tudi nekaj dobrih rezultatov. Najbolje so uspela športna tekmovalna obdobja prazničnega praznika Hrušica. Mali nogomet je bil v poletnih mesecih najpriljubljenejša športna panoga krajanov, predvsem mladine. Za smučanje je bilo največ zanimanja med zimskimi počitnicami, ko je društvo organiziralo tudi smučarski tečaj. Omenimo še organizacijo Kuraltovega memoriala v tekih, organizacijo spomladanskega in jesenskega kroga in nekaj izletov v naravo. V tem obdobju so nabavili tudi nekaj športnih rekvizitov, inventar društva pa je preveč zastaral.

V razpravi so prisotni poudarili, da ti doseženi rezultati pomenijo tudi določeni uspeh. Problemi v tem društvu so prisotni že petnajst let in se rešujejo postopoma, v posameznih obdobjih pa odločno prepočas. Sedanja klima na Hrušici je ugodna in prav sedaj bo treba začeti s široko akcijo za pridobivanje novih članov, kajti množičnost je osnova za delo društva. V razpravi je bilo postavljeno tudi vprašanje nogo-

metnega igrišča. Sedanje je neprimerno, ker je v bližini ceste. Predvidena je še trasa za ureditev novega igrišča na lešu pod Hrušico, vendar bo treba tukaj urediti več zadev, ker je predvideno, da bodo tukaj odlagali del materiala pri izkopu za nov karavanski predor. Že dalj časa je tudi želja članov društva, da bi na tem območju uredili manjši rekreacijski center, kjer bi razne aktivnosti seveda veliko bolj kontinuirno potekale.

Na občnem zboru so člani govorili tudi o akcijah, ki jih nameravajo izvesti v letošnjem letu. Na rekreacijskem področju se bodo aktivnosti odvijale predvidoma tako kot doslej. Skozi vse leto bodo na sporedu razne športne oblike rekreacije, namizni tenis, odbojka, mali nogomet, člani društva bodo za teke usposobili nekaj tekaških prog, v ugodnih snežnih razmerah pa bodo organizirali tudi sankarsko tekmovalno. Na Hrušičanski planini imajo predviden tudi turni smuk, ki ga bodo popestrili z znanjem iz orientacije na planinskem območju.

Na tekmovalnem področju pa omenimo organizacijo Kuraltovega memoriala v tekih, tekmovalna v počastitev praznovanja krajevnega praznika ter spomladanski in jesenski kros.

Na občnem zboru je bil govor tudi o bolj organizirani vadbi na različnih orodjih za nekoliko starejše krajanje. V ta namen nameravajo v mali dvorani doma družbenih organizacij na Hrušici urediti mini TRIM - kabinet s prenosnim orodjem. To bo seveda privlačna novost in člani TVD Partizan so prepričani, da bodo tudi s to akcijo spodbudili krajanje k večji aktivnosti na telesnokulturnem področju.

Za novega predsednika TVD Partizan Hrušica so nazvoči izvolili Igorja Lorenčiča. J.R.

Kegljanje na asfaltu

VZDRŽEVALCI JEKLARNE SO SE POMERILI MED SEBOJ

Da bi se vzdrževalci jeklarne še bolj spoznali med seboj, je bil na njihovo pobudo že drugič organiziran kegljski dvoboj med ključavničarji in elektriki. Vsak tekmovalce je vrgel deset lučnej na polno in prav toliko na čiščenje. Kegljalo je lahko poljubno število kegljatev, deset najboljših rezultatov pa je šlo za ekipo. Po precej izenačeni borbi so ponovno zmago slavili elektriki in odnesli prehodni pokal v svojo vitrino. Na družabno spoznavnem večeru so izrazili željo, da bi take dvoboje organizirali tudi v drugih športih ali pa bi združeni nastopili proti ekipam drugih področnih oddelkov.

REZULTATI: elektriki 760 podrtih kegljev, ključavničarji 730 podrtih kegljev. K.F.

ODLIČNI REZULTATI PIONIRJEV NA PRVENSTVU SFRJ V SMUČARSKIH TEKIH IN KLASIČNI KOMBINACIJI

V soboto in nedeljo, 5. in 6. februarja, je bilo v organizaciji SK Mrkopalj izvedeno državno prvenstvo za pionirje in pionirke vseh kategorij. Prireditelj klub doživi volji in dokajšnji prizadevnosti ni mogel izpeljati prvenstva tako, kot bi bilo zaželeno. Kajti izredno malo snega in toplo vreme, ravno ta dva dni, sta bila glavna razloga, da proge niso bile pripravljene tako, kot bi bilo treba. To velja posebno za nedeljo v tekmovalni štafeti, ko se je tu in tam na progi že pokazala trava. Nastopilo je ni manj kot 250 pionirjev in pionirk iz 21 klubov Slovenije, Hrvaške, BiH ter Srbije. To je bilo najštevilnejše prvenstvo pionirjev do danes, kar je še en dokaz, da se je ta športna panoga razvila po Sloveniji pa tudi po drugih republikah.

Prvi so šli na 2 km dolgo progo mlajši pionirji. Ker je bila proga dokaj tehnično zahtevna, je na presenečenje vseh zmagal Drago Klobčič iz Kamnika, naš Darko Tarman, ki tekmuje šele prvo zimo, pa se je uvrstil na odlično četrto mesto, čeprav je fizično zelo dobro pripravljen, manjka mu namreč le še tehnično znanje. Tudi ostala dva naša predstavnik sta zadovoljila in sta bila med 82 uvrščenimi tekmovalci na desetem mestu - Dejan Mošević in na 16. mestu - Robert Kerštnaj.

Za njimi je šlo na 2 km dolgo progo 29 mlajših pionirk. Tu smo imeli samo eno predstavnico in smo od nje veliko pričakovali. Mlada, nadarjena Jana Mlakar, ki tekmuje šele prvo leto, nas ni razočarala. Na progi se je pokazalo zelo zgrizeno in v veliko borbostenost je na koncu obratnala z vsemi svojimi predstavnicami. Svojo najhujšo tehnično Matejo Pogačnik je ugnala za 17 sekund in nam vsem na veselje priborila prvi naslov prvakinje na tem prvenstvu.

Takoj za njimi se je pogrnalo na progo, dolgo 4 km, 91 starejših pionirjev. Vedeli smo, da imamo tudi tu velike možnosti za osvojitve ene izmed medalj, toda le s trdim bojem. Naš Janek Justin, ki je pred tednom dni osvojil naslov prvaka SRS, se je z Vucovnikom iz Maribora in Gregorčičem iz Ihanu izredno boril, toda na kraju je moral kljub temu priznati premoč Vucovnika, ki ga je premagal za vsega šest sekund. Kako trd je bil boj za medalje, pove že podatek, da je bilo med prvimi in četrtem samo 19 sekund razlike. Tudi ostali naši so se dobro držali in dosegli tisto, kar smo od njih pričakovali. Med vsemi temi pa najbolj napreduje Stefan Kustec iz Kranjske gore, ki tekmuje šele drugo leto in iz tekme v tekmo dosega boljše rezultate.

Kot zadnje pa so šle na progo, dolgo 4 km, starejše pionirke, in sicer 40, kjer smo imeli tudi dve predstavnici, sestrici Mirjam in Branko Martinovič iz Kranjske gore. Tudi tu je bila konkurenca zelo huda in sta sestrici Martinovič povsem zadovoljivo z uvrstitvijo na 10. oziroma 11. mesto. Obe sta namreč šele letošnjo zimo začeli s treningom in tekmovaljem, zato od njih, če bosta še naprej tako vestno trenirali kot letošnje, že v naslednjem letu pričakujemo veliko boljše rezultate, morda tudi že medalje.

Se isti dan, takoj po kosilu, smo odšli z našimi kombinatorji v Delnice na skakalno preizkušnjo. Naši pionirji, in sicer en mlajši pionir in trije starejši pionirji, so se kljub pomanjkanju treninga pri skokih pogumno spuščali po zaletu tamkajšnje 25-metrске skakalnice in zato smo tudi tu pozele lepe uspehe. Med mlajšimi pionirji je bil Darko Tarman četrty, med starejšimi pionirji smo osvojili kar cel komplet medalj, in sicer: Janek Justin zlato, Stefan Kustec srebrno in Igor Kobentar bronasto.

Drugi dan so se pionirji in pionirke pomerili v štafetnih tekih, in sicer mlajši pionirji in mlajše pionirke na 3 x 2 km, starejši pionirji in starejše pionirke pa na 3 x 4 km dolgi progi. Pri štafetnih tekih so bili pogoji za tekmovalce še veliko težji kot pri solo tekih, saj je močna odjuga popolnoma razmehčala progo, za konec pa je začelo še deževanje.

Skoraj v vseh kategorijah so bili prvaki že naprej predvideni, kajti določeni klubi so bili namreč po posameznih kategorijah tako močni, da do presenečenja ni prišlo. Pri mlajših pionirjih so bili prvaki tekači iz Dola, pred našimi, ki so bili tudi drugi, in pred Ihanom, ki je bil tretji. Pri starejših pionirjih pa smo premočno zmagali, saj smo imeli najbolj izenačene tri tekače, in prav to je jamstvo, da bomo imeli v bodoče lahko tudi dobro mladinsko ekipo. Starejše mladinke pa so osvojile tretje mesto po ogorčeni borbi s tekmovalkami iz Gorskoga Kotora, katere so še pred letom suvereno vladale pri pionirkah in pozneje tudi pri mladinkah na prvenstvih Jugoslavije.

Ce ocenimo nastop naših najmlajših na prvenstvu, lahko rečemo samo najboljši. Pozna se že, da smo tudi z najmlajšimi začeli organizirano delati, in to v Kranjski gori, na Hrušici, v Mojstrani in Žirovnici. Priprčan pa sem, da bomo, ob takem in še boljšem delu v bodoče, postavili tekaški šport v jeseniški občini na tisto mesto, ki ga je enkrat že imel. Mislim, da bomo na ta način dobili tudi več sredstev, ki jih nujno potrebujemo za dobro delo. Sedaj se še vedno dogaja, da obstajajo klubi v občini, ki nimajo skoraj denarja, ki bi bil namenjen tekaškemu športu. Prav tem klubom je treba pomagati tudi finančno, saj vemo, da prav iz množice mladih potem lahko izlučimo tudi nekaj vrhunskih športnikov.

REZULTATI: mlajši pionirji: 1. Drago Klobčič - Kamnik 11:03,4, 2. Jure Velepec - Dol 11:07,5, 3. Robert Slabjanja - Dol 11:09,0, 4. Darko Tarman 11:26,9.

SMUČARSKI TEČAJI NA BLEJSKI DOBRAVI

TVD Partizan Blejska Dobrava je v času zimskih počitnic organiziral smučarski tečaj. Tečaj je potekal na terenih na Blejski Dobravi. Udeležilo se ga je 73 tečajnikov. Vodili pa so ga smučarski voditelji: Jože Svetina, Lado Stare, Dušan Stopar, Gregor Sodja, Alojz Čop in Viko Terseglav. Na koncu tečaja so izvedli tekmovalno v veselolomu.

Na lažji progi so tekmovali predšolski otroci, ki so se uvrstili: 1. Tadej Čop, 2. Tomaž Jezeršek, 3. Matjaž Škerjanc, 4. Bogdan Štrbič, 5. Teja Kajdič.

Na težji progi so nastopili šolski otroci in cibicani. Vrstni red: - šolski: 1. Dušan Kalcit, 2. Mojca Begeš, 3. Robi Jakopič, 4. Urška Terseglav, 5. Tomaž Čop; - cibicani: 1. Marjan Zagar, 2. Matej Ferik, 3. Boštjan Stopar, 4. Dušan Medja, 5. Barbara Bernard.

Smučanje

Starejše pionirke: 1. Dol 1:04:26,1, 2. Olimpija 1:08:03,9, 3. Jesenice 1:09:10,0.

Klasična kombinacija - mlajši pionirji: 1. Robert Slabjanja - Dol 381,25, 2. Jure Velepec - Dol 378,00, 3. Uroš Velepec - Dol 344,80, 4. Darko Tarman - Jesenice 329,80 itd.

Starejši pionirji: 1. Janek Justin 376,50, 2. Stefan Kustec 311,24, 3. Igor Kobentar 306,74 - vsi Jesenice itd.

Ker po vsakem prvenstvu razvrščajo tudi klube po številu osvojenih medalj, bo zanimiv tudi ta podatek, ki ga prikazuje naslednja tabela:

Klub	Z	S	B	skupaj
1. Dol	4	2	2	8
2. Jesenice	3	3	2	8
3. Ihan	1	1	2	4
4. Maribor	1	0	1	2
5. Kamnik	1	0	0	1
6. Olimpija	0	2	0	2
7. Alpe	0	1	0	1
8. Lovrenc	0	1	0	1
9. Garanin	0	0	1	1
10. Mrkopalj	0	0	1	1
11. Triglav	0	0	1	1

A.K.

ZIMSKI TABOR MO PD JESENICE NA VRŠIČU

Kot vsako leto smo tudi letos pripravili bivanje v Erjavčevi koči, in sicer za aktivnejše mlade planince in to v času od 23. do 27. januarja. Na sestanku smo se že prej dogovorili, seveda le okvirno, o našem programu, ki ga bomo izvedli na Vršiču.

Na avtobusni postaji smo se zbrali, vsi oprti s težkimi nahrbtniki in smučmi. Razpoloženje je bilo res veselo, čeprav smo se vsi zavedali poti pred seboj. Z avtobusom smo se pripeljali do Kranjske gore in hočeš nočeš, smo morali kar lepo izstopiti ter z nahrbtniki na ramah peš nadaljevati pot proti cilju. Na veselje vseh je bil Mihov dom odprt, da smo se lahko malce odpočili in spili vroče čaje. Nadaljevali smo pot med pogovorom. Na lastne oči smo videli tudi nekaj plazov, ki so grozeče polzeli preko Prisojnikovih sten. Kakšno olajšanje. Koča je bila pred nami in kri nam je začela pospešeno krožiti po žilah v pričakovanju tople peči. Utrujenost je minila na mah. Nadeli smo si smuči in se odpravili na pripravljene smučišča.

Drugi dan po zajtrku smo se najprej prosto smučali, nato pa so se najmlajši učili smučarskih prvin, kot so plug, obračanje s smučmi, pluzni zavoj... Po kosilu pa smo pod vodstvom mladinskih vodnikov Levčka in Dolfiča šli na Solno glavo, po vseh pravilih varovanja za hojo v globokem snegu in strmini. Bili smo tudi navzani in napredovali smo dokaj počasi. Dolfi in Marko sta nam prikazala tudi, kakšen je padec na veliki strmini. Spoznali smo, da skoraj ni nevarnosti, če je varovanje pravilno. Povzpeli smo se prav na

vrh Solne glave ter se po zadnji plati spuščali k Tičarici, od tam pa zopet v Erjavčevu koči. Na sestanku smo potem skupaj analizirali dan. Po večerji smo peli in poslušali magnetofon. Naučili smo se tudi delati nekaj osnovnih vozlov.

V torek smo se po zajtrku najprej prosto smučali, nato pa smo se zbrali v jedilnici. Na vrsti je bilo predavanje o uporabi cepina in derez. Nato smo šli to na strmino preizkusiti. Pred večerjo smo sestavili načrt za sredo, toda kakšno razočaranje. Zbudil nas je pravi snežni metej, tako da smo bili ves dopoldan v koči. Nismo pa le narili. Imeli smo razgovor na temo: spoznavanje gorstev Evrope in Jugoslavije, geološke osnove ter delno tudi orientacija. Po kosilu smo se odločili za pohod proti Postarski koči. Vsi smo se dobro pripravili in si nadeli očala, kajti brez njih je bila hoja nemogoča. Ko smo se skušali orientirati, pa smo ugotovili, da je to skoraj nemogoče, saj smo Tičarico odkrili, ko smo bili le še deset metrov oddaljeni od nje. Postarska koča je bila skoraj zasuta. Tu smo imeli tudi delovni sestanek. Po večerji smo priredili zaključni večer. Bilo je veliko smeha in zlasti dobre volje. Naslednji dan smo pospravljali sobe, pripravljali nahrbtnike ter mazali smuči za spust v dolino. Nekateri so izkoristili nekaj časa še za smučanje.

Srečni in zadovoljni smo se vrnili domov, z željo, da bi se še velikokrat takole dobili na Vršiču in se zopet nekaj novega naučili. Nina Korenc

V ŠOLSKIH POČITNICAH PREKO 700 OTROK NA SMUČEH

Iz šolskih počitnicah je bila izvedena izredno široka smučarska akcija med šolsko in predšolsko mladino. Akcija so izvedle občinska smučarska zveza, občinska športna zveza in temeljna telesna kulturna skupnost Jesenice v sodelovanju s šolskimi športnimi društvii. Predhodno je bil organiziran tečaj za vadiitelje smučanja pod vodstvom trenerja občinske smučarske zveze Janeza Smitka, ki ga je obiskovalo 45 tečajnikov, končne izpite in naziv smučarskega vadiitelja pa si je pridobilo 32 tečajnikov. Tudi ti tečajniki so se nato vključili v delo z mladino.

Zanimanje za smučarsko akcijo je bilo izredno veliko. Prvi teden je odšlo na smuči 560 šolskih otrok, drugi teden pa še 40 najmlajših smučarjev iz predšolskih vzgojnih ustanov. Najbolj številno je bila zastopana osnovna šola Tone Čufar z Jesenice, ki je imela vadbno na Blejski Dobravi s 155 učenci, učenci Prežihovega Vrance (151) so vadili v Plavskem rovtu, učenci Koroske Bele (84) so vadili na Kresu, v Mojstrani je vadilo 60 učencev, v Žirovnici 78, v Kranjski gori pa 32 učencev. V delo s to mladino je bilo vključenih preko 50 vadiiteljev, najboljši iz posameznih skupin pa so se pretekli petek pomerili v Mojstrani v veselolomu.

Na 300 metrov dolgi progi s 25 vrati je tekmovalo 116 tečajnikov. Vsi pa so pokazali, da so že pridobili nekaj amaterske veščine med šolskimi počitnicami. Najboljši in najbolj perspektivni bodo sedaj vključeni v delo po posameznih področnih klubih, vsekakor pa je smučarska akcija izredno uspešna in pokazala, da je zanimanje za smučanje med našo mladino izredno

veliko. Seveda pa so istočasno med šolskimi počitnicami trenirali tudi vsi področni klubi, v to delo pa je bilo vključenih tudi preko 100 učencev. Tako uspešnih akcij pa si prijatelji smučanja na Jesenicah še želimo in naj bi v bodoče postale vsakoletna praksa.

REZULTATI TEKMOVANJA V MOJSTRANI!

Predšolski otroci - fantje (9): 1. Peter nel - Mojstrana - 56,51, 2. Omerza - Mojstrana - 58,15, 3. Čop - Golica - 58,81, 4. Košir - Mojstrana - 63,25, 5. Brezavšek - Mojstrana - 63,80 itd.

Fantje od 1. do 4. razreda (45): 1. Milonik - Mojstrana - 44,41, 2. Čebulj - Mojstrana - 44,44, 3. Zajšek - Mojstrana - 44,89, 4. Klinar - Golica - 46,09, 5. Čop - Žirovnica - 47,61 itd.

Fantje od 5. do 8. razreda (26): 1. Vesek - Golica - 40,34, 2. Egger - Mojstrana - 41,41, 3. Kristan - Tone Čufar - 41,42, 4. Stare - Kor. Bela - 42,22, 4. Mesarič - Tone Čufar - 43,02 itd.

Dekleta od 1. do 4. razreda (25): 1. Pezdirnik - Mojstrana - 45,40, 2. Krznarič - Mojstrana - 48,02, 3. Stražinar - Tone Čufar - 48,83, 4. Katnik - Prežihov Vrance - 51,27, 5. Demšar - Mojstrana - 52,17 itd.

Dekleta od 5. do 8. razreda: 1. Gartner - 39,77, 2. Lah - 45,47, 3. Potočki - 45,49, 4. Klinar - 46,13, 5. Gliha - 47,31 - vse Mojstrana itd.

Ekipno je prvo mesto osvojila premočno osnovna šola Janeza Polde iz Mojstrane, najboljše uvrščeni pa so prejeli diplome in odličja. bef

Namizni tenis

USPEŠEN ZAČETEK V DRUGEM DELU

Pretekli teden sta pričeli s tekmovaljem v drugem delu gorenjske namiznoteniške lige obe jeseniški ekipi - Jesenice in Murova. Po prvem delu je vodila ekipa Gumarja iz Kranja precej nepriznanično ekipa Jesenic, ki je v večini dvobojev nastopila brez Vidmarja, pa je pristala na tretjem mestu, kar lahko smatramo za neuspeh, ko bo ekipa nastopila kompletna, precejšen skok naprej in borbo za prvaka Gorenjske.

Ekipa Murove, ki v letošnji sezoni nastopa v precej spremenljivi formi, je po prvem delu lige pristala na slabem šestem mestu. Igralci z Murove pa obljubljajo, da bodo s precej boljšo igro svoj položaj na lestevici popravili, kajti njihova realna vrednost je nekje okrog četrtega mesta.

V prvem kolu drugega dela je ekipa Murove v svoji standardni postavi: Lavtižar, Filipovič in Ravnikar, gostovala pri zadnje uvrščeni ekipi Mošenj. Po ne preveč zanimivi igri so zmagali z najvišjim možnim rezultatom 5:0.

Ekipa Jesenic pa je v prvem kolu gostovala v Krizah, kjer se je pomerila z domačo ekipo, ki v drugem delu lige nastopa izven konkurence, namesto ekipe Lesc, ki je stopila iz lige. Zmaga Jesenic ni bila vprašanje, saj so brez težav zmagali s 5:0. V drugem kolu pa so doma, na Jesenicah gostili povprečno ekipo Mošenj, ki se ni mogla resneje upirati, tako da so igralci Jesenic zabeležili še eno zmago s 5:0. Nastopili so: Buh, Legat in Korbar.

Igralci Murove so imeli v drugem kolu za nasprotnika vodočko ekipo gorenjske lige, ekipa Gumarja iz Kranja. Pred dvobojem je bila favorit ekipa iz Kranja, toda igralci Murove so tokrat prvič v tem tekmovalju zaigrali tako, kot znajo. Po odlični igri celotne ekipe so zmagali s 5:3. Edini, ki se je resneje upiral razigranim gostom, je bil domači igralec Brenk, ki je premagal vse

tri igralce Murove, vendar je bilo to pre malo za končni uspeh.

Za Murovo sta po dve zmagi prispevala Lavtižar in Ravnikar, peto, odločilno točko pa je prispeval Filipovič, ki počasi prihaja v formo, v kateri smo ga navajeni gledati in s katero lahko bistveno prispeva h končnemu uspehu ekipe z Murove.

V naslednjem kolu, ki se igra danes, bodo igralci Jesenic gostili doma, v domu TVD Partizan ekipo Gumarja, proti kateri lahko upajo na uspeh, dvoboj se bo pričel ob 18.30.

Ekipa Murove pa bo v tretjem kolu drugega dela gostila tradicionalno neugodne nasprotnike - ekipo Kondorja iz Skofje Loke, s katero je v prvem delu izgubila precej nesrečno z rezultatom 5:3. Zato lahko pričakujemo, da bodo domači igralci dali vse od sebe in se poskušali oddolžiti za poraz. Dvoboj se bo pričel danes, ob 18.30 v mini hali na Murovi.

SKUPNE SLUŽBE PRVAK ŽELEZARNE ZA LETO 1976

Pretekli teden se je v prostorih TVD Partizan Jesenice zaključilo prvenstvo Železarne v namiznem tenisu za leto 1976. Tudi tokrat je bila udeležba na tem prvenstvu zelo dobra, saj je skupaj nastopilo petindvajset ekip iz posameznih obratov in oddelkov.

Ze v predtekmovalnih skupinah so se za zeleno mizo odvijale zanimive in napete tekme, najbolj ogorčen boj pa je bil seveda v finalnem delu prvenstva, kjer so se med seboj pomerile štiri najbolje ekipe. Naslov prvaka Železarne v namiznem tenisu za leto 1976 so osvojili člani ekipe skupne službe VET.

REZULTATI: 1. Skupne službe VET (Rotar,

DVANAJSTI POHOD NA STOL

Takoj po uspešno izvedeni množični smučarski in družbenopolitični manifestaciji Po stezah partizanske mladosti so stekli v gorejskih občinah (Jesenice, Radovljica, Trzin, Kranju in Škofji Loki) izredno razgibane priprave na XII. zimski spominski pohod na Stol, ki so zajele najširši krog članov borbevalskih, lovskih, planinsko alpinističnih, taborniških in drugih telesovzgojnih, športnih in drugih organizacij.

Pod pokroviteljstvom časopisnega podjetja Delo in Ljubljanske banke je občinska organizacija ZZZ NOV Jesenice zaupala tehnično izvedbo planinskim društvom iz petih gorejskih občin in njihovim alpinističnim odsekom in postajam GRS. Zato je za varnost in prijetno bivanje vseh udeležencev poskrbljeno, z željo, da tudi sami v največji meri poskrbe za varnost pri vzponu in sestopu, kajti lastna varnost in previdnost sta največje jamstvo za varno hojo in prijetno bivanje.

Stol je poletni in še mnogo bolj pozimi, v globokem snegu, ledu, snežnih metežih izredno nevarna gora. O tem sta veliko pisala slovenska pisatelja, doma izpod Stola, Franc Finžgar in Janez Jalen, pa tudi mnogi drugi gorniki, smučarji in alpinisti vedo veliko povedati o nevarnostih viharne Stola (Pavel Kunaver).

Zato organizatorji XII. zimskega pohoda na Stol, 19. in 20. februarja, opozarjajo vse, ki se nameravajo udeležiti te množične spominske planinske alpinistične manifestacije, da se začno pravočasno pripravljati na vzpon na zasneženi Stol. Vsekakor se je treba psihično in kondicijsko pripraviti. Oskrbeti si je treba dobro in toplo opremo, vetrovko, dobre gorske čevlje z globoko profilirano gumo, vsak udelezenec mora imeti dvojne ali celo trojne volnene nogavice, rokavice in kape preko ušes, dvojne smučarske palice ali cepin in snežna očala.

Organizatorji pohoda s tehničnim vodstvom opozarjajo vse udeležence, da se ravna po navodilih pristojnih in odgovornih planincev, plezalcev, alpinistov ter gorskih reševalcev.

Na pohodu mora vladati tovariška pohodna disciplina, vsako kakršnokoli prehitjevanje kolone pri vzponu ali sestopu je lahko nevarno, tudi odstranjevanje od utirjene in z modrimi ali rdečimi zastavicami označene gazi, trase vzpona in sestopa se lahko nepravilno masčuje. Na pohodu moramo biti vsi udeleženci dobri tovariši in po potrebi tudi plemeniti, disciplinirani in poštenjavni reševalci.

Tehnično vodstvo je pripravilo dve varianti pohoda, v slabem vremenu in v ugodnih snežnih razmerah pa vzpon na Stol ali vsaj do Prešernove koče. Alkohol na pohod ne sodi, zato bodimo na letošnjem Stolu tudi brez kakršnekoli alkoholne pijače veseli in praznično razpoloženi.

Vsi večkratni udeleženci pohoda naj prinesejo s seboj legitimacije, da jim bo vodstvo lahko podelilo ustrezen spominski znak za enkratno, trikratno, petkratno ali desetkratno udeležbo.

Pišlo odmerjene prenočitvene zmogljivosti v Valvasorjevem domu ali Prešernovi koči izključujejo kakršnekoli rezervacije, v skrajni sili komaj za invalide, slepe ali oddaljene pohodnike. Domačini in udeleženci od blizu naj opravijo pohod v enem dnevu, brez prenočevanja.

Spominska komemoracija bo pri Prešernovi koči ali spominskem obeležju v neposredni bližini koče v nedeljo, 20. februarja, ob 10. uri.

Pisarna pohoda bo v karavli nad Valvasorjevim domom, kjer bodo udeleženci dobili vsa potrebna pojasnila in navodila.

Občinski odbor ZZZ NOV Jesenice naproša vse fotografe, ki posedujejo množične posnetke z dosedanjih pohodov, da jih proti plačilu ali brezplačno odstopijo organizatorjem za kroniko in album spominskih pohodov na Stol. Filme ali posnetke pošljite na naslov: Občinski odbor ZZZ NOV Jesenice, Jesenice 64270, Titova c. 86.

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV v športnem parku v Podmežakliji ob 17. februarja

REKREACIJSKO DRSANJE:

- za železarno Jesenice: petek, 11. februarja, ob 20. do 22. ure;
- za javnost: četrtek, 10. februarja, ob 10.30 do 12.30, petek, 11. februarja, ob 10.30 do 12.30, sobota, 12. februarja, ob 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure, nedelja, 13. februarja, ob 14. do 16. ure, četrtek, 17. februarja, ob 10.30 do 12.30.

OPOMBA:

dršališče bo odprto le do 13. marca 1977, zato izkoristite še zadnji mesec za rekreacijsko drsanje.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- sobota, 12. februarja, ob 10. uri polfinalna mladinska pokalna tekma HK Kranjska gora : prvak SR Srbije,
- nedelja, 13. februarja, ob 18.30 finalna pokalna tekma HK Jesenice : HK Olimpija, vstopnina 20 din,
- torek, 14. februarja, ob 18.30 mednarodna prijateljska tekma HK Jesenice : HK MOTOR Češke Budejovice, vstopnina 20 din.

KEGLJANJE NA LEDU:

- nedelja, 13. februarja, ob 7. uri mednarodni turnir pod pokroviteljstvom SGP Sava Jesenice.

GORENJSKA LIGA:

- četrtek, 10. februarja, ob 22. do 23.30 GL Ljubno,
- petek, 11. februarja, ob 22.15 do 23.45 GL Kokrica,
- sobota, 12. februarja, ob 20. do 21.30 GL Jesenice - Pristava,
- ponedeljek, 14. februarja, ob 22. do 23.30 GL Blejska Dobrava,
- torek, 15. februarja, ob 21. do 22.30 GL Jesenice - Podmežaklja,
- sreda, 16. februarja, ob 21. do 22.30 GL Trzin,
- četrtek, 17. februarja, ob 22. do 23.30 GL Ljubno.

Iz pisarne SD Jesenice

V NEDELJO V ČRNI VRH

Odbor za organizacijo pustno smučarskega tekmovanja za trojevo »vinjska glava«, vabi občane in okoličane na letošnjo predpustno prireditev v nedeljo, 13. februarja, s pričetkom ob 11. uri v Črni vrhu.

Na prireditvi bo poskrbljeno za zabavo, saj bodo sodelovali pustne maske, humoristi in godba. Poskrbljeno bo tudi za jedilo in pijačo.

Se posebej vabijo, da se udeležijo tekmovanja v pustni maski in da se pomerijo v tekmovanju, saj praga ne bo prezahtevna. Otroci do 15. leta starosti ne morejo nastopiti, razen, če ne dopolnjujejo maske odraslega.

Cesta v Planino pod Golico bo v nedeljo, 13. februarja, zaprta za osebni promet, zato pa bo Viator poskrbel za dovolj avtobusov, ki bodo neprekinjeno vozili ob 7.30 dalje.

Prireditve bo ob vsakem vremenu.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV VZGOJNO VARSTVENE ORGANIZACIJE JESENICE

O B J A V L J A

na podlagi 187. člena SS o združitvi TOZD v VIZ Jesenice in 5. ter 24. člena SS o medsebojnih razmerjih delavcev v VVO -

prosto delovno mesto

MATERIALNI KNJIGOVODJA - BLAGAJNIK

za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom).

Pogoji:

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. Srednja ekonomska šola - ekonomski tehnik
2. Najmanj dve leti delovnih izkušenj
3. Da ima moralno politične lastnosti
4. Možna je zaposlitev upokojenca.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa na naslov: Vzgojno varstvena organizacija Jesenice, Tavčarjeva 3 a, Jesenice.

K prijavi priložite dokumente o izobrazbi in navedbo o praksi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 10 dni po izteku razpisnega roka.

RAZPIS

Za licitacijsko prodajo dveh avtomobilov Zastava 750, ki bo v torek, 15. februarja, ob 18. uri v prostorih AMD Jesenice.

Ogled je možen vsak dan na AMD Jesenice, kjer dobite tudi ustrezne informacije. AMD JESENICE

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 12. februarja, bo od 15. do 19. ure odprta trgovina

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ROŽCA NA PLAVŽU.

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame, stare mame, babice-bake, sestre in tete

MARIJE SMREKAR, roj. STENOVEC

se iskreno zahvaljujemo dr. Dražiču za dolgoletno zdravljenje, darovalcem vencev in cvetja ter še posebej krajevni skupnosti in krajevni organizaciji SZDL Podmežaklja za darovano cvetje ter sodelavcem instalcijske delavnice za venco.

Zahvaljujemo se pevskeemu zboru društva upokoencev Jesenice za žalostinke, ter vsem, ki so nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami in jo spremili na zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena zahvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in strica

FRANCA LIPOVCA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znanecem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, z menoj sočustvovali in mi izrekli ustna ali pisarna sožalja.

Prisrčna hvala za darovane vence in cvetje, pevskeemu zboru in godbi za žalostinke ter Jožetu Rozmanu in Jožici Krivec za poslovnice besede.

Posebno se zahvaljujem OO sindikata Hladne valjarne za denarno pomoč, KO ZB NOV in Krajevni skupnosti Podmežaklja za venco. Ravno tako se zahvaljujem zdravniškemu in strežnemu osebju internege oddelka splošne bolnice Jesenice za njihov trud ter lajšanje njegovih poslednjih ur.

Vsem še enkrat hvala.

ZALUJOČI: žena Ana in sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani, boleči izgubi ljubega soproga in očka

EMILA ŽNIDARJA

se zahvaljujema vsem sorodnikom, prijateljem, sostanovalcem in znanecem, ki ste nam izrekli ustno ali pisarno sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje in ga tako številno pospremili na njegov zadnji dom.

Prisrčna hvala predstavniku ZB NOV KO Plavž in predsedniku AMD Jesenice za poslovnica govora ter vsem članom AMD Jesenice za pozornost, kakor tudi njegovim nekdanjim sodelavcem iz Železarne in prijateljem s smučarskih tekmovanj. Posebno zahvalo smo dolžni še dr. Keržanu in dr. Rojčevi ter dr. Priji, dr. Jankarjevi za zdravljenje in vsemu bolniškemu osebju na Golniku.

ZALUJOČI: žena Anica s hčerko Barbaro

NAJDENA KLJUČA AVTOMOBILA

Na obesku z oznako ZP SZ sem našel ob glavni cesti pred Jugobanko dva avtomobilska ključa z oznako FIAT, ZASTAVA. Ključa se dobijo pri Tinu Žveglju, Cesta 1. maja 6, Jesenice ali po dogovoru na telefon Železarne 552.

PRODAM STANOVANJSKO HIŠO

Prodajam enonadstropno stanovanjsko hišo z ograjenim vrtom na Cesti revolucije 13, Jesenice, v bližini bolnice. Hiša je takoj vseljiva, ogled dnevno. Jeklič Jakob, Cesta revolucije 13, Jesenice.

ZAHVALA

Za denarno pomoč se zahvaljujem Štefanu Ščerbiču, predsedniku TK osnovne organizacije sindikata Železarne, sodelavcem iz martinarne, še zlasti Janku Baumanu, Jevtu Praskalu, Jožu Kolmarju, sodelavcem iz druge izmene tretje električne peči in stanovalcem Tomšičeve ulice: Latifu Rizvanoviću, Cvetu Iliču in Hamdiji Šabiću.

Avdo Bešić s hčerkami

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

12. februarja, ameriški barvni risani MAČJI KONCERT ob 15. uri, ogled filma je brezplačen za varčevalce Ježkovskega kluba, poklanja ga Jugobanka Ljubljana;

12. in 13. februarja, italijanski barvni vojni film HEROJI V PEKLU, ob 17. in 19. uri, režija Michael Wotruba, v glavni vlogi Klaus Kinsky;

14. in 15. februarja, jugoslovanski barvni film VRHOVI ZELEN-GORE, ob 17. in 19. uri, režija Zdravko Veleirovič, v glavni vlogi Sergej Bondarčuk, Bata Živojinović;

16. februarja, angleški barvni film - grozljivka DVOJČICI ZLA, ob 17. in 19. uri, režija John Hough, v glavni vlogi Peter Cushing, ogled filma za mladino do 15. leta ni primeren;

17. februarja, ZAPRTO;

18. februarja, italijanski CS barv. film - kriminalni OBRACUN MAFIJE, ob 17. in 19. uri, režija Alfio Caltabiano, v glavni vlogi Pino Colizzi;

19. in 20. februarja ameriški barv. film - kriminalni BOTER - II. del, ob 17. in 19. uri, režija Francis Ford Coppola, v glavni vlogi Al Pacino, Robert Cuvall, najboljši film leta, nagrajen s šestimi oskarji.

KINO PLAVŽ

12. in 13. februarja, jugoslovanski barvni film - akcijski VRHOVI ZELEN-GORE, ob 18. in 20. uri;

13. februarja, ameriški barvni film MAČJI KONCERT ob 10. uri;

14. in 15. februarja, ameriško-italijanski CS barvni film HEROJI V PEKLU, ob 18. in 20. uri;

16. februarja, ZAPRTO;

17. februarja, italijansko-egiptovski CS barvni film PUŠCAVSKA FRONTO, ob 18. in 20. uri;

18. februarja, angleški barvni film - grozljivka - DVOJČICI ZLA, ob 18. in 20. uri;

OBVESTILO VOZNIKOM MOPEDOV IN TRAKTORJEV

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Jesenice opozarja vse lastnike koles s pomožnim motorjem in traktoriste, da je potrebno v letu 1977 imeti

POSEBNA VOZNIŠKA DOVOLJENJA ZA VOZNIKE, KI VOZJO KOLESA S POMOŽNIM MOTORJEM (MOPEDI) IN TRAKTORJI.

AMD JESENICE bo organiziralo tečaj za voznike mopedov, zato se takoj prijavite v pisarno AMD Jesenice (ZIC), vsak dan od 15.30 do 18. ure.

Združenje šoferjev in avtomehaničnikov Bled - Jesenice, Kidričeva ulica, organizira tečaj za traktoriste. Takojšnje prijave sprejema ZSAM Kidričeva ulica, Jesenice.

Člani postaje milice bodo izvajali kontrolo nad temi vozniki in tudi ukrepali. Zato posebej opozarjamo vse tiste, ki nimajo ustreznih pisarnih dovoljenj, da si jih čimprej pridobijo.

PROSTA DELOVNA MESTA

Tobačna tovarna Ljubljana, TOZD TOBAK,

TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA, TOZD TOBAK, O. SUB. O. LJUBLJANA, TOBAČNA UL. 5

objavlja

za poslovno enoto Jesenice

naslednja prosta delovna mesta:

1. ŠOFERJA KOMBIJA

Pogoj: šofer C kategorije ter eno leto ustreznih delovnih izkušenj.

2. PRODAJALKO

za prodajalno na Jesenicah

Pogoj: KV prodajalka papirne stroke z nekaj prakse.

3. PRODAJALKO

za prodajalno na Bledu

Pogoj: KV prodajalka z nekaj prakse ter pasivno znanje dveh tujih jezikov.

4. VEČ PRODAJALK

za delo za določen čas za nadomeščanje prodajalcev v času letnih dopustov in to na Jesenicah, na Bledu in v Radovljici.

Za delovna mesta pod 1.-3. je delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas ter s poskusnim delom dveh mesecev.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju strokovne izobrazbe, naj kandidati pošljejo na upravo poslovne enote Jesenice, Cesta na Golico 10 c, v roku 10 dni od objave.

ČLANOM DRUŠTVA REJCEV MALIH ŽIVALI

Društvo rejcev malih živali se pridružuje TTG izletu s posebnim vlakom iz Ljubljane v Ptuj na kurentovanje. Vlak odpelje iz Ljubljane v nedeljo, 20. februarja, zjutraj ob sedmih. Iz Ptuja bo odpeljal vlak zvečer (17.50) in bo v Ljubljani ob 20.10. Stroški izleta so 155 din. V ceni so vračunani prevoz, zajtrk in večerja v vlaku, vstopnina in vodstvo. Vabljeni so vsi člani društva in ostali zainteresirani.

Z Jesenic bo odhod zjutraj ob 4.58, z Javornika pa ob 5.02. Prijavite se lahko do 14. februarja pri društvenih blagajnikih ali v pisarni v jeseniški kolodvorski restavraciji samo dopoldne.

Hokey na ledu

Tekmovanje v gorenjski ligi se je prevesilo v drugo polovico. Po prvem delu prepriljivo vodi ekipa Jesenice - Podmežaklja, in to zasluzeno, kar potrjujejo prepriljive zmage.

Lesitvica po sedmih kolic:

1. Jesenice	7	7	0	0	90:23	14
2. Blejska Dobrava	7	5	1	1	63:22	11
3. Ljubno	7	4	2	1	31:49	9
4. Kokrica	7	3	2	2	38:33	8
5. Pristava	7	1	3	3	32:47	5
6. Zelin - Naklo	7	2	5	0	30:58	4
7. Zabnica	7	1	4	2	37:62	4
8. Stražišče	7	0	6	1	27:54	1

Tekmovanje v gorenjski ligi pa bo sedaj, v drugem delu, potekalo v A in B skupini. V skupini A so prva štiri moštva, v skupini B pa preostala štiri.

REZULTATI SEDMEGA KOLA:
Kokrica: Jesenice 4:7
Zabnica: Pristava 4:4
Ljubno: Blejska Dobrava 2:14
Zelin - Naklo: Stražišče 8:6

REZULTATI PRVEGA KOLA - A SKUPINA:
Blejska Dobrava: Ljubno 7:1
Jesenice: Kokrica 4:2

B SKUPINA:
Stražišče: Pristava 11:3
Zelin Naklo: Zabnica 4:2

DRUGO KOLO:
Pristava: Zelin - Naklo 6:3
Moštvi sta bili enakovredni, česar pa ne dokazuje rezultat, za zmago je bila odločilna spretnost strelcev.

Strelci za Pristavo so bili: Pestotnik 5 in Vrtačnik, strelca za Stražišče Marčun P. 2 in Jošt.

Ekipa Jesenice - Podmežaklja je prva v gorenjski hokejski ligi

OSEM PRVIN MEST NA GORENJSKEM PRVENSTVU

V soboto, 5. februarja, je bilo v Žireh, v organizaciji domačega kluba Alpina in sodelovanjem Triglava iz Kranja in Jesenice, letošnje gorenjsko prvenstvo v judu za pionirje, mladince in člane. Jeseniški judoisti so nas razvedrili, saj so se na prvenstvu pokazali v najlepši luči, vse borbe so zlezi skrajno resno, bili so borbeni, pokazali so dobro tehnično znanje, pa tudi fizično so dobro pripravljeni, s čimer pa se ne morejo pohvaliti nekateri pionirji, katerim primanjkuje prav moči.

Jeseničani so v Žiri odptovalni z dvanajstimi judoisti in najslabša uvrstitev je bilo tretje mesto.

Prvi so na blazine stopili najmlajši - pionirji. V kategoriji do 42 kg je nastopil Brelhi, ki je od vseh nastopajočih v tej kategoriji pokazal največ in je zaslužen osvojil prvo mesto in naslov prvaka Gorenjske. V kategoriji do 46 kg sta nastopila Krnjatič in Rizmar, prvi se je uvrstil na odlično drugo mesto, Rizmar pa na takoj za njim, na prav tako dobro tretje mesto. V naslednji kategoriji, do 52 kg, je bil Bemkovič zastavljen šele v finalu, tako da je zasedel drugo mesto. V kategoriji do 58 kg je Cvetkovič prav tako prvi izgubil šele v finalu in zasedel drugo mesto, Žlebar pa je bil tretji, kar je prav tako lep uspeh.

Za njimi so na blazine stopili mladinci. Med starejšimi mladinci sta nastopila Vrdoljak, v kategoriji do 78 kg, in Anderle, v kategoriji nad 95 kg. Oba sta zasedla prvi mesti v svojih kategorijah, saj sta bila daleč boljša od svojih nasprotnikov in sta zasluženoma triumfirala.

Najbolj zanimivi so bili boji članov. Jeseničani so tu pokazali največ. Osvojili so kar pet naslovov prvakov Gorenjske. V kategoriji do 60 kg je Demšar ugnal vse svoje nasprotnike in učinkovito zmagal v finalu nad lankoletnim prvacom Čaulovičem (Triglav) in tako osvojil prvo mesto. V kategoriji do 71 kg je nastopil Bečirovič, kljub poškodbi. Boril se je dobro, vendar je bil vstop v finale izgubil s Tuškom (Alpina) in zasedel dobro tretje mesto. V kategoriji do 78 kg sta nastopila Čebulj in Vrdoljak, prešla sta vse ovire in se sestala v finalu, odločila je izkušnost Čebulja, ki je tako postal prvak Gorenjske, Vrdoljak pa je prvega mesta med mladinci dodal še drugo mesto med člani. V kategoriji do 95

kg je nastopil Dvoršak. Boril se je kot v svojih najboljših letih, pokazal je vse svoje znanje in izkušnje ter zasluženoma zmagal. Anderle je tako kot v mladinski konkurenci nastopil tudi v članski, v kategoriji nad 95 kg. Tudi tu je pokazal, da na Gorenjskem nima pravega konkurenta, in je zasluženoma osvojil še drugo prvo mesto na letošnjem prvenstvu. V absolutni kategoriji, v kateri lahko nastopijo judoisti, ne glede na težo, tekmuje pa se na izpadanje, so se Jeseničani borili takole: Vrdoljak: Dvoršak (Triglav) 5:0, Bečirovič: Gregorič (Alpina) 5:0, Anderle: Podlipnik (Triglav) 10:0, Vrdoljak: Srebotnjak (Triglav) 0:5, Bečirovič: Nikolet (Alpina) 10:0, Anderle: Čebulj 0:3, Bečirovič: Srebotnjak (Triglav) 0:3, Čebulj: Tušek (Alpina) 10:0 in v finalu Čebulj: Srebotnjak 10:0. Čebulj je zasluženoma zmagal, bil je vsekoli boljši in si tako priboril še drug naslov gorenjskega prvaka, Bečirovič pa je bil ponovno tretji, čeprav bi zaslužil tudi nastop v finalu, saj ga je ves čas hudo motila poškodba noge.

Jeseniški judoisti, člani TVD Partizan Jesenice, so nas tokrat res presenetili, saj že nekaj let niso pobrali nobenega prvaka na prvenstvu Gorenjske. S tem pa se ni konec nastopov. Že v tem tednu v soboto, 12. februarja, čaka Čebulja, Vrdoljaka, Bečiroviča, Dvoršaka in Anderla nastop v selekciji Gorenjske na kvalifikacijah za vstop v prvo zvezno ligo. Kvalifikacije bodo v Ljubljani. Naslednjo soboto, 19. februarja, pa bo v Slovenski Bistrici letošnje slovensko prvenstvo v judu za člane, pravico nastopa imajo prvo in drugo uvrščeni iz regijskih prvenstev. Jeseniški judoisti do konca meseca ne bodo poznali počitka, zdaj so se šele boji zagrizli v treninge, saj želijo potrditi svoje uvrstitve v gorenjskega prvenstva tudi na slovenskem prvenstvu, predvsem pa želijo tim uspešneje zastopati Gorenjsko (ekipo sestavljajo še najboljši iz Kranja in Žirov) v kvalifikacijah. Želimo, da bi se jim vsaj nekatere želje in pričakovanja izpolnila, saj bi s tem potrdili svoje kvalitete, kar bi jim bila edina zahvala za ves trud, tako na treningih kot na tekmovalnih, in spodbuda za še boljše delo, pri katerem ne dobivajo vse podpore, ki jo zaslužijo.

Rokomet

OSLABLJENI, S POLOVIČNIM USPEHOM

V nedeljo, 6. februarja, se je v Ljubljani nadaljevalo zimsko rokometno prvenstvo Slovenije. Jeseniški rokometarji so igrali v hali Tivoli oslabljeni. Iz neznanega vzroka sta manjkala vratar Bolždar in igralec Šporar, poškodovan pa je Korenč, ki tudi ni nastopil. Za prva dva bi težko našli oporavila, kajti tak odnos do igralcev in kluba je vreden groze, saj sta manjkala prav v kolu, ko bi bila najbolj potrebna.

V prvi tekmi so Jeseničani nastopili proti izankemu Mokercu. Igra v prvem polčasu je bila zelo izenačena, ekipi sta se menjavali v vodstvu, polčas pa so dobili z 9:8 igralci z Iga. V drugem polčasu je bila igra prav tako izenačena, do veljave pa je prišla boljša fizična pripravljenost Mokercanov, ki so s tem tudi odločili igro v svojo korist z rezultatom 18:16.

Iz igralci so: Varl, Šubič, Pogačnik 4, Močnik 2, Rebolj 2, Prešeren 4, Radinovič 1 in Mahmutović.

Izključitve: Jesenice 2 minuti, Mokerc 4 minute; sodila sta slabo Jovanovič in Mrežar iz Ljubljane.

Ob koncu tekme je igralec Jesenice Rebolj brcnil igralca Mokerc, le-ta pa mu je to z udarcem vrnil. Povod za to je bilo izzivanje med tekmo in neprimerne žalitve Rebolja s strani igralca Mokerc. Oba igralca sta bila predana disciplinski komisiji in druge tekme nista smela igrati.

Jeseničani so že tako oslabljeni imeli v moštvi še dva poškodovana igralca, Radinovič in Pogačnik, vendar sta oba kljub bolečinam nastopila proti ekipi Šmarje - Sap. Prvi del tekme je potekal dokaj izenačeno, le proti koncu so Jeseničani izkoristili nekaj priložnosti in dobili prvi del s 12:12. Jeseničani so dobro začeli tudi drugi polčas in povedli s 17:12, naker se jim je ustavilo, kot da ni bilo prave volje za igro, kar so izkoristili igralci Šmarje - Sap in pokazali razliko zmanjševali. V zadnjih minutah se je vnel ogorčen boj za vsako žogo, nasprotnik je zaigral po vsem igrišču, obramba pa ni mogla in le malo je manjkalo, pa bi taka obramba pokopala že pri-

borjeni točki Jeseničanov, ki so na koncu vseeno zasluženoma zmagali z 22:21.

Zadetek so dosegli: Šubič 1, Pogačnik 4, Močnik 5, Prešeren 9 in Radinovič 3.

Izključitve: Jesenice 2 min. in Šmarje - Sap 2 minuti. Sodila sta Jovanovič in Mrežar iz Ljubljane.

V IV. kolu bodo Jeseničani v nedeljo, 20. februarja, v dvorani na Kodeljevem imeli za nasprotnika ekipi Črnomlja in Dobropolje. Upamo, da bo ekipa kompletna, iz JLA se je vrnil tudi vratar Šporar, s čimer bo obramba veliko pridobila.

Lesitvica po odigranih šestih tekmah je takole:

Borec	6	5	0	1	117:	92	10
Mokerc	6	5	0	1	111:	89	10
Ilirska Bistrica	6	5	0	1	111:	93	10
Črnomelj	6	4	1	1	129:	99	9
Jesenice	6	4	1	1	110:	92	9
Zagorje	6	3	1	2	110:	84	7
Ponikve	6	2	1	3	94:	104	5
Donit	6	2	0	4	112:	116	4
Dobropolje	6	1	0	5	100:	123	2
Šmarje - Sap	6	1	0	5	100:	129	2
ETA	6	0	0	6	87:	140	0

JUTRI FINALE V ŠAHU

V petek, 11. februarja, bo ob 16. uri v šahovskem domu na Jesenicah finalni del prvenstva Železarne v šahu. Predtekmovalna so potekala po enokrožnem liga sistemu, v finalu pa se bodo jutri pomerile med seboj naslednje ekipe: strojne delavnice, hladna valjarna Bela, OTK, valjarna bluming - štekel, martinar, nabava, elektrotplotna energija in plavž.

DRŽAVNO PRVENSTVO MLAJŠIH MLADINCEV - ALPINEV NA KOBLI

Tako kot lani, je bila Kobla tudi letos priziščena najpomembnejša tekmovalna generacija za katero lahko trdimo, da tudi v mednarodnem merilu predstavlja dokaj vidno mesto. Tereni Koble so konfiguracijsko primerni za kar najlepša tekmovalna v alpskih disciplinah. Tudi sneg je bil zelo ugoden za smuko in lahko rečemo, da je organizator SK Olimpija iz Ljubljane tekmovalje spravil pod streho v splošno zadovoljstvo vseh nastopajočih.

V soboto, 5. februarja, je bil na programu veleslalom. Izjemno ritmično, lahko bi rekli, enkratno progo, je zaključil naš znani trener Marjan Magušar, sicer profesionalni pri Olimpiji. Dejansko je bil mogoče pokazati vse znanje ob dokaj majhnem tveganju. Najprej je trajalo 42 sekunde. Nenađen, kakšno uro stvarjajoč fen je močno otupil sneg in napačno izbrana »premrzla«

PIONIRJI NA POLJANAH

SK Blejska Dobrava je organiziral v soboto, 5. februarja, občinski slalom za pionirje in pionirke. Na tekmovalju, ki je potekalo na Poljanah nad Blejsko Dobravo, je nastopilo 53 pionirjev in 11 pionirk iz vseh klubov jeseniške občine. Na tekmovalju niso nastopili starejši pionirji in pionirke selekcijskega razreda, ki so bili na državnem prvenstvu mlajših mladincev na Kobli. Slalomski proga z 38 in 41 vrati je bila dobro postavljena, največ uspeha pa so na njej dosegli Jeseničani pri mlajših pionirjih in tekmovalci Blejske Dobrave pri starejših pionirjih. Največ zaslug za izvedbo tekmovalja in uspeh Blejske Dobrave ima vestni in poštvalni trener Ciril Praček.

REZULTATI

Mlajše pionirke: 1. Kunc (Jes) 86,51, 2. Kliner (Jes) 103,64 3. Borštnik (Jes) 117,46, 4. Tušar (Bl. Dobrava) 119,54 itd.

Mlajši pionirji: 1. Oblak (Jes) 86,12, 2. Pirce (Jes) 92,08, 3. Pogačnik (Jes) 92,42, 4. Ravnik (Jes) 92,76, 5. Lavtežar (Kr. gora) 94,69, 6. Gosar (Kr. gora) 98,39, 7. Borštnik (Jes) 98,81, 8. Pristavec 100,31, 9. Egger (Mojstrana) 105,86, 10. Zupan (Bl. Dobrava) 108,75, 11. Očepce (Hrušica) 110,33, 12. Lunder (Bl. Dobrava) 112,49, 13. Srebotnjak (Bl. Dobrava) 113,08, 14. Stopar (Bl. Dobrava) 115,63, 15. Medja (Bl. Dobrava) 117,68, 16. Ravnekar (Kr. gora) 119,34, 17. Zagar (Bl. Dobrava) 122,09, 18. Ejek (Golica) 135,55.

Starejše pionirke: 1. Čop (Bl. Dobrava) 95,58, 2. Grilc L. (Kr. gora) 103,68, 3. Grilc A. (Kr. gora) 103,77.

Starejši pionirji: 1. Razinger (Bl. Dobrava) 86,38, 2. Blatnik (Jes) 88,66, 3. Benet (Kr. gora) 90,01, 4. Oštr (Bl. Dobrava) 94,26, 5. Berlišk (Jes) 98,09, 6. Bizjak (Kr. gora) 106,21, 7. Zupan (Bl. Dobrava) 108,45.

CICIBANI NA ZELENICI

Smučarski klub Tržič je organiziral v nedeljo, 6. februarja, na smučišču Zelenci medregijsko tekmovalje v veleslalomu za cicibane in cicibanke. Na tekmi je nastopilo 153 mladih smučarjev iz 14 klubov, proga pa je imela 32 vrat c. Med cicibankami se naše predstavnice niso najbolj odrezale, med cicibani pa sta bila izredno uspešna Robi Žan in Robič, ki sta dosegla zelo lep uspeh.

REZULTATI:

Cicibani: 1. Penes (Triglav) 52,37, 2. Žan (Jes) 53,99, 5. Robič (Jes) 58,34, 28. Kliner 1,02,96, 40. Koblar 1,06,69, 60. Markež 1,11,32, 66. Keler 1,13,06 - vsi Jesenice.

Cicibanke: 1. Hafner (Triglav) 54,40, 22. Berlišk 1,12,07 24. Žmitek 1,15,13, 27. Novak 1,16,63 - vse Jesenice.

V soboto pa so se ravno tako na Zelenci srečali cicibani gorenjske regije. Tu so se naši najmlajši smučarji izkazali, čeprav so nekateri precej mlajši od ostalih.

Cicibani: 1. Žan (Jes) 8. Robič (Jes) 1,02,65, 21. Rojnik (Jes) 1,11,51, 28. Koblar (Jes) 1,13,12.

Cicibanke: 1. Hafner (Triglav) 54,40, 22. Berlišk (Jes) 1,12,07, 24. Žmitek 1,15,13, 27. Novak 1,16,63 vsi Jesenice.

PIONIRJI SELEKCIJE V KRANJSKI GORI

V nedeljo, 6. februarja, je bil v Kranjski gori veleslalom za pionirje selekcijskega razreda. Na 700 metrov dolgi progi s 37 vrati se je pomerilo 28 pionirk in 56 mlajših pionirjev. Tega tekmovalja so se udeležili tudi naši mlajši pionirji in pionirke. Istočasno je potekalo tudi tekmovalje za starejše pionirje in pionirke, ki pa se ga naši najboljši predstavniki niso udeležili, saj so bili na državnem prvenstvu mlajših mladincev na Kobli.

REZULTATI:
ML. pionirke: 1. Leskovec - Novinar - 1:04,91, 2. Kunc - Jesenice - 1:05,44 itd.
ML. pionirji: 1. Petrovič - Novinar - 1:03,54, 3. Oblak - 1:04,94, 12. Pirce - 1:07,45, 20. Pogačnik - 1:09,91, 23. Ravnik - 1:10,31, 33. Borštnik - 1:13,52 - vsi Jesenice itd.

SMUČARSKI TEK V ŽIROVNICI

TVD Partizan Žirovnica je izvedel v četrtek, 3. februarja, društveno prvenstvo v smučarskih tekih za vse kategorije. Progo, ki je potekala po dolini Završnice s startom in ciljem pri jezeru, je s tekmovalci dobro pripravil prizadeveni trener Marjan Baloh.

Na startu se je prijavilo 28 tekmovalcev, med njimi tudi nekaj starejših tekačev, ki se vestno pripravljajo za Trnovski maraton in so bili zgled nekaterim mladim, ki so na cilju stali kot gledalci.

REZULTATI:
MLAJŠI PIONIRJI-KE: 1 km: 1. Sonja Legat 4,15, 2. Marko Baloh 4,59, 3. Karmen Baloh 5,11.
STAREJŠI PIONIRJI - 2 km: 1. Janez Justin 6,11, 2. Janez Tavčar 6,51, 3. Ivan Ozmeč 7,45.
MLADINCI - 4 km: 1. Boris Legat 11,59, Miro Tavčar 13,06, 3. Maks Pogačar 13,15.
MLADINKE - 4 km: 1. Majda Tajnikar 14,45, 2. Brigita Dolžan 17,29, 3. Mojca Legat 20,04.
ČLANI - 6 km: 1. Milan Novak 19,16, 2. Dare Gregorič 19,45, 3. Polde Legat 20,03. M. K.

Smučanje

mešanica maž je kriva, da se naša dekleta (4) niso uvrstila bolje.

REZULTATI:
1. Klanjšček - Branik 1:21,49, 2. Koklič - Branik 1:22,14, 3. Kolenc - Alpetour 1:22,50, 11. Lakota 1:26,90, 18. Vesek 1:28,17, 19. Rakovec 1:29,33, 21. Kejžar 1:30,14, vse Jesenice.

SK Alpetour ima štiri uvrščene med prvih 20, Branik in Jesenice po tri, Izletnik in Olimpija po dve. Dejstvo, da sta Saška Vesek in Mateja Rakovec še pionirki, nakazuje možnost hitrega prodora v prvo deseterico ali še dlje.

Od smučarske zveze 48 določenih fantov je startalo v ugodnejših snežnih razmerah, ker se je veter obrnil in postalo je hladneje. Konkurenca pri fantih je izredno huda. Od sedmega do trinajstega mesta je komaj 52 stotik sekunde razlike. Zmaga je pripadla Goricanu Franku, ki je sicer član Olimpije iz Ljubljane. Izredno je smučal Grega Benedik, ki je zaostal za prvim komaj 24 stotink sekunde. Prvo mesto je zapravl na startu, kjer je ob manjši napaki izgubil vsaj pol sekunde. Kljub temu, da vemo, da ni član državne reprezentance, je po štirih letih osvojil prvo mladinsko kolajno za Jesenice. Zelo dobro sta smučala še Kunc in Podrekar. Šporn je bil soliden, z ozirom na majhno količino opravljenega treninga, Kavčič pa je prvič letos premagal dva pionirka reprezentanta.

REZULTATI (55 uvrščenih):
1. Franko - Olimpija 1:18,07, 2. Markič - Tržič 1:18,27, 3. Benedik 1:18,31, 10. Kunc 1:21,76, 13. Podrekar 1:21,89, 25. Šporn 1:23,68, 27. Kavčič 1:24,39 - vsi Jesenice itd.

Med prvimi dvajsetimi ima Tržič štiri tekmovalce, Jesenice in Alpetour po tri, Olimpija dva, Branik, Triglav, Jezersko, Radovljica, Medveščak, Novinar in Sarajevo pa po enega. Taka razdelitev mest jasno kaže na to, da smučanje ni razvito le v dveh, treh centrih kot včasih, ampak zelo enakovredno po vsej Sloveniji. Nemoč je torej pričakovati, da bi katerikoli smučarski kolektiv s porastom kvalitete prevzel monopol, kakršnega so nekaj imeli smučarji z Jesenice.

V nedeljo se je prvenstvo nadaljevalo s slalomom. Močan naliv je prešel v sneg in spet v dež, potem pa spet sonce. Lahko bi rekli, aprilsko vreme. Kljub temu so bili tekmovalni pogoji izredni. Motilo je kvečjemu le to, da so bili tekmovalci zaradi dežja premočeni, toda lepo vreme v drugem teku je preganlo začetno nezadovoljstvo.

Salom je dal rezultate, ki so bili precej neprilicovani. Zmagala je pionirka Metka Jerman, Kokličeva, ki tekmuje za jugoslo-

vansko A reprezentanco tudi v svetovnem pokalu, pa je bila komaj peta. Med prvimi desetim sta še dve pionirki. Likovarjeva na tretjem in naša Rakovčeva na devetem mestu. Mateja je tudi edina med prvimi desetim, ki ni članica nobene reprezentance. Tudi trinajsto mesto Vesekove, ki bo še naslednje leto pionirka, veliko obeta. Rezultat Kejžarjeve ni dober. Kdor ne tvega, danes v alpskem smučanju ne more pričakovati uspeha. Padec Lakotove gre na račun slabega sodelovanja dela rok, ki še posebej vpliva na zanesljivost smuke v strminah. Ksenija ima kratek tekmovalni sta velik psihični pritisk, ki ga prinaša državno prvenstvo, pa je opravil svoje. Njena naloga je predvsem izboljšati jugo točko zato, da bo startala v prvi jakostni skupini, ki je jamstvo za dobre rezultate.

REZULTATI (uvrščenih 22):
1. Jerman - Olimpija (45,01, 42,18) 87,19, 2. Klanjšček - Branik (45,30, 42,00) 87,30, 3. Likovar Alpetour (44,33, 42,98) 87,31, 9. Rakovec (48,23, 46,34) 94,57, 13. Vesek (49,71, 47,84) 97,55, 16. Kejžar (51,96, 48,51) 100,47 - vse Jesenice.

Alpetour in Branik imata štiri tekmovalce, Jesenice tri, Olimpija dve itd. med uvrščenimi.

Pri fantih nismo imeli nobenega v skupini. Kljub temu je Benedik, ki je mlajši mladinec šele prvo leto, s številko 27 po prvem teku prišel na odlično drugo mesto. Taktika drugega teka je bil silovit start v začetnem položnem delu, predvidevne v največji strmini, zaradi močno načete proge in maksimalen finiš. Zgodilo se je nekaj nepredvidenega. Še na položnem delu je Grega zadel ob kol in izgubil palico. Kljub temu, da je izgubil ravnotežje, se je ujel nadaljeval vožnjo in preskušal na 14. pozicijo in močno izboljšal točko, tako da je za naslednjo sezono že zagotovo potrdil status vrhunskega športnika. Špornova naloga je v prvi vrsti, da pride na cilj, to mu je tudi uspelo in na naslednjih tekmah bo skušal izboljšati točko, ki jih je osvojil. Kavčič je padel v drugem teku predvsem zato, ker se vedno preveč obremenjuje na trdnj smucko.

REZULTATI (36 uvrščenih):
1. Franko - Olimpija (42,81, 41,08) 83,89, 2. Sitar - Branik (43,44, 42,01) 85,45, 3. Benedik (43,37, 4,75) 86,12, 9. Podrekar (44,97, 43,66) 88,63, 14. Kunc (46,14, 44,04) 90,23, 23. Šporn (48,17, 45,59) 93,76 - vsi Jesenice.

Med prvimi desetim sta po dva tekmovalca iz Olimpije in Jesenice, po eden pa iz Branika, Triglava, Radovljice, Jezerskega, Tržiča in Tolmina.

Janez Smitek

Košarka

JESENICE: RADENSKA - POMURJE 57:59 (25:26)

Jesenice, 5. februarja, prvenstvena tekma 12. kola v slovenski košarkarski ligi, sodila sta Prinčič (Nova Gorica) in Koblička (Ljubljana).

Jeseničani so tokrat izgubili proti zadnji ekipi na prvenstvenih lestvicah, katero so premagali v gosteh, v prvem kolu. Za poraz

ni opravičila, saj gostje niso preveč kvalitetno moštvo, čeprav so igrali dokaj uspešno. Jeseničani so zaigrali dobro v obrambi, vendar zelo neuspešno v napadu. Kljub vsemu so na koncu tekme vodili s petimi točkami prednosti, kar pa so zaradi nespretnosti izgubili, saj so gostje dosegli koš pet sekund pred koncem tekme.

Jeseničani so z osmimi točkami še vedno na desetem mestu, pred Vrhnico in Radensko - Pomurje.

Nastopili so: Šter, Matučec, Smolej 4, Eržen 5, Božič 16, Berginc, Šnid 6, Mišič 10, Vauhnik 10, Jančič, Lozar, Noč 6.

NI

ZBOR SLOVENSKEH APLINISTOV V LJUBLJANI

V soboto, 29. januarja, je bil v Ljubljani slovenski zbor alpinistov. Na njem so se zbrali alpinisti iz vse Slovenije z namenom, da pregledajo in ocenijo delo in uspehe v letu 1976. Zbor je vodil načelnik komisije za alpinizem Tone Sazonov-Tonač, ki je poročal o delu te komisije in med drugim poudaril pomen alpinizma ter omenil nekatere največje uspehe v lanskem letu.

Iz poročil, ki so sledila, je bilo razvidno, da v Sloveniji deluje preko 40 alpinističnih odsekov in da je v lanskem letu v njih delovalo preko 900 registriranih alpinistov in pripravnikov. Le-ti so opravili nad 8500 letnih in zimskih vzponov, turnih smukov in zimskih pristopov nad 2000 metrov. Iz poročila alpinističnega odseka Jesenice je bilo razvidno, da je bilo v pretekli sezoni aktivnih osemnajst članov in pripravnikov, to je, članov, ki so preplezali vsaj pet smeri. Povprečje je število preplezanih smeri je precejšnje, saj znaša 22 smeri. Poprečna ocena pa presega četrto težavnostno stopnjo. Ti dosežki uvrščajo alpinistični odsek Jesenice v sam vrh aktivnosti med slovenskimi odseki.

V razpravi je bilo postavljeno tudi vprašanje alpinističnih taborov. Načelnik goriških vodnikov pri PZS Rado Kočevar je izrazil kratko zgodovino le-teh in pojasnil, čemu so sploh namenjeni in kaj lahko alpinisti od tabora pričakujejo. Do sedaj so bili tabori običajno enotedenski, po novem pa naj bi se začeli uvajati prek sobote in nedelje, to je, tako imenovani vikend tabori. Prednost teh je v tem, da se bodo lahko organizirali pogostejše in v različnih krajih. Alpinisti se bodo tako med seboj spoznavali in pod strokovnim vodstvom spoznavali nove stene. Taki tabori bi bili tudi cenejši in bolj dostopni za vsakogar.

Beseda je tekla tudi o novi kategorizaciji alpinistov in ocenjevanju smeri. V lanskem letu je komisija za alpinizem sestavila osnutek pravilnika za kategorizacijo alpinistov. Alpinisti naj bi bili razdeljeni v več kategorij, iz katerih naj bi se potem

črpali kadri za razne odprave in večje akcije. Poleg tega pa bi s takim kategoriziranjem lahko prikazali organizacijsko skupnost in družbi nasploh aktivnost in pomen, oziroma moč alpinizma. Ta oblika ocenjevanja naj bi se nanašala le na fizične dosežke alpinista, ne pa tudi na organizacijske, moralne in druge kvalitete. O tem in drugih problemih je spregovoril tudi predsednik planinske zveze Slovenije Miha Potoknik in med drugim poudaril, da je vse premalo sodelovanja med alpinističnimi odseki in planinskimi društvi. Na zboru so bila podeljena tudi priznanja in nagrade najbolj uspešnim v pretekli sezoni. Tudi to so bili nagradenci razdeljeni v tri skupine. V prvo so bili uvrščeni alpinisti z nad 1500 točkami, izračunanimi po tabelah, ki so za to določene. V drugi skupini so alpinisti s točkami od 800 - 1500. V tretji pa alpinisti z večjimi uspehi in mladi, perspektivni pripravniki.

Iz alpinističnega odseka Jesenice je bilo nagradjenih pet članov, in sicer Alojz Javorski v drugi skupini, Zdravko Hanžek, Marko Domešček, Slavko Terseglav in Dol